

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI



MEGEP

(MESLEKİ EĞİTİM VE ÖĞRETİM SİSTEMİNİN
GÜÇLENDİRİLMESİ PROJESİ)

BİLİŞİM TEKNOLOJİLERİ

İŞLETİM SİSTEMLERİ GELİŞMİŞ ÖZELLİKLERİ

ANKARA 2007

Milli Eğitim Bakanlığı tarafından geliştirilen modüller;

- Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığının 02.06.2006 tarih ve 269 sayılı Kararı ile onaylanan, Mesleki ve Teknik Eğitim Okul ve Kurumlarında kademeli olarak yaygınlaştırılan 42 alan ve 192 dala ait çerçeve öğretim programlarında amaçlanan mesleki yeterlikleri kazandırmaya yönelik geliştirilmiş öğretim materyalleridir (Ders Notlarıdır).
- Modüller, bireylere mesleki yeterlik kazandırmak ve bireysel öğrenmeye rehberlik etmek amacıyla öğrenme materyali olarak hazırlanmış, denenmek ve geliştirilmek üzere Mesleki ve Teknik Eğitim Okul ve Kurumlarında uygulanmaya başlanmıştır.
- Modüller teknolojik gelişmelere paralel olarak, amaçlanan yeterliği kazandırmak koşulu ile eğitim öğretim sırasında geliştirilebilir ve yapılması önerilen değişiklikler Bakanlıkta ilgili birime bildirilir.
- Örgün ve yaygın eğitim kurumları, işletmeler ve kendi kendine mesleki yeterlik kazanmak isteyen bireyler modüllere internet üzerinden ulaşılabilirler.
- Basılmış modüller, eğitim kurumlarında öğrencilere ücretsiz olarak dağıtılır.
- Modüller hiçbir şekilde ticari amaçla kullanılamaz ve ücret karşılığında satılamaz.

İÇİNDEKİLER

AÇIKLAMALAR	iii
GİRİŞ	1
ÖĞRENME FAALİYETİ-1	3
1. SİSTEM ÖZELLİKLERİ.....	3
1.1. Sistem Genel Sekmesi	4
1.2. Bilgisayar Adı Sekmesi	4
1.3. Donanım Sekmesi	6
1.4. Sistem Geri Yükleme Sekmesi	10
1.5. Otomatik Güncelleştirmeler Sekmesi.....	14
1.6. Uzak Sekmesi	16
1.6.1. Uzak Masaüstü	18
1.7. Gelişmiş Sekmesi	23
1.8. Kayıt Defteri.....	25
1.9. MSCONFIG Başlangıç Menüsü ve Güvenli Kipi	26
1.9.1. MSCONFIG Başlangıç Menüsü.....	26
1.9.2. Güvenli Kip	32
UYGULAMA FAALİYETİ.....	34
ÖĞRENME FAALİYETİ-2	37
2. YÖNETİMSEL ARAÇLAR	37
2.1. Bileşen Hizmetleri	37
2.1.1. Bileşen Hizmetleri İçin Sisteminizi Yapılandırma.....	38
2.1.2. Başlangıç Hizmetlerinin Ayarlarını Yapma	38
2.1.3. COM+ Uygulamalarını Yükleme ve Yapılandırma	38
2.1.4. Bileşen Hizmetlerini İzleme ve İnce Ayarlarını Yapma	39
2.2. Bilgisayar Yönetimi	39
2.3. Hizmetler	40
2.3.1. Hizmetlerin Yönetimi	41
2.3.2. Özellikler (Properties) Penceresi	43
2.3.3. Hizmetlere Ait Başlangıç Türü Özellikleri	43
2.3.4. Kayıt Defteri Düzenleyicisi (Registry Editor) ile Hizmet Ayarları	45
2.4. Olay Görüntüleyicisi	46
2.5. Performans	50
2.6. Veri Kaynakları (ODBC)	53
2.7. Yerel Güvenlik İlkesi	54
UYGULAMA FAALİYETİ.....	57
ÖĞRENME FAALİYETİ-3	60
3. GÖRÜNTÜ ÖZELLİKLERİ.....	60
3.1. Temalar Sekmesi	60
3.2. Masaüstü Sekmesi	61
3.3. Ekran Koruyucu Sekmesi	63
3.4. Görünüm Sekmesi	66
3.5. Ayarlar Sekmesi	67

UYGULAMA FAALİYETİ.....	70
ÖĞRENME FAALİYETİ-4	73
4. İNTERNET SEÇENEKLERİ	73
4.1. Genel Sekmesi	73
4.2. Güvenlik	77
4.3. Gizlilik.....	79
4.4. İçerik.....	80
4.5. Bağlantılar	83
4.6. Programlar	83
4.7. Gelişmiş.....	84
UYGULAMA FAALİYETİ.....	85
ÖĞRENME FAALİYETİ-5	88
5. PROGRAM EKLE/KALDIR.....	88
5.1. Program Değiştirmek veya Kaldırmak	89
5.2. Yeni Program Ekle	90
5.3. Windows Bileşenleri Ekle/Kaldır	90
5.4. Program Erişim ve Varsayılan Ayarlama.....	92
5.4.1. Program Erişim ve Varsayılanlarını Ayarla Sorunlarını Giderme	94
UYGULAMA FAALİYETİ.....	95
ÖĞRENME FAALİYETİ-6	97
6. ZAMANLANMIŞ GÖREVLER.....	97
UYGULAMA FAALİYETİ.....	102
MODÜL DEĞERLENDİRME	104
CEVAP ANAHTARLARI	109
KAYNAKÇA	110

AÇIKLAMALAR

ALAN KOD	481BB0023
ALAN	Bilişim Teknolojileri
DAL/MESLEK	Alan Ortak
MODÜLÜN ADI	İşletim Sistemleri Gelişmiş Özellikleri
MODÜLÜN TANIMI	İşletim sisteminin gelişmiş ayarlarının ve, ileri seviye gerçekleştirme becerisin kazandırıldığı bir öğrenme materyalidir.
SÜRE	40/16
ÖN KOŞUL	İşletim Sistemleri Sürümler modülünü almış olmak.
YETERLİK	İşletim sisteminin denetim masasını etkin olarak kullanmak.
MODÜLÜN AMACI	Genel Amaç Bu modül ile gerekli ortam sağlandığında, işletim sisteminin gelişmiş ayarlarını, ileri seviye uygulamalarını yapabilecek ve sisteme her türlü müdahaleyi gerçekleştirebileceksiniz. Amaçlar 1. Sistem özellikleri penceresinden ayarlamaları yapabileceksiniz. 2. Yönetimsel araçları kullanarak sistemin özel ayarlamalarını yapabileceksiniz. 3. Görüntü özelliklerini ayarlayabileceksiniz. 4. İnternet seçenekleri ile erişim ayarlarını yapabileceksiniz. 5. Program ekle/kaldır işlemlerini gerçekleştirebileceksiniz.
EĞİTİM ÖĞRETİM ORTAMLARI VE DONANIMLARI	Bilgisayar laboratuvarı, işletim sistemi yüklenmiş ana bilgisayar
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	Her faaliyet sonrasında o faaliyetle ilgili değerlendirme soruları ile kendi kendinizi değerlendireceksiniz. Öğretmen modül sonunda size ölçme aracı (uygulama, soru-cevap)uygulayarak modül uygulamaları ile kazandığınız bilgi ve becerileri ölçerek değerlendirecektir.

GİRİŞ

Sevgili öğrenci,

Bilgisayarlar, çeşitli donanım ürünlerinin belli bir tasarıma göre bir araya getirilmesiyle oluşturulur. Ancak kendilerinden beklenen işleri gerçekleştirmeleri için sadece donanımdan oluşan altyapı yeterli değildir. Bir kelime işlem yazılımı ile belge oluşturabilmek için önce bilgisayarın açılması, donanım ürünlerinin birbirlerini tanınması, yazılım ve donanımla birlikte çalışacakları şartların sağlanması gerekecektir. Kullanıcı klavyede bir tuşa bastığında, bir harfin ekranda görüntülenmesi, yazılanların saklanmak istendiğinde belgenin disk üzerine yazılması, belgeye bir dosya adı verilebilmesi yapılabilecek işler arasındadır. Kullanılan yazılım ne tür olursa olsun bazı temel işlemler hep aynıdır (diskten alınıp ekrana görüntülenmesi, bir dosyanın basılmak üzere yazıcıya gönderilmesi...). Bu durumda tüm yazılımların üzerinde çalışacağı zemini oluşturmak ve temel işlemleri gerçekleştirmek üzere kullanılan yazılım ile karşılaşılır. Bu, işletim sistemidir.

İşletim sistemi bilgisayarın her türlü altyapı çalışmalarını düzenler, çeşitli aygıtların birbirleriyle anlaşmasını sağlar. Bu sayede çeşitli uygulama yazılımları, güven içinde çalışıp kullanıcıya hizmet edebilir. Bu yüzden bir bilgisayarın donanım özellikleri kadar işletim sistemi de önemlidir. Çünkü sistemin genel performansı gibi işlev yelpazesi de kullanılan işletim sistemine göre değişir. İşletim sistemleri bilgisayarda olup biten her şeyi denetleyen yazılımlardır. Bu yüzden sistem ne kadar karmaşık, işletim sistemi de o oranda gelişmiş olmak zorundadır.

İşletim sistemlerinin bilinmeyen, kişiler tarafından az kullanılan gelişmiş özellikleri vardır. Bu özellikleri kullanarak bilgisayar kaynaklarını daha etkin bir şekilde kullanabilir, onu istediğiniz şekilde yönetebilirsiniz.

Bu modülde sizlere işletim sistemlerinin gelişmiş özelliklerinden bahsedeceğiz. Bu seçenekler ile bilgisayarınıza takılı donanımları en iyi şekilde kullanabilir, bilgisayarınızı bir ağa tanıtabilir, uzaktan başka bir bilgisayarı yönetebilir, bilgisayarınızın performansını artırabilir, oluşan hataların nelerden kaynaklandığını anlayıp çözebilir, yeni programlar, zamanlanmış görevler ekleyip kaldırabilir internet tarayıcısı ile ilgili ayarlar yapabilirsiniz.

ÖĞRENME FAALİYETİ-1

AMAÇ

Sistem özellikleri penceresinden ayarlamaları yapabileceksiniz.

ARAŞTIRMA

Bu faaliyet öncesinde yapmanız gereken araştırmalar şunlardır:

- Sistem özellikleri penceresine ait olan bilgilerinizi yazarak sınıf ortamında arkadaşlarınızla paylaşınız.
- Sistem özellikleri penceresinde bulunan Uzak sekmesindeki Uzaktan Yardım'ın nasıl yapıldığını araştırınız.

1. SİSTEM ÖZELLİKLERİ

Bu bölümde sistem ve sisteme takılan bütün donanımlar hakkında bilgi alınabilir.

Aşağıdaki işlemleri yapmak için Denetim Masası'ndaki sistem aracını (ikonunu) kullanabilirsiniz:

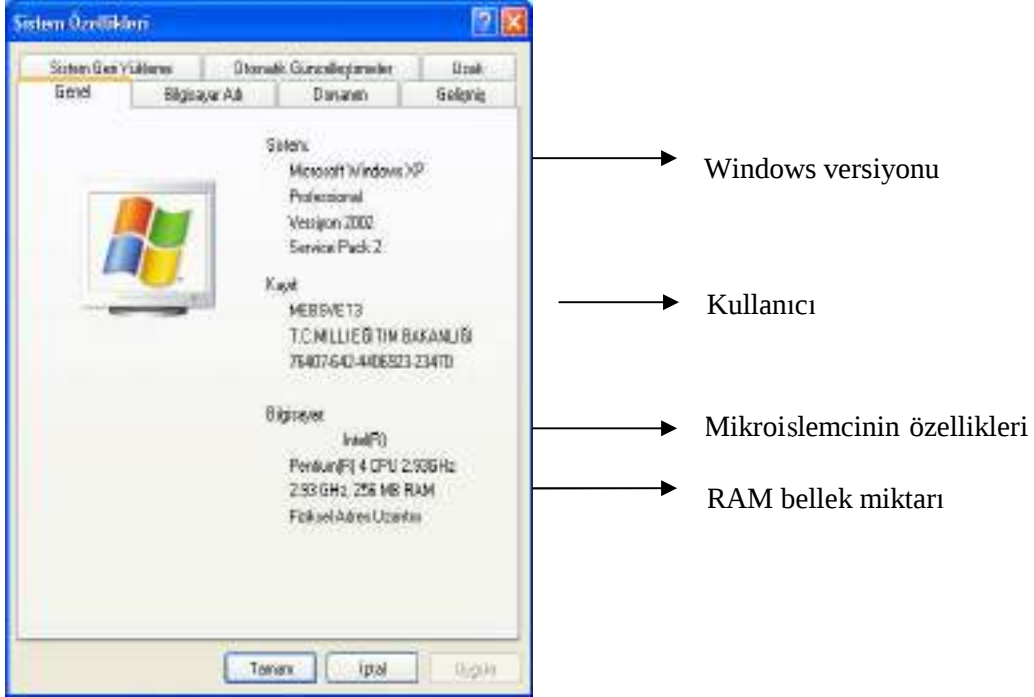
- Bilgisayarınızın bellek kullanımını ve belirli bilgileri bulmasını denetleyen ayarları görüntülemek ve değiştirmek.
- Donanım ve aygıt özelliklerine ilişkin bilgileri bulmak ve donanım profillerini yapılandırmak.
- Ağ bağlantılarınız ve oturum açma profiliniz hakkındaki bilgileri görüntülemek.



Sistem'de belirli değişiklikleri yapabilmek için, yerel bilgisayarda yönetici olarak oturum açmış olmanız veya uygun ağ yetkilendirmesi edinmeniz gerekir.

1.1. Sistem Genel Sekmesi

Sistem penceresinin **Genel** kısmında herhangi bir ayar bulunmaz. Bu kısım sadece bilgisayar hakkında temel bilgiler verir (Şekil 1.1).

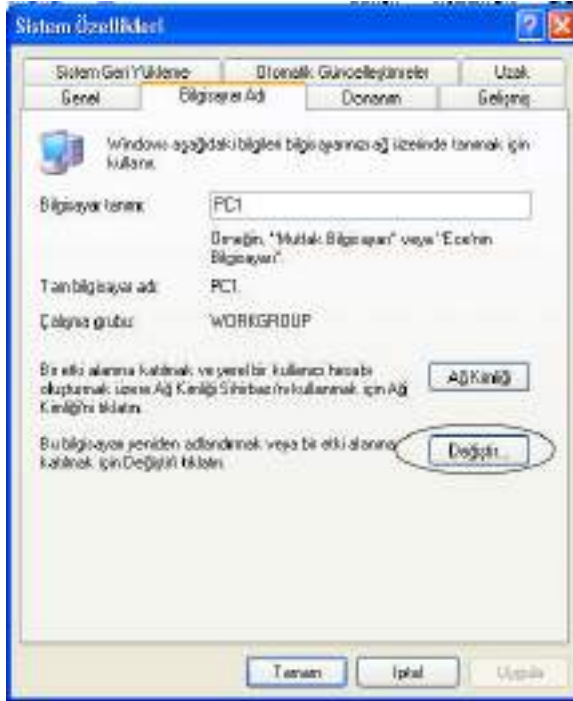


Şekil 1.1: Sistem özellikleri genel sekmesi

1.2. Bilgisayar Adı Sekmesi

Bilgisayar adı, bilgisayarınızı ağda tanıtır. Ağda yer almak için, her bilgisayarın kendine özel bir adının olması gerekir. İki bilgisayarın adının aynı olması, ağ iletişimde çakışmaya yol açar. Bilgisayar adını seçerken, kısa ve basit bir ad seçmeniz önerilir.

Bilgisayar tanımı, bilgisayara ait kısa bir açıklamadır. Örneğin, öğretmen odanızda bir bilgisayar varsa, bu bilgisayarın tanımı "ogrtbil" olabilir. Ağınız, Windows XP, Windows Me ve Windows 98 gibi çeşitli Windows işletim sistemlerinin birleşiminden oluşuyorsa, bilgisayar tanımı yalnızca Windows XP'de görüntülenir.



Bir çalışma grubuna katılmak için,

- Denetim Masası'ndan **Sistem'i** açınız.
- **Bilgisayar Adı** sekmesinde, **Değiştir'i** tıklayınız (Şekil 1.2).

Şekil 1.2: Sistem özellikleri bilgisayar adı sekmesi



- Şekil 1.3'te gösterildiği üzere **Üyelik** altında **Çalışma grubu**'nu tıklayınız, katılmak istediğiniz çalışma grubunun adını yazınız ve **Tamam'**ı tıklayınız.

Siz çalışma grubuna katılmadan önce bilgisayarınız bir etki alanına üye olmuşsa, etki alanı üyeliğinden çıkarılır ve bilgisayar hesabınız devre dışı bırakılır.

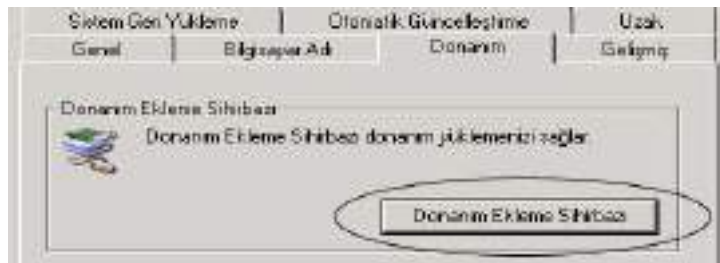
Eğer bulunduğunuz ağda bir etki alanı oluşturulmuş ve siz de bu etki alanına üye olmak istiyorsanız;

Şekil 1.3: Çalışma grubuna üye olma

- Sistem'i açmak için **Başlat → Ayarlar → Denetim Masası → Sistem** seçilir.
- Bir etki alanına katılmak için Ağ Kimliği Sihirbazını da kullanabilirsiniz. Bunun için **Ağ Kimliği** düğmesi seçilir. Ayrıca **Değiştir** düğmesi ile de bu işlemi yapabilirsiniz. Etki alanını işaretledikten sonra ağın adını yazıp tamam dediginizde etki alanına katıldığınıza dair pencere ekrana gelecektir.
- Kullanacağınız bilgisayar adlarının 15 karakteri aşmaması veya daha az olması önerilir ve “ , ; : " < > * + = \ | ? ” karakterlerini içeremez. Bilgisayarınızda TCP/IP ağ iletişim kuralı yüklüyse, bilgisayar adı en çok 63 karakterden oluşabilir; ancak adlarda yalnızca 0 ile 9 arasındaki sayılar, İngiliz alfabesindeki küçük ve büyük harfler ve tire işareti kullanılabilir. Başka karakterler de kullanabilirsiniz; ancak bu durumda diğer kullanıcılar bilgisayarınızı ağda bulamayabilir. Ağınızda Microsoft DNS sunucusu kullanılıyorsa, nokta işareti dışında tüm karakterleri kullanabilirsiniz. Bilgisayarınızda çeşitli ağ iletişim kuralları yüklüyse, ancak TCP/IP yoksa, adlar en çok 15 karakterden oluşabilir.
- 15 karakterden daha uzun bir bilgisayar adı belirler ve Active Directory etki alanının uzun adları tanımasını isterseniz, etki alanı yöneticisinin, uzunluğu 16 bayt veya daha çok olan DNS adlarının kaydını etkinleştirmesi gerekir.
- Ağa bağlı değilken bilgisayarı veya çalışma grubunu yeniden adlandıırırsanız, yinelenen bilgisayar adları oluşabilir. Bilgisayarınızı yeniden adlandırmadan önce ağ yöneticisine danışılmasında fayda vardır.

1.3. Donanım Sekmesi

Donanım Ekleme Sihirbazı düğmesini kullanarak bilgisayarınıza yeni donanımlar ekleyebilirsiniz.



Şekil 1.4: Sistem penceresi Donanım sekmesi

Şekil 1.4'teki pencerenin **Aygıt Yöneticisi** kısmını kullanarak bilgisayarınızdaki donanımların ayarlarını yapabilir, sürücülerini değiştirebilir veya bunları kaldırabilirsiniz. Bu kısmı kullanırken dikkatli olmalısınız. Yapacağınız yanlış ayarlamalar sistem işleyişine zarar verebilir. Normalde işletim sistemi birçok donanım ayarını yapabilmektedir. Eğer başaramazsa bu pencereyi kullanarak ayarları kendiniz yapabilirsiniz.



Şekil 1.5: Aygıt yöneticisi

Listedeki bir seçeneği çift tıklayarak onunla ilgili ayarların yapılabileceği Şekil 1.6'daki pencereye ulaşabilirsiniz.



Şekil 1.6: Aygıt özellikleri penceresi

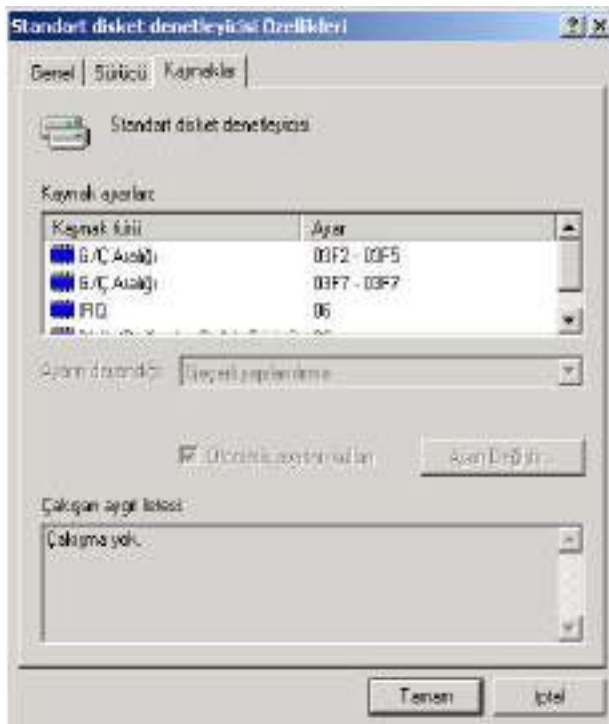
Windows bir donanımda sorun olduğunu anlarsa yandaki pencerede o seçeneğin önüne “?” işareti koyar. Bu şekilde işaretlenmiş seçeneklerle ilgili donanım;

- Bilgisayarda yoktur.
- Gerekli ayarlar doğru olarak yapılmamıştır.
- Başka bir donanım ile aynı kaynakları paylaştığından problem çıkıyordur.
- Yanlış sürücüler yüklenmiş olabilir.

Bu pencere seçtiğiniz donanımla ilgili ayarlama yapmanıza izin verir. Pencerenin **Genel** kısmında donanımla ilgili bilgiler verilir ve doğru çalışıp çalışmadığını yazar. Aygıt durumu kısmında **Bu aygıt düzgün çalışıyor** yazıyorsa aygıt normal olarak çalışıyordur.



Şekil 1.7: Sürücü sekmesi



Şekil 1.8: Kaynaklar Sekmesi

Pencerenin **Sürücü** kısmında programın kullandığı sürücü programının ayarları bulunur. Bütün donanımlar çalışabilmek için onu tanıyan bir programa ihtiyaç duyar. Bu programlara driver (sürücü) denir. Birçok standart donanım için Windows'un kendi sürücü programları vardır, bu sayede çoğu donanım için sürücü yüklemek gerekmez. Ancak bazı durumlarda bir donanımı bilgisayara tanıtabilmek için onunla birlikte gelen disketi veya CD-ROM'u kullanmak gerekir. Bunun için **Sürücüyü Güncelleştir...** düğmesinden yararlanabilirsiniz.

Pencerenin **Kaynaklar** kısmında o donanımın kullandığı donanım ayarları bulunur. Windows bunları otomatik olarak atamaya çalışır. Eğer işletim sistemi bunu yapamıyorsa penceredeki **Otomatik ayarları kullan** kutusunun işaretini kaldırdıktan sonra istediğiniz ayarı çift tıklayınız ve uygun değerlerden birini seçiniz.

Şekil 1.8'de bulunan **Çakışan aygıt listesi** kutusunda "**Çakışma yok**" yazıyorsa; bu aygıt diğerleri ile sorun çıkarmadan çalışıyordur. Eğer bu listede bazı donanım isimleri varsa kaynak çakışmasına sebep oluyordur. Ya bu donanımın ya da kaynak çakışmasına sebep olan diğer donanımın ayarlarını değiştirmeyi deneyerek sorunu çözmeye çalışınız.

➤ Donanım profilleri



Donanım profili, bilgisayarınızı başlattığınızda hangi aygıtların başlatılacağını veya aygıtlar için hangi ayarların kullanılacağını Windows'a bildiren bir dizi yönerge'dir. Windows'u ilk kez yüklerken, Profil 1 adlı bir donanım profili (dizüstü bilgisayarlar için Yerleşik Profil veya Yerleşik Olmayan Profil) oluşturulur. Varsayılan olarak, Windows'u yüklerken bilgisayarınıza yüklenen tüm aygıtlar Profil 1 donanım profilinde etkinleştirilir.

Şekil 1.9: Sistem özellikleri Donanım sekmesi

Donanım profilleri, taşınabilir bilgisayarlar açısından özellikle yararlıdır. Pek çok taşınabilir bilgisayar farklı konumlarda kullanıldığından, bir yerden başka bir yere taşıdığınızda, donanım profilleri aracılığıyla bilgisayarınızın hangi aygıtları kullanacağını belirtebilirsiniz. Örneğin, taşınabilir bilgisayarınızı CD-ROM sürücüsü ve bir ağ bağdaştırıcısı gibi donanım bileşenleriyle bir takma birimde kullanmak üzere *Takma Birimi Yapılandırması* adlı bir profil tanımlamış olabilirsiniz. Ayrıca, taşınabilir bilgisayarınızı otelde veya uçakta kullanmak üzere (ağ bağdaştırıcısı veya CD-ROM kullanmadığınızda, bunun yerine bir modem ve taşınabilir yazıcı kullandığınızda) tanımladığınız *Yerleşik Olmayan Yapılandırma* adlı başka bir profiliniz olabilir.

Bilgisayarınızda birden çok donanım profili varsa, bilgisayarınızı her başlattığınızda kullanılacak bir varsayılan profil belirtebilirsiniz. Ayrıca, bilgisayarınızı her başlattığınızda Windows'un hangi profili kullanmak istediğinizi sormasını sağlayabilirsiniz. Bir donanım profili oluşturduktan sonra, tanıtımın kapsadığı aygıtları etkinleştirmek ve devre dışı bırakmak üzere Aygıt Yöneticisi'ni kullanabilirsiniz. Donanım profilindeki bir aygıtı devre dışı bırakırsanız, bilgisayarınızı başlattığınızda söz konusu aygıtın aygıt sürücüsü yüklenmez.

Donanım profili oluşturmak için; günlüğe yönetici olarak kaydedilmiş olmanız veya yöneticiler grubunun üyesi olmanız gerekir. Bilgisayarınız ağa bağlıysa ağ ilke ayarları bu işlemi tamamlamanızı engelleyebilir.

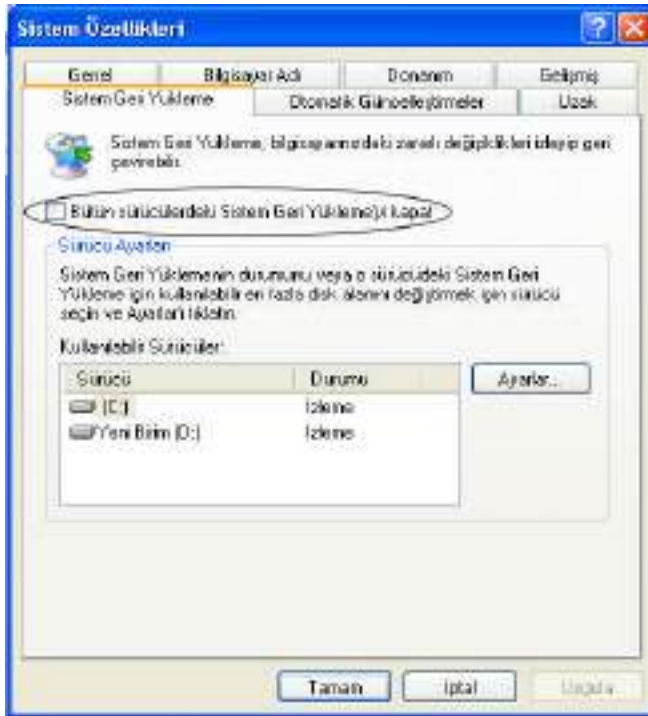
- **Denetim Masası**'ndan **Sistem**'i açınız.
- **Donanım** sekmesinde **Donanım Profilleri**'ni tıklayınız.

- **Kullanılabilir donanım profilleri** altında önce **Profil 1 (Geçerli)**'i, ardından **Kopyala**'yı tıklayınız.
- Yeni donanım profili için bir ad yazıp **Tamam**'ı tıklayınız.
- Yeni profilinizi, Aygıt Yöneticisi'nde söz konusu profil için aygıtları etkinleştirerek veya devre dışı bırakarak özelleştirebilirsiniz.



Not : Profil 1 (Geçerli) adlı profil, yeni donanım profilleri oluşturmanızda size model olacaktır. Söz konusu profil, başlatma sırasında görüntülenen kullanılabilir donanım profilleri listesinde yer almayacaktır.

1.4. Sistem Geri Yükleme Sekmesi



Sistem Geri Yükleme, Windows XP Professional'ın, bir sorun çıktığında, kişisel veri dosyalarınızı kaybetmeden (Microsoft Word belgeleri, gözetme geçmişi, çizimler, sık kullanılanlar veya e-posta gibi) bilgisayarınıza önceki bir durumu geri yüklemekte kullanabileceğiniz bir bileşendir. Sistem Geri Yükleme, sistem ve bazı uygulama dosyalarındaki değişiklikleri izler ve otomatik olarak kolaylıkla tanımlanan geri yükleme noktaları oluşturur. Bu geri yükleme noktaları sistemi önceki bir zamana geri almanıza izin verir. Günlük ve önemli sistem olayları (bir uygulama veya sürücünün yüklenmesi gibi) sırasında oluşturulur.

Şekil 1.10: Sistem özellikleri Sistem Geri Yükleme sekmesi

İstedığınız zaman kendi geri yükleme noktalarınızı oluşturabilir ve adlandırabilirsiniz. Şekil 1.10'daki Sistem Geri Yükleme penceresinden yararlanarak bütün sürücülerdeki sistem geri yüklemeyi kapatıp açabiliriz. **Ayarlar** düğmesi ile sistem geri yükleme için kullanılacak disk alanı belirleyebilirsiniz. Geri yükleme noktası oluştururken alana ihtiyacınız olacaktır. Kullanılacak alanı azaltırsanız oluşturacağınız geri yükleme noktalarının sayısı düşecektir.

Sistem Geri Yükleme'yi etkin duruma getirmek için,

- **Başlat>Ayarlar>Denetim Masası>Sistem**'i tıklayınız
- Sistem Özellikleri iletişim kutusundan Sistem Geri Yükleme sekmesini seçiniz.
- **Sistem Geri Yükleme'yi kapat** onay kutusunun seçili olmamasına dikkat ediniz.

Sistem Geri Yükleme'yi kapatmak için,

- **Başlat>Ayarlar>Denetim Masası>Sistem**'i seçiniz.
- Sistem Özellikleri iletişim kutusundan Sistem Geri Yükleme sekmesini seçiniz.
- **Sistem Geri Yükleme'yi kapat** onay kutusunun seçili olduğundan emin olunuz.



Not

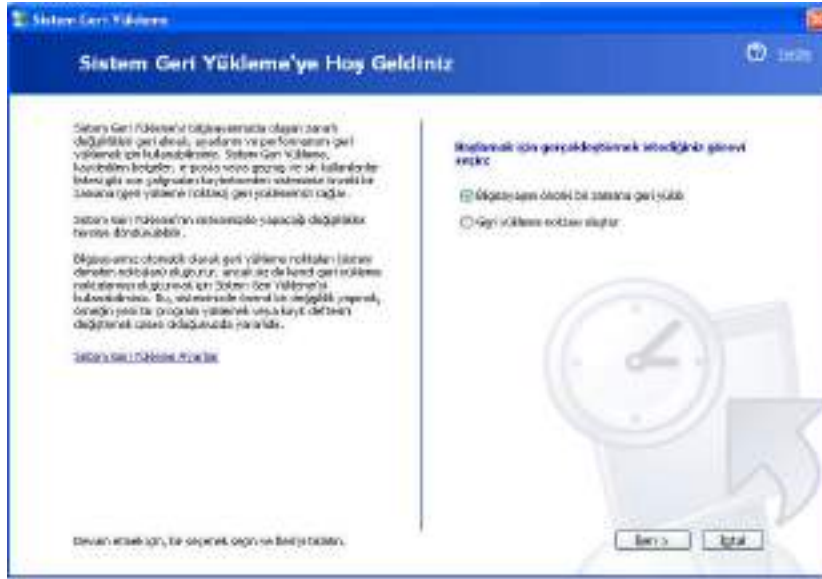
: Sistem Geri Yükleme'yi kapatamıyorsanız, etki alanı yöneticiniz, Sistem Geri Yükleme'ye yönetimsel sistem Grup İlkesi uygulamış olabilir. Etki alanı yöneticinize başvurun.

Yapmış olduğumuz ayarların gerçekleşip gerçekleşmediğini anlamak için **Başlat/Programlar/Donatılar/Sistem Araçları/Sistem Geri Yükleme** seçilir. Eğer geri yükleme aktif değilse Şekil 1.11'deki uyarı penceresi ile karşılaşırız.



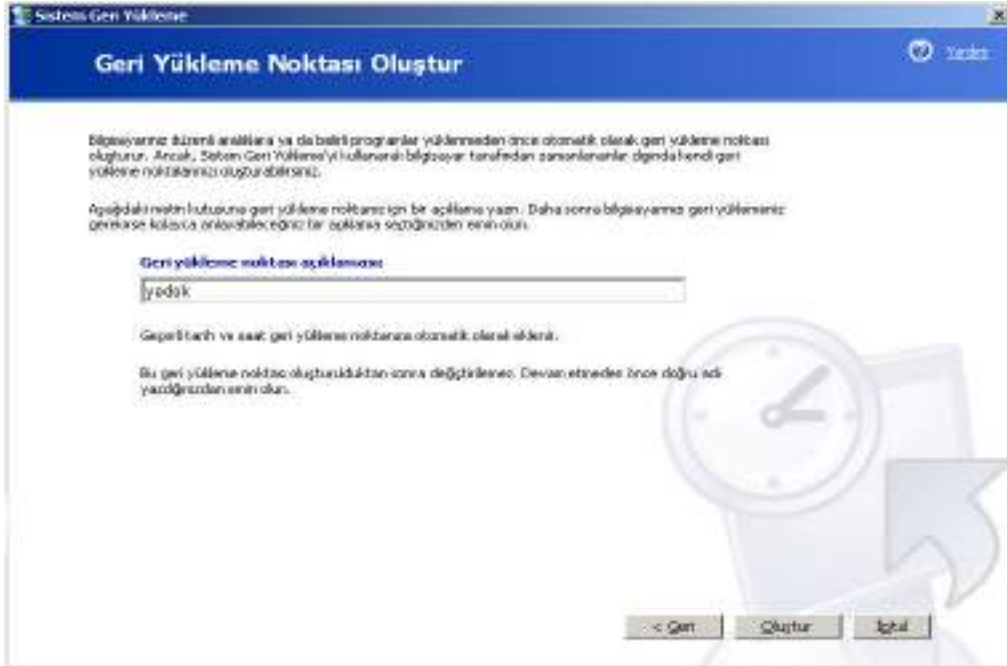
Şekil 1.11: Sistem geri yükleme uyarı penceresi

Aksi takdirde Şekil 1.12'deki sistem geri yükleme penceresi karşınıza gelecektir. Eğer yeni bir yükleme yapacaksanız, yeni bir donanım ekleyecekseniz sisteminizin yedeğini almanızda fayda vardır. Böylece sorun çıktığında almış olduğunuz yedeği geri yükleyebilirsiniz. Bunun için ekrana gelen pencereden **Geri Yükleme Noktası Oluştur** seçeneğini işaretleyiniz.



Şekil 1.12: Sistem geri yükleme penceresi

Şekil 1.13'te pencereye niçin yedekleme aldığınızı belirten bir açıklama yazınız. **Oluştur** düğmesine tıkladığınızda sistemin yedeği oluşturulacaktır.



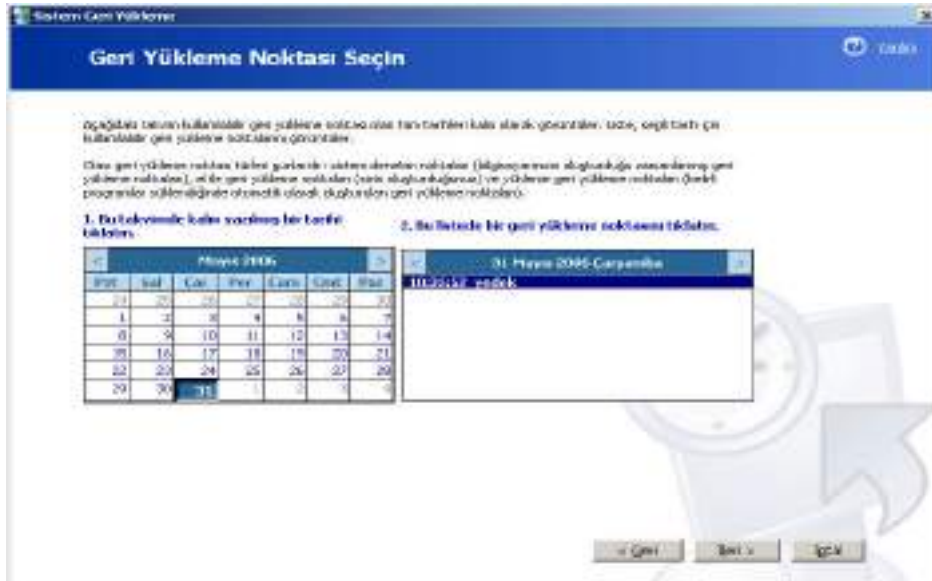
Şekil 1.13: Geri yükleme noktası oluşturma

Yedek alındığında Şekil 1.14'teki gibi bir uyarı penceresi gelir. Pencerede görüldüğü gibi 31 Mayıs 2006 tarihli bir geri yükleme noktası oluşturmuş olunuz.



Şekil 1.14: Geri yükleme noktası oluşturuldu

Artık herhangi bir sorun çıktığında sistemi bu zamana geri yükleyebilirsiniz. Sistem geri yüklemeyi çalıştırdığınızda karşınıza seçenek olarak Şekil 1.15 gelecektir.



Şekil 1.15: Geri yükleme noktası seçimi



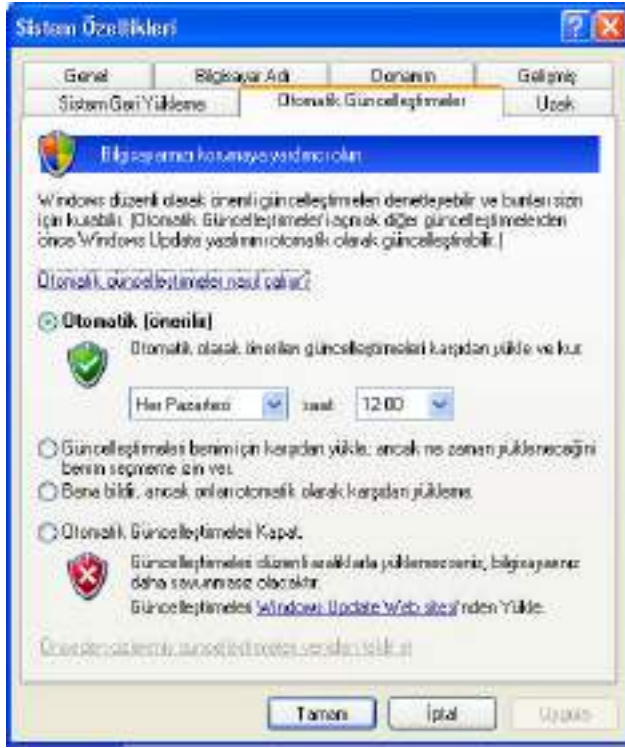
Not :

- Bir programın yüklenmesinden önceki bir geri yükleme noktasını geri yüklerseniz, o program geri yüklemenin ardından çalışmaz. Bu programı yeniden kullanmak istiyorsanız, tekrar yüklemeniz gerekir.
- Sistem Geri Yükleme, bir programı kaldırma işleminin yerine geçmez. Bir program tarafından yüklenen dosyaların tümünü kaldırmak için, Denetim Masası'ndan **Program Ekle/Kaldır**'ı veya programın kendi kaldırma programını kullanarak programı kaldırmanız gerekir. Program Ekle veya Kaldır'ı açmak için **Başlat→Ayarlar→Denetim Masası→Program Ekle veya Kaldır**'ı seçiniz.
- Sistem Geri Yükleme, yeniden yönlendirilmiş klasörleri ve gezici kullanıcı profilleriyle ilişkili ayarları izlemez veya geri yüklemez.
- Sistem Geri Yükleme, Sistem Geri Yükleme izlemesinin dışında bırakılmış olan bölüm veya sürücüler değil, yalnızca izlenmek üzere yapılandırılmış olan bölümleri ve sürücülerini izler ve geri yükler.
- Şifrelenmiş program dosyalarınız varsa (.exe veya .dll dosya adı uzantılarına sahip olan dosyalar gibi), bunların hiçbir zaman şifresi çözülmüş şekilde geri yüklenemeyeceğinden emin olabilirsiniz. Bunu yapmak için, dosya veya klasörlerinizi şifrelemeden önce, Sistem Geri Yükleme'yi kapatınız ve dosya veya klasörler şifreledikten sonra yeniden açın. Dosya veya klasörleri şifrelediyseniz, Sistem Geri Yükleme'yi kapatınız ve yeniden açınız. Sistem Geri Yükleme'yi kapattığınızda, tüm geri yükleme noktalarını silersiniz. Sistem Geri Yükleme yeniden açıldıktan sonra oluşturulan geri yükleme noktaları, dosyaların şifrelerinin çözüldüğü zamanları içermeyecektir. Genellikle, Sistem Geri Yükleme'den etkilenmeyen veri dosyalarını şifrelersiniz.

1.5.Otomatik Güncelleştirmeler Sekmesi

Güncelleştirme belirli bir sorunu düzeltmek için işletim sistemine uyguladığınız dosya veya dosyalar topluluğudur. Güncelleştirmeleri Windows XP ile birlikte veya bağımsız olarak (hizmet paketi ile birlikte veya hizmet paketi olmadan) yükleyebilirsiniz.

Güncelleştirme çalıştırılabilir (.exe) dosya olarak sağlanır. Güncelleştirmeyi yüklediğinizde, daha sonra güncelleştirmeyi kaldırmak istediğinizde otomatik olarak yedek dosyalar oluşturulur. Yükleme işlemi ayrıca dosyaları gerekli klasörlere kopyalar ve kayıt defteri ayarlarını güncelleştirir.



Şekil 1.16: Otomatik Güncelleştirme sekmesi

- Denetim Masası'ndan **Sistem**'i açınız.
- Otomatik Güncelleştirmeler sekmesinde, istediğiniz seçeneği tıklayınız. Ekrana gelen pencerede yer alan seçenekler aşağıda açıklanmıştır.
 - **Güncelleştirmeleri otomatik olarak karşıdan yükle ve yüklenmeye hazır olduklarında bana bildir.**

Windows, bilgisayarınıza uygun güncelleştirmeleri bulur ve bu güncelleştirmeleri arka planda yükler (bu işlem sırasında bilgilendirilmez veya kesintiye uğramazsınız). Karşıdan yüklemenin tamamlanmasının ardından, bildirim alanında, bilgisayarınız için güncelleştirmelerin yüklenmeye hazır olduklarını bildiren bir simge görünür. Kullanılabilecek güncelleştirmeleri görüntülemek ve yüklemek için, bu simgeyi veya iletiyi tıklayabilirsiniz. Ardından, bilgisayarınıza yüklenmesini istediğiniz belirli güncelleştirmeleri seçebilirsiniz.

- **Güncelleştirmeleri karşıdan yüklemeden önce bana bildir ve yüklenmeye hazır olduklarında bana tekrar bildir.**

Windows, bilgisayarınıza uygun güncelleştirmeleri bulduğunda, bildirim alanında, güncelleştirmelerin karşıdan yüklenmeye hazır olduklarını bildiren bir simge belirir. Bu

Otomatik güncelleştirme ayarlarını değiştirmek için Windows XP Home Edition'da, bileşen eklemek veya Otomatik Güncelleştirme ayarlarını değiştirmek için bilgisayar yöneticisi olarak oturum açmanız gerekir. Windows XP Professional'da, yönetici olarak veya Yöneticiler grubunun üyesi olarak oturum açmanız gerekir. Bilgisayarınız ağa bağlıysa, ağ ilke ayarları bu işlemi tamamlamanızı engelleyebilir. Belirli bileşenler yüklendikten sonra, Windows, bilgisayarınızı yeniden başlatmanızı isteyebilir. İstediğinde bilgisayarınızı yeniden başlatınız; yoksa bilgisayarınız doğru çalışmayabilir.

simgeyi (veya iletiyi) tıklattığınızda, karşıdan yüklenmesini istediğiniz belirli güncelleştirmeleri seçebilirsiniz. Bundan sonra Windows, seçili güncelleştirmeleri arka planda yükler, Karşıdan yükleme tamamlandığında, simge, bu kez bilgisayarınız için güncelleştirmelerin yüklenmeye hazır olduklarını size bildirmek üzere, bildirim alanında belirir. Ardından, bilgisayarınıza yüklenmesini istediğiniz belirli güncelleştirmeleri seçebilirsiniz.

- **Otomatik güncelleştirmeyi kapat; bilgisayarımı kendim güncelleştirmek istiyorum**

Windows, bilgisayarınızı otomatik olarak güncel durumda tutmayacaktır. İlk iki ayardan birini seçerek otomatik güncelleştirmeyi her zaman yeniden açabilirsiniz.

Karşıdan yüklemiş olduğunuz belirli bir güncelleştirmeyi yüklemek istemediğinizde, Windows onun dosyalarını bilgisayarınızdan siler. Daha sonra karar değiştirirseniz, önce **Reddedilen Güncelleştirmeleri Geri Yükle**'yi tıklayarak yeniden karşıdan yükleyebilirsiniz. Geçmişte reddettiğiniz güncelleştirmelerden bilgisayarınız için hala geçerli olanlar, Windows'un size kullanılabilir güncelleştirmeleri bildirdiği bir sonraki seferde gösterilecektir.



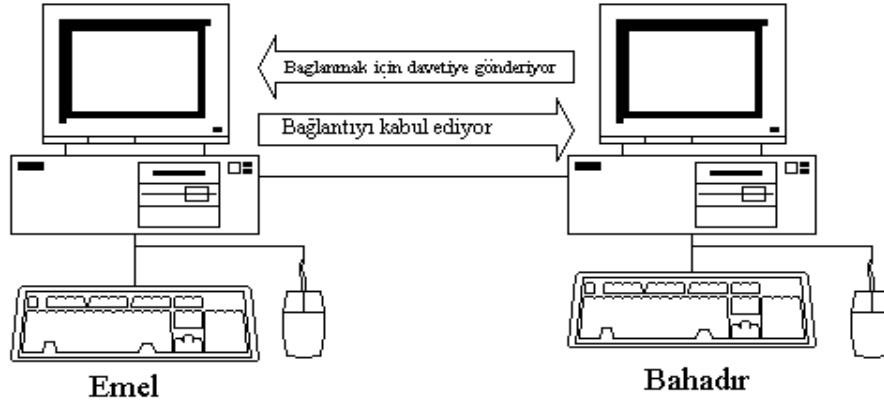
Not

: Belirli güncelleştirmeleri her zaman Windows Güncelleştirme Web sitesinden yükleyebilirsiniz.

1.6. Uzak Sekmesi

Windows XP diğer bir XP makinesine yardım için başvurmanızı ve diğer makinedeki kullanıcının sizin bilgisayarınıza bağlanarak kontrol etmesini ve problemi çözmesini sağlayabilir.

İsterseniz, ilerleyen bölümlerde kolaylık olması amacıyla bu iki bilgisayara birer isim verelim. Yardım isteğinde bulunan Bahadır (Acemi), yardım eden ise Emel (Usta) olsun.



Böyle bir bağlantıyı TCP/IP üzerinde çalışan herhangi bir ağda yapabilirsiniz.

- Local area network-Yerel Ağ (LAN)
- Wide area network- Geniş Alan Ağı (WAN)
- Modem ile direk aramada
- İnternet üzerinden



Not

Uzaktan Yardım'ı kullanabilmek için iki bilgisayarda da XP yüklü olmalıdır. Ancak eğer bu iki sistemden birisi XP kullanmıyorsa NetMeeting kullanılabilir. Eğer arada firewall varsa port 3389 açık olmalıdır.

Usta yardım isteğini kabul ettiğinde Acemi'nin bilgisayarına bağlanır ve onun masaüstünü görebilir ve Acemi'nin yapmakta olduklarını izleyebilir, bu özellik **Uzaktan Yardım'ı Uzak Masaüstü**'den ayıran en önemli özelliktir. Eğer Acemi izin verirse Usta, bilgisayarın kontrolünü eline alabilir. Bunun için; **Başlat→Ayarlar→Denetim Masası→Sistem→Uzak sekmesi** açılır. Uzaktan erişim normal olarak aktif haldedir. Şekil 1.17'deki Gelişmiş düğmesi ile ayarlar yapılır.



Not

Diğer seçenek olan Uzak Masaüstü sadece PRO versiyonunda bulunur.

Şekil 1.17: Uzak sekmesi

1.6.1.Uzak Masaüstü

Uzak Masaüstü özelliğini örnekle anlatacak olursak, gün boyunca şirketin muhasebe programında çalıştınız. Akşam oldu evinize gitmeniz gerekiyor. İşletim sistemi yüklü bilgisayarınızı açık bırakıp, eve gidince evdeki bilgisayarınızla, iş yerindeki bilgisayara modem ile bağlanabilirsiniz. İşletim sistemi uzaktan bağlantı (Remote Desktop Access) özelliği sayesinde, artık evinizdeki bilgisayarda, iş yerindeki bilgisayarın ekran görüntüsü yer alır. Klavye ve fare ile verdiğiniz komutlar ise, iş yerindeki bilgisayarda yerine getirilir. İstediğiniz işlemi ev bilgisayarını kullanarak iş yerindeki bilgisayarda gerçekleştirebilirsiniz. Dikkat ederseniz, iş yerinde kurulu sistem, programın özelliği vs. hiçbir şey sizi ilgilendirmez. Eğer iş yerindeki bilgisayarda bir program çalışıyorsa, siz evden de onu kullanabilirsiniz.



Denetim masası→ Sistem→Uzak sekmesi kısmından Uzak Masaüstü seçilir.

İlk başta bu özellik kapalı durumdadır, Administrator yetkisinde bir kullanıcı ile login olmuşsak Kullanıcıların bu bilgisayara uzaktan bağlanmalarına izin ver seçeneğinin yanına bir tik koyalım.

Şimdi de bu bilgisayara uzaktan bağlanacak kullanıcıları seçmemiz gerekiyor.

Uzak Kullanıcıları Seç... düğmesini seçiniz.

Şekil 1.18: Uzak sekmesi

Administrator yetkisindeki tüm kullanıcılar bu listede olmasalar bile uzaktan bağlanabiliyorlar. Administrator olmadığı halde bağlanacak bir kullanıcı varsa **Ekle...** ile ekleyin. Şimdi **Başlat→Programlar→Donatılar→İletişim→Uzak Masaüstü** seçerek bağlantıyı çalıştıracağız.



Şekil 1.19: Uzak masaüstü bağlantısı

Bağlanmak istediğiniz Windows XP Pro'nun IP adresini giriniz. **Seçenekler >>** ile de bazı ayarlar yapacağız.

➤ **Genel sekmesi**



Şekil 1.20'deki pencerede bağlanacağınız XP Pro için kullanıcı adı ve şifreyi girebilirsiniz. Kullanıcı adı ve şifreyi girmezseniz, bağlanırken ekrana gelen pencerede bu bilgiler istenecektir.

Bu bağlantı ayarlarımı **Farklı Kaydet..** ile kaydederek sonra tekrar kullanmanız da mümkündür.

Şekil 1.20: Seçenekler penceresi Genel sekmesi

➤ **Görüntü sekmesi**



Şekil 1.21: Görüntü sekmesi

➤ **Yerel Kaynaklar sekmesi**



Şekil 1.22: Yerel kaynaklar sekmesi

Eğer yerel ağ üzerinden bağlanıyorsanız bu ayarlar aynı kalabilir, ama modem bağlantısında, çözünürlüğü ve renk derinliğini düşürmek performansı artırır. Bunun için Şekil 1.21'deki pencereden yararlanabilirsiniz.

Şekil 1.22'deki pencerede yer alan **Uzak bilgisayar sesi** ile bağlanan bilgisayardaki sesli uyarıların aktarımı ayarlanır.

Yerel aygıtlar bağlandığınız bilgisayarın disk, yazıcı ve seri portuna da bağlanıp bağlanılmayacağı ayarlanır.

➤ Deneyim sekmesi



Şekil 1.23: Deneyim sekmesi

Şekil 1.23'teki pencereden bağlantı şeklinizi seçiniz. Ayrıca Wallpaper, animation gibi öğeler **seçilmemiş** olmalıdır.

Ayarlardan sonra artık bağlanmaya hazırsınız. Bağlan düğmesine tıklayınız.

Eğer kullanıcı adı ve şifre önceki ekranda girilmediyse şimdi giriniz.



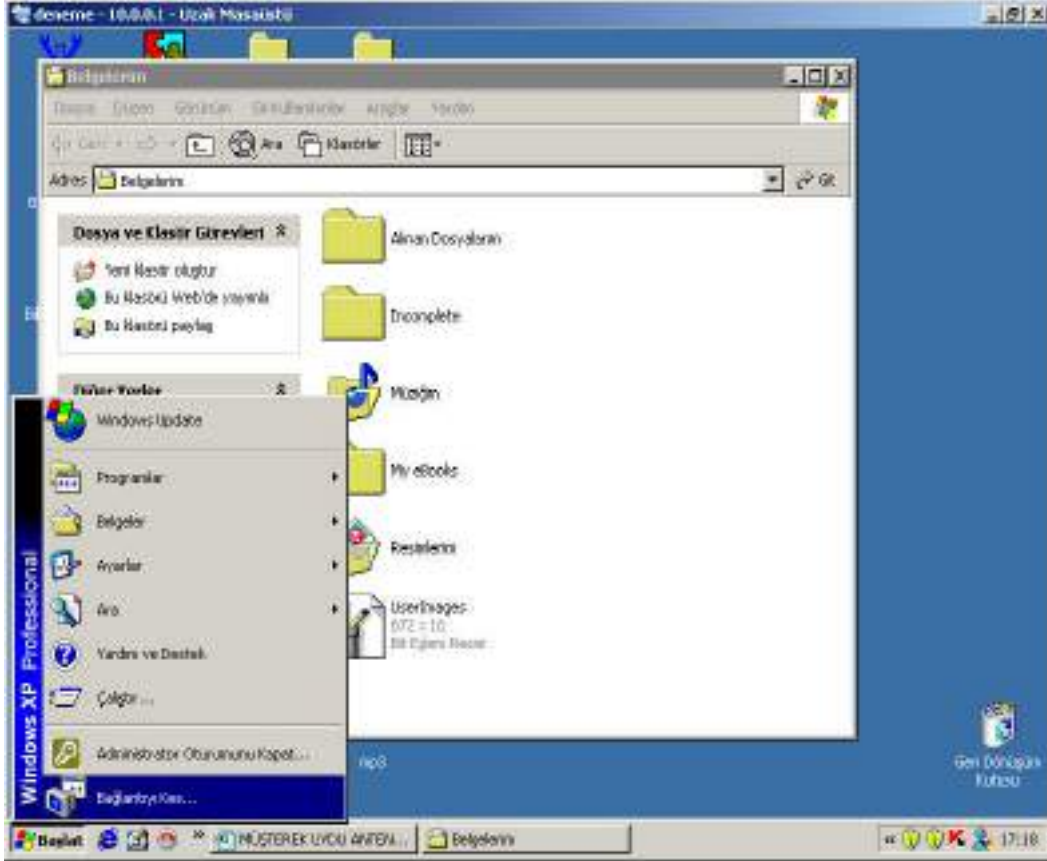
Şekil 1.24: Oturum açma penceresi



Bağlantı kurulduğu anda, **bağlanılan** bilgisayar kullanıma kapanır.

Bağlantı kurulunca, bir pencere içinde bağlandığımız sistemin masaüstünü görmeye ve kullanmaya başlarız.

İşiniz bitince, **Başlat>Bağlantıyı Kes** ile bağlantıyı kesebilirsiniz.



Şekil 1.25: Bağlanılan bilgisayarın masaüstü görüntüsü

1.7.Gelişmiş Sekmesi

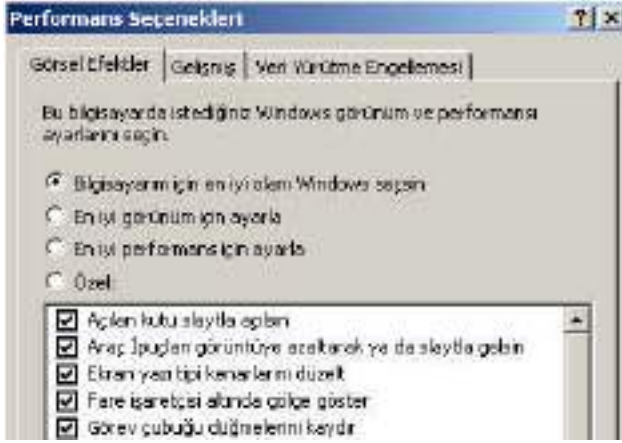


Şekil 1.26: Sistem özellikleri gelişmiş sekmesi

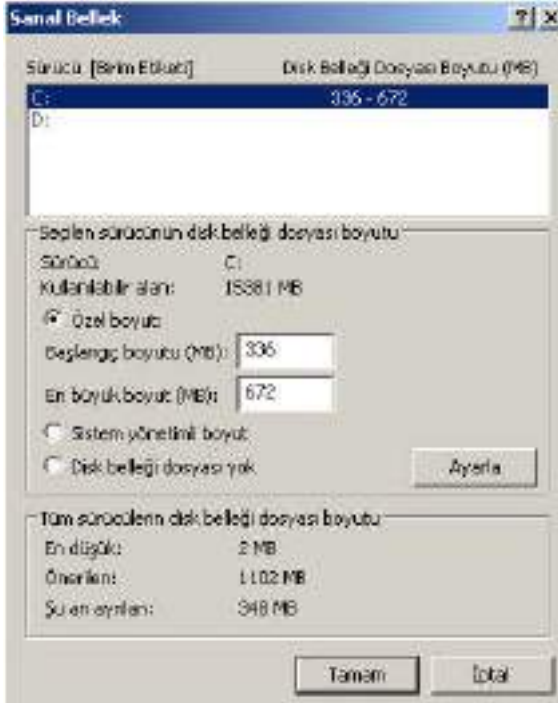
Windows performansını gözle görülür derece artıran çok önemli seçenekler Şekil 1.26'daki pencerede bulunmaktadır.

Performans kısmından yararlanarak görsellik, hareket, animasyon ya da performans noktasında en uç noktalara çıkabilirsiniz. **Performans** seçenekleri penceresinde **Ayarlar** düğmesine tıkladığınızda karşınıza çıkan pencereden yararlanarak aşağıdaki işlemleri yapabilirsiniz:

- Bilgisayarım için en iyi olanı Windows seçsin: Bilgisayar için en iyi olan yani hem görsellik ve hem de performans normal olarak ayarlanacak
- En iyi görünüm için ayarla: Performanstan kısmen vazgeçiyorsunuz fakat en üst düzeyde görselliği yakalıyorsunuz.
- En iyi performans için ayarla: Görsellikten ödün veriyorsunuz fakat en yüksek performansı yakalıyorsunuz. Bu seçeneği seçtiğinizde makine gözle görülür bir biçimde hızlanmaktadır. Bu aşamada windows9x stiline sahip pencerelere kavuşuyorsunuz.
- Özel: Listede yer alan seçenekleri kendiniz belirleyebilirsiniz.



Şekil 1.27: Performans seçenekleri



Şekil 1.28: Sanal bellek ayar penceresi

Şekil 1.27'deki pencerenin **Gelişmiş** sekmesinde işlemci zamanlaması, bellek kullanımı ve sanal bellek ile ilgili ayarları yapabilirsiniz.

Kişisel bir bilgisayar için penceredeki işlemci zamanlaması ve bellek kullanımı ayarlarının Programlar olması gerekir. Bilgisayarınızı ağda diğer bilgisayarlara hizmet veren bir server olarak kullanıyorsanız diğer iki seçeneği işaretleyerek ağ hizmetlerini daha hızlı yapılmasını sağlayabilirsiniz.

Penceredeki Değiştir düğmesi ile Sanal bellek ayarlarını yapabileceğiniz aşağıdaki pencere açılır:

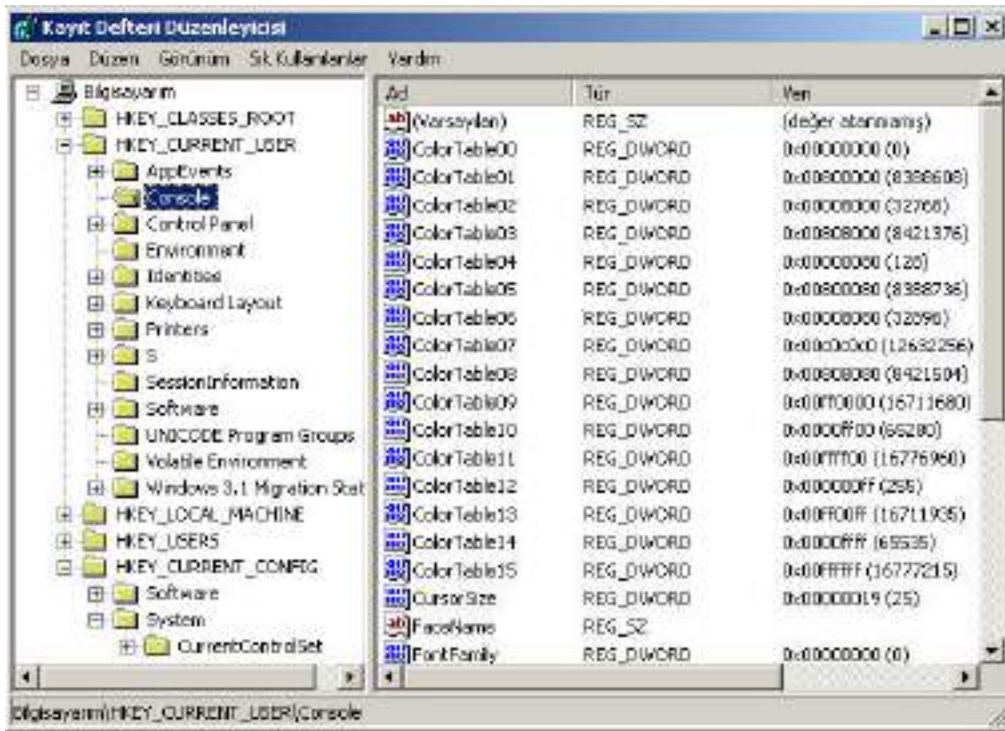
Bellek yetmediğinde Windows hard diskinizi bellek gibi kullanır. Bu işlemleri oldukça yavaşlatır ancak yine de programların bellek problemi olmadan çalışabilmesini sağlar.

1.8.Kayıt Defteri

Windows, kendi yapılandırma bilgilerini kayıt defteri denilen bir veri tabanında saklar. Windows ile birlikte gelen kayıt defteri düzenleyicisi regedit.exe adlı hizmet programıdır. **Başlat>Çalıştır>regedit** ile ulaşabilirsiniz. Kayıt defterinde bilgisayardaki her bir kullanıcının profili, sistem donanımı, yüklü programlar ve özellik ayarları ile ilgili bilgiler bulunur. Windows çalışırken sürekli olarak bu bilgilere başvurur. Kayıt defterini incelemek ve değiştirmek için kayıt defteri düzenleyicilerini kullanabilirsiniz..



Kayıt defterinin hatalı düzenlenmesi, sisteminize ciddi bir hasar verebilir. En azından, kayıt defterine değişiklikler yapmadan önce, bilgisayardaki değerli verileri yedeklemeniz gerekir. Sisteminize zarar verirsiniz, kayıt defterini onarabilecek veya onu bilgisayarınızı başarılı olarak son başlatmanızda kullandığınız aynı sürüme geri yükleyebilecek durumda olabilirsiniz. En kötüsü Windows'u yeniden yüklemeniz gerekebilir. Sisteminizi yeniden yüklediğinizde, Hizmet Paketi yükseltmeleri gibi, daha önce yapılmış olan ve yeniden ayrı ayrı yüklemek zorunda kalacağınız değişiklikleri kaybedebilirsiniz.



Şekil 1.29: Kayıt defteri düzenleyicisi

Klasörler, kayıt defterindeki anahtarları temsil eder ve Kayıt Defteri Düzenleyicisi penceresinin sol tarafındaki gezinme alanında gösterilir. Soldaki başlık alanında, bir anahtardaki girdiler görüntülenir. Girdiyi çift tıklattığımızda, bir düzenleme iletişim kutusu açılır. Burada istenilen ayarlar yapılır.

➤ Kayıt Defteri Düzenleyicisi Anahtarları

Kayıt Defteri Düzenleyicisi'nin gezinme alanı, yerel bilgisayarda, her biri bir önceden tanımlı anahtar temsil eden klasörleri görüntüler. Uzaktaki bilgisayarın kayıt defterine eriştiğinizde, yalnızca iki önceden tanımlı anahtar (HKEY_USERS ve HKEY_LOCAL_MACHINE) görünür.

Klasör/önceden tanımlı anahtar	Açıklama
HKEY_CURRENT_USER	Oturumu açık durumdaki kullanıcının yapılandırma bilgileri kökünü içerir. Kullanıcının klasörleri, ekran renkleri ve Denetim Masası ayarları burada saklanır. Bu bilgiye kullanıcı profili olarak başvurulabilir.
HKEY_USERS	Bilgisayardaki tüm kullanıcı profillerinin kökünü içerir. HKEY_CURRENT_USER, HKEY_USERS'ın alt anahtarıdır.
HKEY_LOCAL_MACHINE	Bilgisayara özel yapılandırma bilgilerini (herhangi bir kullanıcı için) içerir.
HKEY_CLASSES_ROOT	HKEY_LOCAL_MACHINE\Yazılımı'nın alt anahtarıdır. Burada saklanan bilgiler, Windows Gezgin'i kullanarak bir dosya açtığınızda doğru programın açılmasını sağlar.
HKEY_CURRENT_CONFIG	Sistem başlangıcında yerel bilgisayar tarafından kullanılan donanım profili hakkındaki bilgileri içerir.

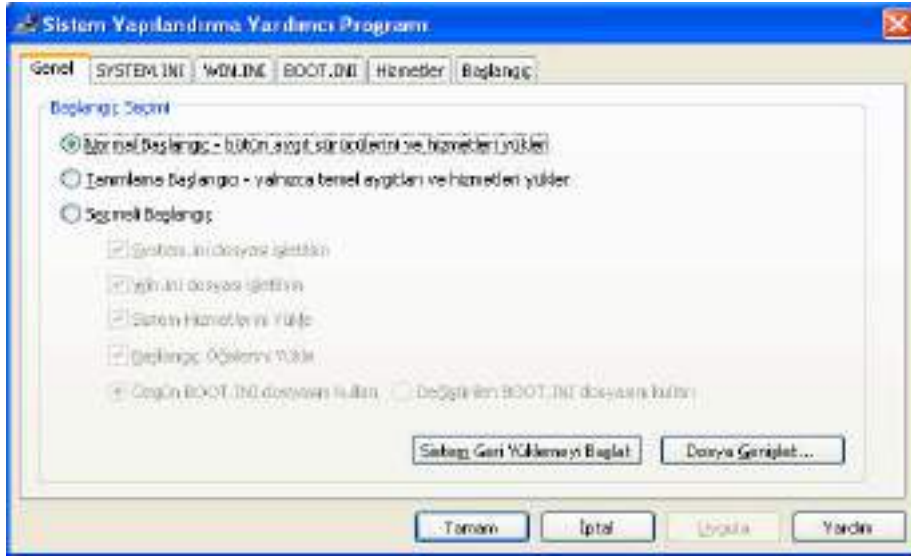
1.9. MSCONFIG Başlangıç Menüsü ve Güvenli Kipi

1.9.1. MSCONFIG Başlangıç Menüsü

Sistem yapılandırma yardımcı programı; Microsoft Windows tabanlı işletim sistemlerinde bulunan, işletim sisteminin açılışında yapılan işlemleri opsiyonel hale getirmek için kullanılan bir programdır.

Msconfig, (Microsoft Configuration Utility-Microsoft Konfigurasyon Aracı) kelimesinin açılımıdır.

Msconfig'e ulaşmak için yapılması gereken **Başlat** menüsünden **Çalıştır** seçilir. Ekrana gelen pencerede **msconfig** yazılarak **Tamam** tuşuna bastığımızda karşımıza Sistem Yapılandırma Hizmet Programı gelmektedir.



Şekil 1.30: MSCONFIG penceresi Genel sekmesi

Pencerede birçok sekme yer almaktadır. Bunlar:

➤ **Genel sekmesi**

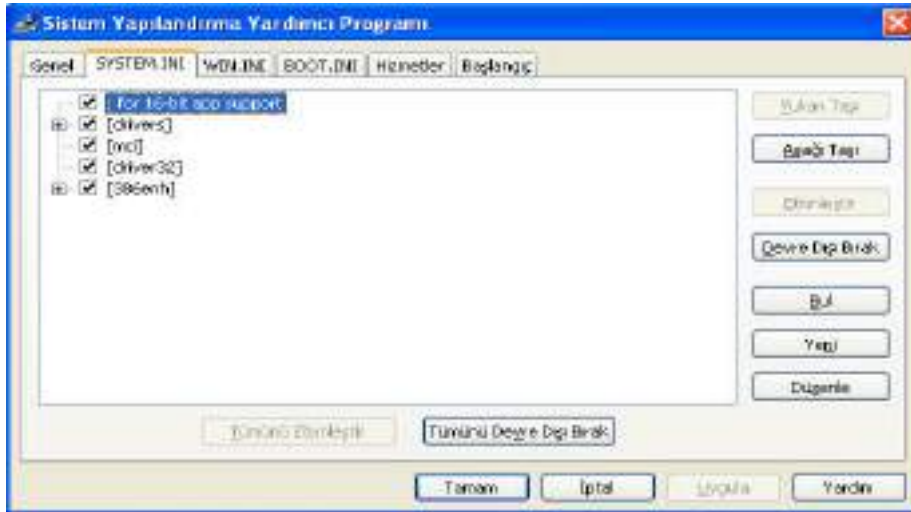
Genel semesinde ilk olarak Normal Başlangıç, Tanımlama Başlangıcı ve Seçmeli Başlangıç seçenekleri bulunmakta, bu tanımlardan Seçmeli Başlangıç seçeneği seçildiğinde ise alt tarafta diğer seçenekler çıkmaktadır.

- *Normal Başlangıç:* İşletim sistemimiz üzerine yüklenen programların yaptığı değişiklikler dahil olmak üzere bütün başlangıç öğelerini bütün hizmetleri ve bütün sistem sürücülerini kendi ayarları doğrultusunda yükleyecektir. Kullanıcının yaptığı hiçbir değişiklik kayda alınmayacaktır.
- *Tanımlama Başlangıç:* Genel olarak sistem açılışında herhangi bir problem bulunduğu zamanda problemin tanımlanması için kullanılmalıdır. Örneğin, yüklenen bir program sistemde uyum problemi çıkarttığı takdirde bu seçenek seçilmeli ve hatanın nereden kaynaklandığını bulunana kadar açılış denenmelidir.
- *Seçmeli Başlangıç:* Bu başlangıç sekmesi açılış üzerinde bir ayar yapıldığı takdirde kullanılmakta ve hangi ayarın çalışıp hangisinin çalışmayacağı kullanıcının taktirine bırakılmaktadır. Örneğin, yüklediğiniz bir programın işletim sisteminin her açılışında yüklenmesini istediğiniz takdirde buradaki ayarlardan programı disable ettiğinizde yaptığınız ayarın çalışması için seçmeli başlangıcın aktif olması gerekmektedir.

Seçmeli başlangıç altında bazı seçenekler bulunmaktadır. Bunlar; System.ini dosyası işletilsin, Win.ini dosyası işletilsin, Sistem Hizmetlerini Yükle ve Başlangıç Öğelerini yükledir. Hemen alt tarafta bulunan **Sistem Geri Yüklemeyi Başlat** seçeneği ise Microsoftun işletim sistemine yapılan her değişikliği kaydettiği ve herhangi olası bir aksilik durumunda eski yedeğin geri yüklenmesi için kullanılan bir hizmettir.

➤ **SYSTEM.INI Sekmesi**

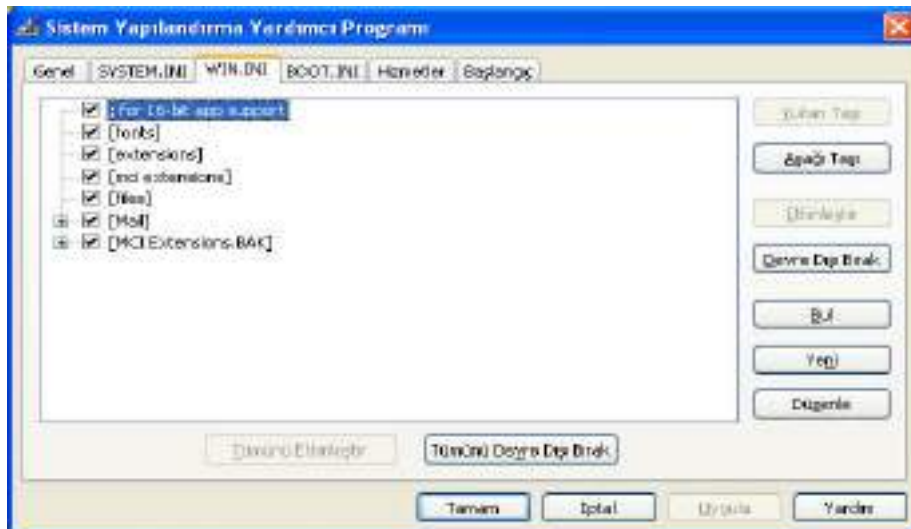
System.ini tabı Windows'un ilk sürümlerinden beri kullanılan bir sistem dosyasıdır. System.ini işletim sistemi başlatılırken yüklenecek olan dll (Dynamic Link Library) dosyalarını, yüklenecek olan aygıt sürücülerini (driver), başlangıç anında ve/veya MSDOS tabanlı programlarda kullanılacak olan ayarların kaydedildiği bir ayar dosyasıdır. Eğer bu tip programlarda bir sorun yaşıyorsa ve ayarlarında uyumsuzluk bulunuyorsa bu sekmeden istenilen satırın çalışıp istenilen satırın çalışmaması ya da hangi satırın önce hangisinin sonra çalıştırılacağı bu pencereden ayarlanabilir; istenirse yeni bir ayar satırı da eklenebilir. Gelişmiş bir kullanıcı değilseniz bu tab ile oynamamanız tavsiye edilir.



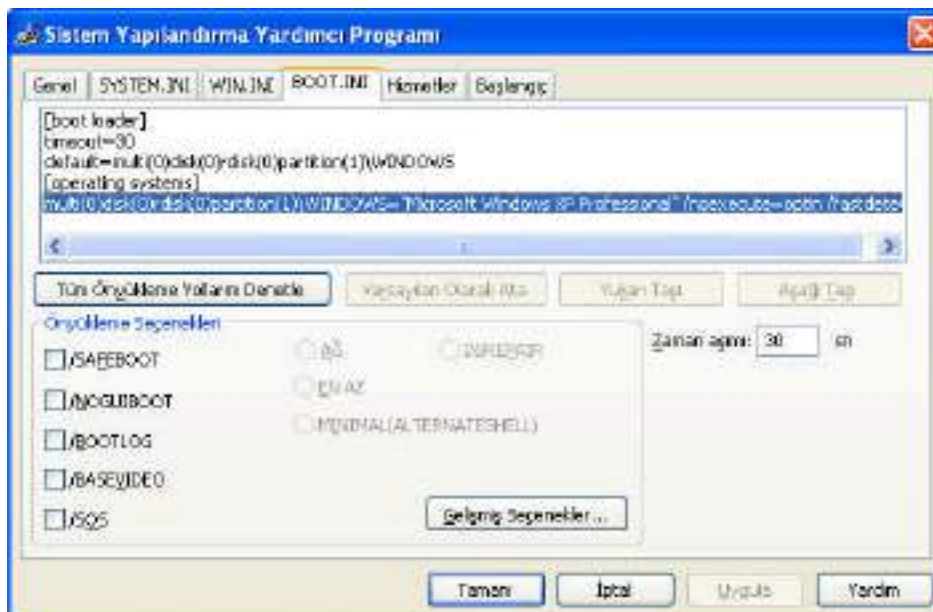
Şekil 1.31: MSCONFIG penceresi SYSTEM.INI sekmesi

➤ **WIN.INI sekmesi**

Win.ini dosyası da tıpkı system.ini dosyası gibi ilk Windows sürümlerinden beri olan bir ayar dosyasıdır. Bu dosyanın system.ini dosyasından farkı ise system.ini dosyası işletim sistemi açılırken kullanılacak olan ayarları barındırmakta; win.ini dosyası ise işletim sistemi açıldıktan sonra kullanılacak olan ayarları saklamaktadır. Örneğin, işletim sistemi açıldığında 16 bit bir dosya kullanılacağı zaman dosyanın hangi ayarlar ile açılacağı, işletim sistemindeki default fontun hangisi olacağı gibi ayarlar bu dosyada saklanır. Yine system.ini dosyasında olduğu gibi bu ayarlarda bir sorun çıktığı zaman sağ taraftaki panelden hangi ayarın çalışıp hangisinin çalışmayacağı, hangisinin önce hangisinin sonra çalışacağı buradan ayarlanabilir.



➤ **BOOT.INI** sekmesi



Boot.ini dosyası; NTFS (New Technology File System) tabanlı işletim sistemlerinde (Windows NT, Windows 2000 ve ailesi, Windows XP ve ailesi, Windows 2003 server ailesi) kullanılan ve işletim sisteminin yüklenmeye başlayacağı sıradaki ayarları içeren dosyadır. Bu dosya bozuk ya da yanlış olduğu takdirde işletim sistemi yüklenmeyecektir. Bu penceredeki ayarlardan Zaman aşımı bölümü, işletim sistemi açılırken F8 tuşu ile açılış menüsüne

gelindiği taktirde ve/veya herhangi bir kilitlenme, işletim sisteminin açılışının yarıda kalması, restart ve/veya aynı bilgisayarda birden çok işletim sistemi yüklü olması gibi durumlarda gelen işletim sistemi menüsünün kaç saniye ekranda duracağını gösterir.

/SAFEBOOT seçeneği işletim sisteminin yeniden başladığı sırada güvenli kipte açılmasının istendiği zaman kullanılmalıdır. /SAFEBOOT seçeneği seçildiği taktirde orta taraftaki seçeneklerde aktif olmaktadır. Buradaki AĞ seçeneği işletim sistemi güvenli kipte açıldığında ağ desteğinin de olması gerektiği durumlarda; en az seçeneği minimum konfigürasyonla işletim sisteminin yüklenmesi gereken durumlarda kullanılmalıdır.

/NOGUIBOOT seçeneği seçildiği taktirde işletim sisteminin yüklenmesi sırasında açılışa gelen Windows resmi görünmeyecektir. Bunun amacı açılışın hızlandırılmasıdır.

/BOOTLOG seçeneği işletim sisteminin yüklenmesi sırasında meydana gelen aksaklıkların bulunması için kullanılan; sistemin yüklenmesi sırasında her adımın bir dosyaya kaydedilmesini sağlayan seçenektir. Bu seçenek işaretlendiğinde yüklenme sırasında yapılan her şey root'a kaydedilecektir.

/BASEVIDEO ekranla ilgili problemleri gidermek için kullanılır.

/SOS ileri düzey hata ayıklama kipinin devreye alınması içindir.

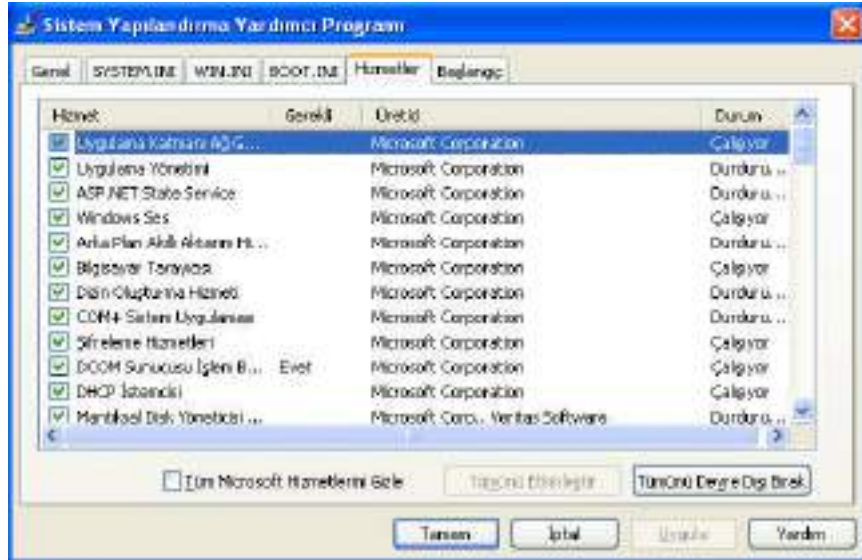


Not:

Gelişmiş kullanıcılar hariç bu ayarların oynanmamasında yarar vardır.

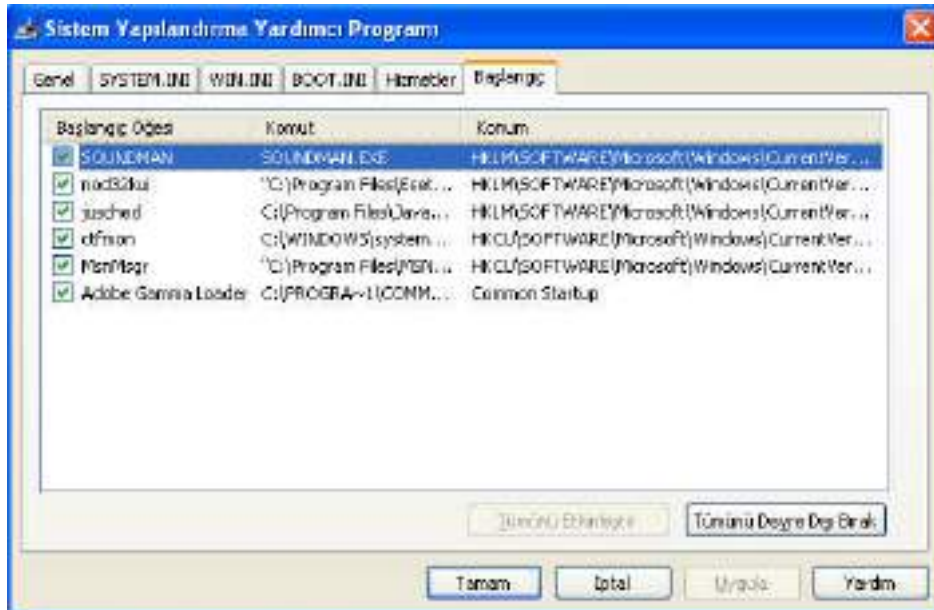
➤ **Hizmetler sekmesi**

Bu pencere NT tabanlı sistemlerde işletim sistemi ile birlikte arka planda çalışan işletim sistemi tarafından belli özelliklerin desteklenmesi için çalıştırılan dosyalar bütünüdür. Örneğin, Microsoft ses hizmeti Windowsun seslerinin çıkartılabilmesi için kullanılan bir hizmettir. Bu hizmetlerin hangisinin işe yarayıp hangisinin işe yaramadığını belirledikten sonra yan taraftaki kutuları temizleyerek çalışmalarını engelleyebilirsiniz. Bu ayarlara Bilgisayarım/Sağ tuş/ Yönet/ Hizmetler ve Uygulamalar/Hizmetler yoluyla da ulaşabilirsiniz.



Şekil 1.34: MSConfig penceresi Hizmetler sekmesi

➤ Başlangıç sekmesi



Şekil 1.35: MSConfig penceresi Başlangıç sekmesi

İşletim sistemine yüklü olan programların hangilerinin başlangıçta çalıştığını gösteren sekmedir. Buradaki dosyaların bazıları gereksiz olup yanlarındaki kutucukların temizlenmesi sistemin performansı için yararlı olmaktadır. Örneğin bilgisayar başlangıcındaki MsnMsgr programı çalıştırılmak istenmiyorsa ilgili seçeneğin yan tarafındaki kutucuk temizlenmelidir. Bu sayede işletim sistemi yeniden başlatıldığında MsnMsgr programı çalıştırılmayacaktır.

Bu ayarların değiştirilebilmesi için NT tabanlı sistemlerde Administrator yetkisinin olması gerekmektedir. Aksi taktirde yapılan ayarlar geçerli olmayacaktır.



Not:

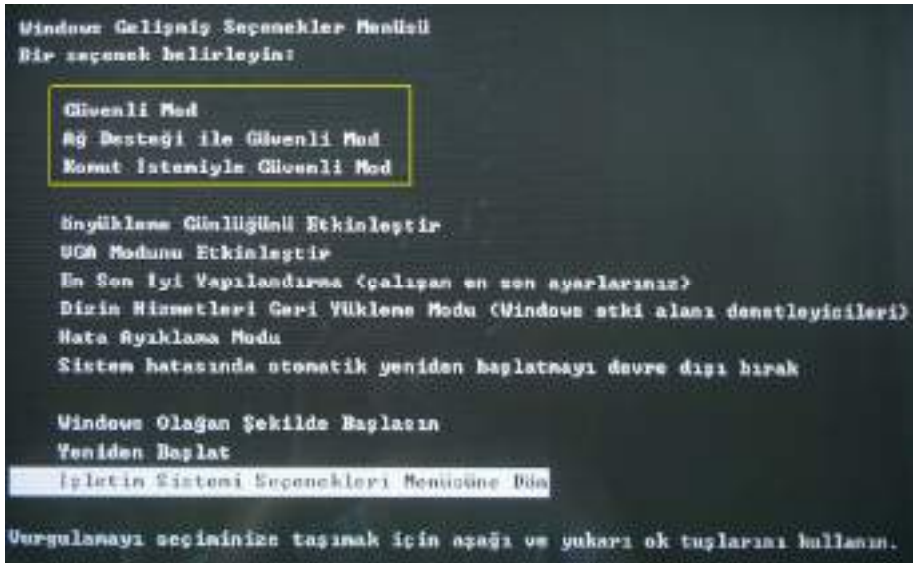
Microsoft nedeni bilinmemekle beraber Windows 2000 ailesi işletim sistemlerine msconfig'i koymamıştır. Windows 2000 ve msconfig kullanılmak isteniyorsa o zaman Windows XP'den alınacak bir msconfig.exe Windows 2000'de %systemfolder%/System32/ klasörü içine atılmalıdır. Birkaç dll hatası verdikten sonra çalışacaktır.

Msconfig'in sadece bir aracı olduğu ve ileri düzeydeki kullanıcıların buradaki ayarlar yerine direk boot.ini, system.ini ve registry ayarları ile oynayarak bu ayarları yapabilecekleri göz önünde tutulmalıdır.

1.9.2. Güvenli Kip

Kimi zaman sorun işletim sisteminin göze hoş gelen masaüstü veya daha teknik terimiyle Graphic User Interface (GUI) dosyalarında olabilir. Yanlış seçilmiş bir ekran çözünürlük ayarı veya ekranın yenilenme sıklığı (Hertz ayarı) gibi çok basit ve düzeltilmesi kolay bir hata için tüm sistemin silinip yeniden kurulmasına hiç gerek yoktur. Windows'un sistem dosyalarını koruma önlemlerine rağmen kendi kendini tamir edememesi halinde, yapacağımız ilk iş, sistemi GUI'siz yani komut istemcisi ile başlatmaktır. Bunun için:

- Başlat/Bilgisayarı Kapat yoluyla, bilgisayarınızı yeniden başlatınız.
- Bilgisayar açılırken Windows işletim sistemi seçmenizi istediğinde klavyede F8'e basınız.



Şekil 1.36: Güvenli kipte açma

Ekrana gelen pencerede klavyede aşağı-yukarı ok tuşlarını kullanarak başlatmak istediğiniz Güvenli Kip türünü seçiniz.

Güvenli Kip türlerini ve bu kiplerde yapabileceğimiz işleri kısaca gözden geçirelim:

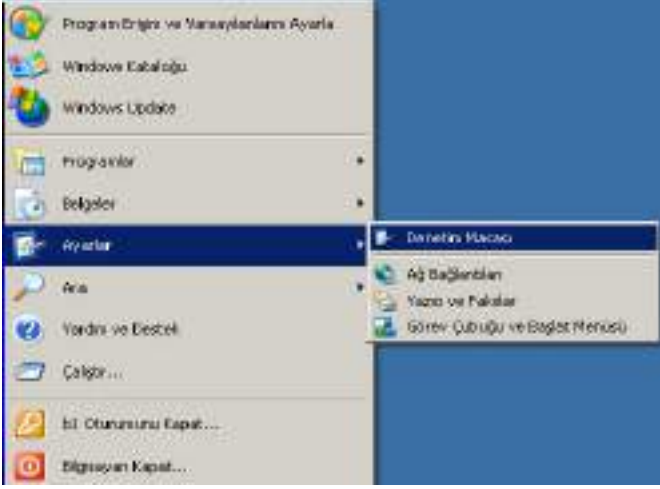
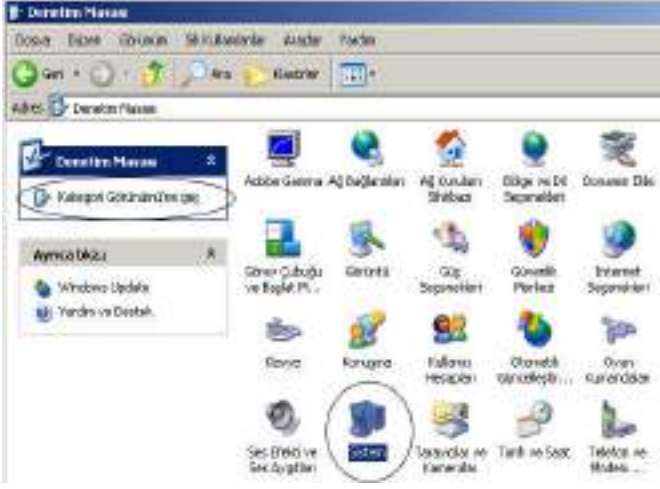
- **Temel Güvenli Kip (Safe Mode):** Güvenli modda, yalnızca temel dosya ve sürücülere (ağ bağlantısı dışındaki fare, monitör, klavye, yığın depolama, temel görüntü, varsayılan sistem hizmetleri) erişiminiz vardır. Ağ bağlantısı kurulmaz. Grafik kartı, en temel VGA işleviyle kullanılacağı için, Windows'u işleyemez hale getirmiş olması muhtemel SVGA sürücü ve onun eklentileri çalıştırılmamış olacaktır. Bu kipte çalıştırılan bir bilgisayarda yapılacak tek işlem, işlediğini bildiğiniz en son duruma geri dönmektir. Bunu da yukarıda sözünü ettiğimiz bir Emergency Repair Disk (Acil Onarım Disketi) ile yapabilirsiniz. Windows sistemin bütün ayarlarını bu disketi oluşturduğunuz tarihteki duruma çevirecektir.
- **Ağ Desteği ile Güvenli Kip (Safe Mode with Networking):** Temel güvenli kipin özelliklerine sadece ağ bağlantısı eklenir. Bu, özellikle sistem yedeğinin ağ sürücüsünde olduğu durumlarda ve sorunun ağ kartından veya ağ kartı sürücüsünden kaynaklanmadığına yüzde yüz emin olduğunuz zaman başvuracağınız bir güvenli kip türüdür. Bu durumda da sisteminizi başlattıktan sonra Emergency Repair Disk (Acil Onarım Disketi) ile sistem dosyalarınızı onarmalısınız.
- **Komut İstemi ile Güvenli Kip (Safe Mode with Command Prompt):** Temel güvenli kipin özellikleri ile ancak ondan farklı Windows'un GUI birimi, yani masaüstü, görev çubuğu ve Başlat menüsü olmadan kurulması halidir. Kimi zaman soruna yol açan sürücü veya bir diğer program, Windows'un masaüstü devreye girdiği zaman çalışır. Sorunu bulabilmek için **.ini** ve diğer ayar dosyalarının ortada masaüstü arayüzü olmadığı zaman, bildiğiniz DOS komut istemcisi ile karşı karşıya çözülebilir. Windows'un sadece komut istemcisi ile açılması halinde, Edit (edit.com) kelime işlem programını kullanabilirsiniz.



Not:

- Güvenli mod sorunları tanımlamanıza yardımcı olur. Bilgisayarı güvenli modda başlattığınızda belirtilerden biri yeniden görüntülenmezse, varsayılan ayarları ve en az sayıdaki aygıt sürücüsünü olası hata nedenleri arasından çıkarabilirsiniz. Sorunun nedeni yeni eklenen bir aygıt veya değiştirilen bir sürücü ise, değişikliği geri almak veya aygıtı kaldırmak için güvenli modu kullanabilirsiniz.
- Sistemi başlatmak için gerekli olan Windows sistem dosyalarının bozulması veya zarar görmesi gibi güvenli modun size yardımcı olamayacağı durumlar da vardır. Bu durumda, Kurtarma Konsolu size yardımcı olabilir.

UYGULAMA FAALİYETİ

İşlem Basamakları	Öneriler
6. Windows XP işletim sisteminde Denetim Masasını açınız. 	11. Başlat → Ayarlar Denetim Masası
7. Sistem simgesini çalıştırınız. 	12. Pencerenin sol üst köşesinde Denetim Masası başlığının altında Klasik Görünüm'e ya da Kategori Görünümü'ne geç ifadesi yer alır. Bunlardan seçtiğiniz seçeneğe göre simge görünümleri değişir. İsteğe göre değiştirilir. Eğer pencere kategori görünümünde ise Performans ve Bakım seçeneğinden sistem simgesi görüntülenir. Eğer klasik görünümde iseniz direkt Sistem simgesi görünecektir. Açmak için Fare ile çift tıklayınız.
8. Uzak sekmesinden yararlanarak uzak masaüstü bağlantısını yapınız.	13. Yapamadığınız yer olduğu zaman öğrenme faaliyetindeki bilgi

PERFORMANS TESTİ

DEĞERLENDİRME KRİTERLERİ (ÖLÇÜTLER)	Evet	Hayir
İşlem basamakları		
Bilgisayarınızı çalışma grubu veya bir etki alanına üye yapabildiniz mi?		
Bilgisayarınızda yüklü olan donanımların sorunsuz çalışıp çalışmadığını kontrol edebildiniz mi?		
Sistem geri yükleme noktası oluşturabildiniz mi?		
Otomatik güncelleştirme ayarlarını yapabildiniz mi?		
Uzaktan yardımı çalıştırabildiniz mi?		
Uzak masaüstü bağlantısını yapabildiniz mi?		
Sanal bellek kapasitesini ayarlayabildiniz mi?		
Kayıt defteri düzenleyicisini çalıştırıp istenilen ayarları yapabildiniz mi?		
MSCONFIG'I çalıştırıp istediğiniz ayarları yapabildiniz mi?		
Bilgisayarınızı güvenli kipte çalıştırabildiniz mi?		
DÜZENLİ VE KURALLARA UYGUN ÇALIŞMA		
Çalışma alanını tertipli ve düzenli kullandınız mı?		
Zamanı iyi kullandınız mı?		
Çalışırken sabırlı, titiz ve güler yüzlü olabildiniz mi?		

DEĞERLENDİRME

Yaptığınız değerlendirme sonunda hayır şeklindeki cevaplarınızı bir daha gözden geçiriniz. Kendinizi yeterli görmüyorsanız öğrenme faaliyetini tekrar ediniz. Eksiklerinizi araştırarak ya da öğretmeninizden yardım alarak tamamlayabilirsiniz.

Cevaplarınızın tamamı evet ise bir sonraki faaliyete geçiniz.

ÖĞRENME FAALİYETİ-2

AMAÇ

Yönetimsel araçları kullanarak sistemin özel ayarlamalarını yapabileceksiniz.

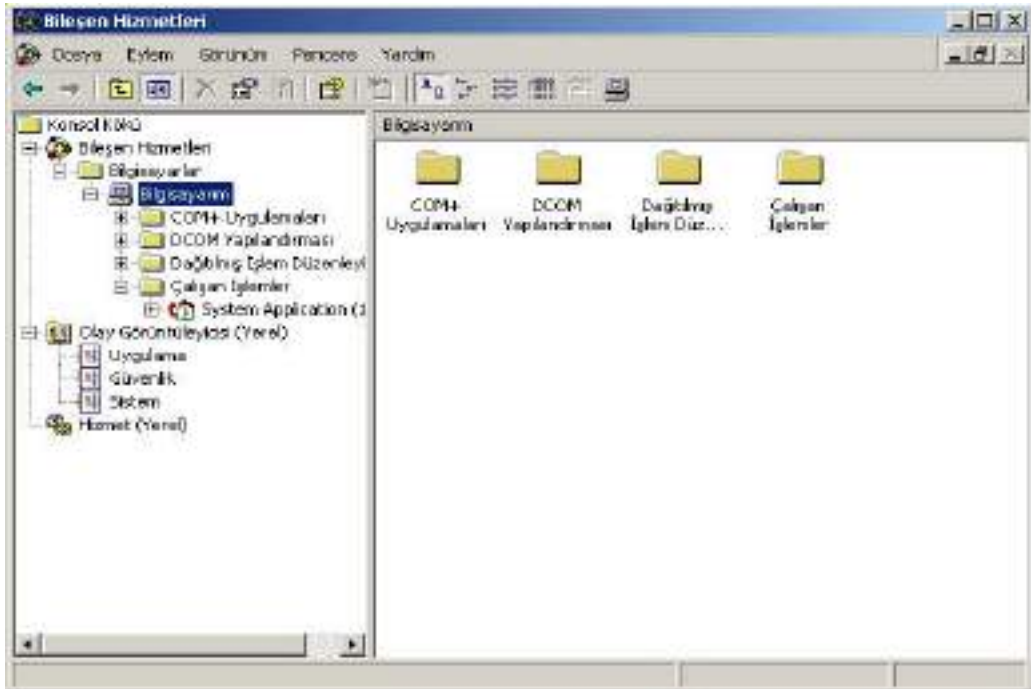
ARAŞTIRMA

Bu faaliyet öncesinde yapmanız gereken araştırmalar şunlardır:

- Yönetimsel Araçlar penceresiyle ilgili olarak mevcut bilgilerinizi yazarak sınıf ortamında arkadaşlarınızla paylaşınız.

2. YÖNETİMSEL ARAÇLAR

2.1. Bileşen Hizmetleri



Şekil 2.1: Bileşen hizmetleri penceresi

Bileşen Hizmetleri'ni açmak için Başlat→Ayarlar→Denetim Masası→ Yönetimsel Araçlar→Bileşen Hizmetleri'i seçilir.

Bileşen Hizmetleri yönetim aracıyla gerçekleştirilen yönetim görevleri, aşağıda gösterildiği gibi, dört kategoriye ayrılır.

2.1.1. Bileşen Hizmetleri İçin Sisteminizi Yapılandırma

COM+ ile çalışmaya başladığınızda, bu hizmetleri ağınızda kullanabilmeniz için önce birkaç özelleştirme görevini yerine getirmeniz gerekir. Örneğin, ayarlara yanıt veren uygulamaya olan erişimi ayarlayarak ve Bileşen Hizmetleri yönetim aracı içindeki görevleri yerine getirerek işe başlamalısınız.

2.1.2. Başlangıç Hizmetlerinin Ayarlarını Yapma

Ağınıza özel basit Bileşen Hizmetleri yapılandırmasını yaptıktan sonra, bir sonraki göreviniz uygulama türlerine ve ağ üzerinde kullandığınız hizmetlere özel ayarları yapmak olabilir. Aşağıdaki ifadelerler, ağınızdaki bilgisayarlara yapabileceğiniz ayar türlerine örnek olarak verilebilir:

- COM+ uygulamalarının içinde yapılandırılmamış bileşenlerin, bir başka deyişle bağımsız olarak yayınlanmış COM bileşenlerinin veya COM uygulamalarının güvenliğini sağlamak amacıyla, bu bilgisayarlar için belirli COM güvenlik ayarlamaları yapmanız gerekir. (Diğer taraftan COM+ uygulamaları rol tabanlı güvenlikten yararlanacak şekilde tasarlanabilir.)
- Uygulamanız dağıtılmış işlemleri kullanacaksa, bu uygulamayı çalıştıran her bilgisayarda Microsoft Dağıtılmış İşlem Yöneticisi'nin (DTC) el ile mi yoksa otomatik olarak mı başlatılacağını belirtmeniz gerekir. Ayrıca işlemler Windows Kümelemesi ile kullanılacaksa, uygun ağ yapılandırmasını da yapmalısınız.

2.1.3. COM+ Uygulamalarını Yükleme ve Yapılandırma

COM+ uygulamasının, kullanacağı hizmetlere özel ayarlarla yapılandırılması gerekir; bundan sonra ağ üzerindeki bilgisayarlara istemci ve sunucu tarafı bölümlerini yükleyebilirsiniz. COM+ uygulamalarını yüklemekten önce, isteğe bağlı olarak uygulama bölümlerini oluşturabilirsiniz.

Aşağıdakiler, COM+ uygulamalarını yüklemek ve yapılandırmak için gerçekleştirebileceğiniz görev türlerine örnek olarak verilebilir.

- COM+ uygulamasının ağ üzerinde nasıl davranacağını belirleyen ayarları yapabilmemiz için, önce uygulamayı yapılandırabileceğiniz bir basamaklandırma programını bilgisayarınıza yüklemeniz gerekir.
- Uygulamanızın ağ güvenlik şemasında uygun bir şekilde yer almasını sağlamak (yani, hem uygulamaya hem de diğer kaynaklara erişiminin gereksinimlerinize

uygun olması) için, kullanıcıları uygulama rollerine atamanız ve uygulamanın güvenlik kimliğini belirlemeniz gerekir.

- COM+ uygulamasını güvenliğe ve kullanacağı hizmetlere göre yapılandırdığınızda, ağınız üzerindeki üretim bilgisayarlarına, uygulamanın istemci ve sunucu tarafı kısımlarını yerleştirmeniz gerekir. COM+ uygulamalarını yüklemekten önce, isteğe bağlı olarak COM+ uygulama bölümleri de oluşturabilirsiniz.

2.1.4. Bileşen Hizmetlerini İzleme ve İnce Ayarlarını Yapma

Bileşen Hizmetleri'ni kullanan bileşenleri dağıttığınızda, performans artırma fırsatlarını beklemek ve hataları düzeltmek için bu hizmetleri izleyebilirsiniz. Bazı durumlarda, bu ayarlarda yaptığımız değişiklikler, özellikle de daha iyi bir izleme gerçekleştirmek için yapılanlar, performansı düşürebilir. Yapılandırdığınız alanlarla ilgili belgeleri okuduğunuzdan emin olunuz.

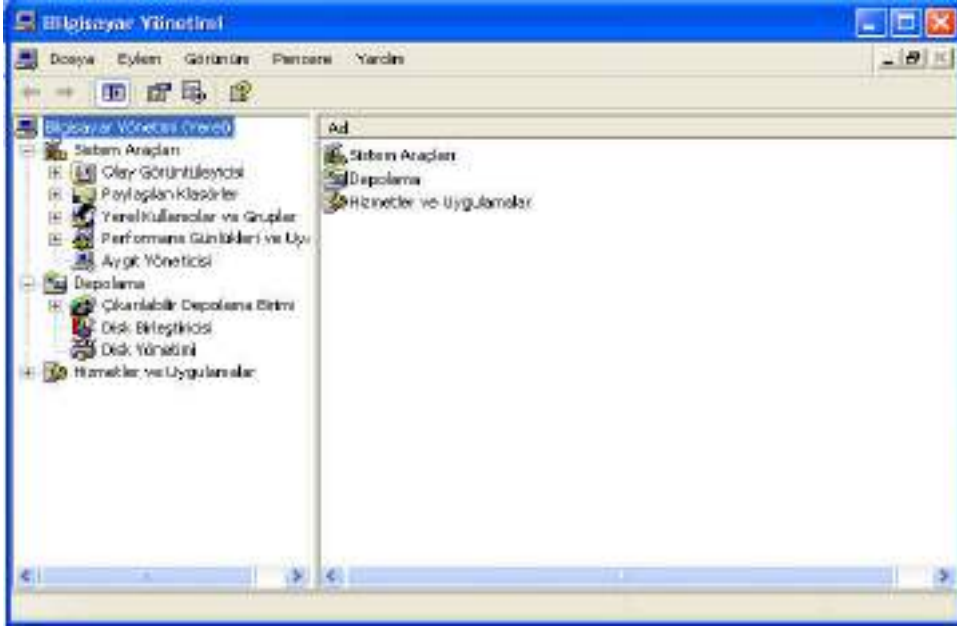
Aşağıdakiler, bileşenlerinizi ve uygulamalarınızı izlemek için gerçekleştirebileceğiniz görev türlerine örnek olarak verilebilir:

- Bir COM+ uygulamasının yeni bir sürümü çıktığında, yeni sürüme yükseltme yapmak için eski sürümün kaldırılıp yenisinin yüklenmesi gerekir.
- Güvenlik denetiminizi geliştirmek için (örneğin, nesnelerin yanlılıkla veya bilerek çok erken serbest bırakılmasını engellemek amacıyla), ek güvenlik denetimleri yapmak ve ek bilgileri izlemek üzere başvuru izlemesini kullanabilirsiniz.
- Uygulamalar dağıtılmış işlemlerde yer alıyorsa, işlem durumunu, iletileri ve istatistikleri görüntüleyerek performansı izleyebilirsiniz. Ayrıca, işlem istatistiklerini saklayan günlük dosyasının boyutunu veya konumunu değiştirerek sistem performansını artırabilirsiniz.

2.2. Bilgisayar Yönetimi

Bilgisayar Yönetimi, tek ve birleştirilmiş bir masaüstü aracını kullanarak, yerel veya uzak bilgisayarları (Yalnızca bir ağ bağdaştırıcısı veya modem gibi bir iletişim aygıtı veya bir iletişim hattı kullanarak erişebileceğiniz bilgisayardır.) yönetmenize yardımcı olur. Birkaç Windows yönetim yardımcı programını bir tek konsol ağacında birleştirerek, belirli bir bilgisayarın yönetim özelliklerine ve araçlarına kolay erişim sağlar (Varsayılan olarak konsol penceresinin sol bölümüdür fakat gizlenebilir. Konsol ağacındaki öğeler ve bunların sıra düzenli kuruluşu bir konsolun yeteneklerini belirler.).

Şekil 2.2'de gösterildiği üzere Bilgisayar Yönetimi'ni açmak için **Başlat→Ayarlar→Denetim Masası→Yönetimsel Araçlar→Bilgisayar Yönetimi**'ni seçiniz.



Şekil 2.2: Bilgisayar yönetimi penceresi

2.3. Hizmetler

Windows XP, NT tabanlı bir işletim sistemi olması nedeniyle işletim sistemine bağımlı veya bağımsız birçok program birer **hizmet (service)** olarak arka planda çalışır. Tabi bunların arasında kritik işlemlere hizmet eden programlar olduğu gibi çeşitli konfigürasyona sahip sistemlerde, ara sıra ihtiyaç duyulan,veya duyulmayan hizmet programları da bulunabilir.

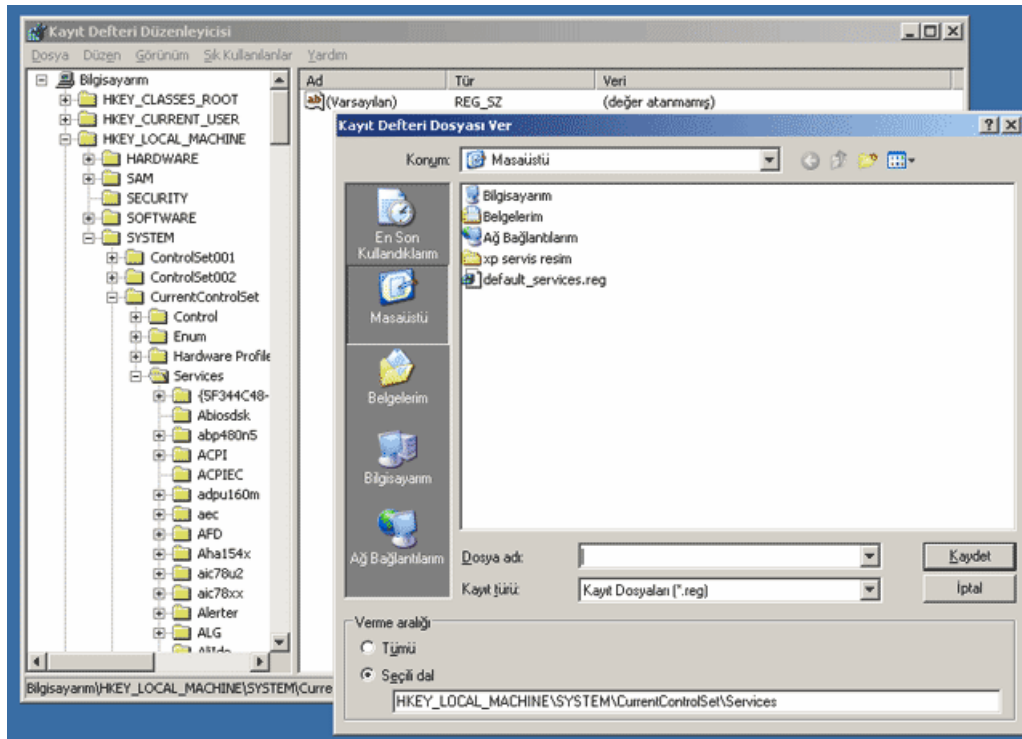
Öncelikle, **NT** tabanlı işletim sistemleri yapı olarak karışık ve gerçekten ince detaylara sahiptir. Bu sebeple Windows XP işletim sistemine hakim olmayan kullanıcıların ayarları kurcarken dikkatli olmalarını tavsiye ediyoruz.

Genel olarak düşünürsek, ne işe yaradığını anlamadığınız bir hizmeti kapatmamanız gerekir. Özellikle de karşısında oturduğunuz sistem okul, iş yeri, Internet kafe gibi bir ortamdaysa hizmetleri karıştırmamak gerekir. Çünkü sizin gereksiz olarak düşündüğünüz bir hizmet orada bulunan ağ ortamı için son derece önemli olabilir.

Bir hizmeti kapatmak yerine **elle değiştirilebilir (manual)** olarak bırakmak, o hizmetin ihtiyaç duyulduğunda başlayabilmesi için önemlidir. Bir hizmetin tamamıyla kapatılabilmesi için o hizmetin gereksizliği konusunda iyice emin olunması ve bilgisayar yöneticisine danışılması faydalıdır.

Elbette hizmet ayarları ile ilgili bir hata yapıldığında sistemi eski haline getirebilirsiniz. Bunun için öncelikle yedek almanız gerekir. Bir kere hizmet ayarlarını yapabilmemiz için sisteme **Administrator (sistem yöneticisi)** olarak giriş yapmalısınız.

Böylece işletim sisteminin derinliklerine inebilirsiniz. Sisteme admin yetkisi ile girdikten sonra Başlat > Çalıştır (Start > Run) yolunu izleyerek çıkan pencerede **regedit** yazınız. **Kayıt Defteri Düzenleyicisi (Registry Editor)**, bizlere hizmetler ile ilgili ayarlara yönelik kayıtların tutulduğu alana ulaşmamıza ve yedeklememize yarayan oldukça yararlı ve güçlü bir programdır. Bu sebeple yapılan işlemlerin sırasını dikkatlice takip ediniz. Önce **[HKEY_LOCAL_MACHINE\SYSTEM\CurrentControlSet\Services]** yolunu izleyerek **“Services”** anahtarını bulunuz ve seçiniz. Dosya (File) menüsünden, Ver (Export) komutunu kullanarak seçili olan dalı kayıt defterinden dışarıya almanızı sağlayacak olan pencere ile karşılaşacaksınız. Dosya adı (File name) kutusuna dosya ismini girdikten sonra Kaydet tuşuna tıklayarak seçtiğiniz dalı **“*.reg”** uzantısı ile kaydetmiş olursunuz. Pencerenin aşağı kısmında **Seçili dal (Selected branch)** seçeneğinin seçilmiş olmasına dikkat ediniz. Zaten o bölgede yer alan kutuda seçtiğiniz dalın yolu gözüküyor olacaktır. Dışarıya aldığınız bu kayıt dalı kopyasını istediğiniz zaman çift tıklayarak kayıt defterinize geri ekleyebilirsiniz. Eğer işletim sisteminiz, kapattığınız bir hizmet sonucunda başlayamaz hale geldiyse, işletim sisteminizi **Güvenli Kipte (Safe Mode)** açtıktan sonra, kayıt defterine dışarıya aldığınız kopyayı geri ekleyebilirsiniz.

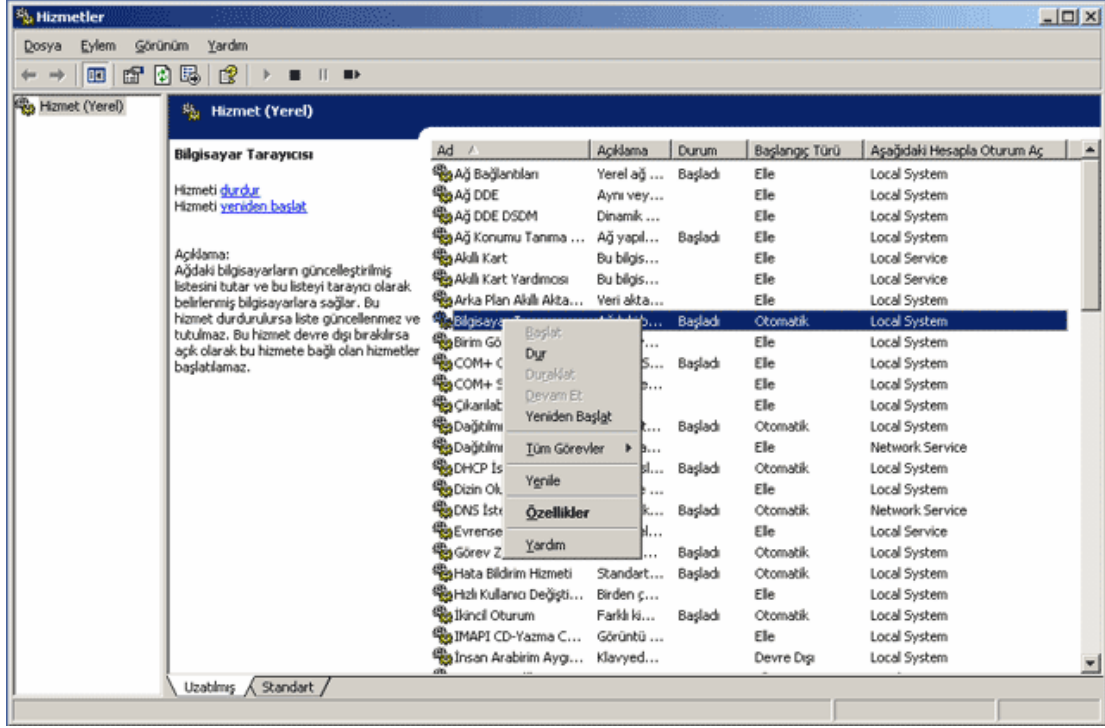


Şekil 2.3: Kayıt Defterinden dışarıya kayıt aktarılması

2.3.1. Hizmetlerin Yönetimi

Hizmetleri yönetebilmek için sisteme Administrator yetkisi ile girmeniz gerektiğini bir kere daha hatırlatalım. Sisteminize giriş yaptıktan sonra

Başlat→Ayarlar→Denetim Masası→Yönetimsel Araçlar→Hizmetler yolunu izleyerek hizmetler ile ilgili ayarlamaları yapmamızı sağlayan arayüzü çalıştırabilirsiniz. Seçtiğiniz hizmetin üzerine gelip Fareniz ile sağ tuşu kullanarak, menüyü açabilirsiniz.



Şekil 2.4: Hizmetlerim yönetimi

Şekil 2.4'te menüde görebileceğiniz gibi seçtiğiniz hizmetin durumunu (eğer hizmet devre dışı bırakılmamışsa) Başlat (Start), Dur (Stop), Duraklat (Pause), Devam Et (Resume), Yeniden Başlat (Restart) komutları ile değiştirebilirsiniz. Başlat, hizmetin gerek duyduğu programın diskten okunarak bellekte çalışması için kullanılır. Dur, tahmin edebileceğiniz gibi çalışan bir hizmetin durdurulup, bellekten kaldırılması için kullanılır. Duraklat komutunu verirsiniz eğer, hizmet programı bellekteki yerini korur fakat fonksiyonlarını yerine getirmez. Devam Et komutu ile bellekte duran hizmetin çalışmasına kaldığı yerden devam etmesi sağlanır. Yeniden Başlat komutu ise bir hizmete önce Dur, ardından Başlat komutu uygulanmış gibi hizmeti durdurup, bellekten kaldırdıktan sonra sabit diskten tekrar okunup bellekte tekrar görev yapması için kullanılır.

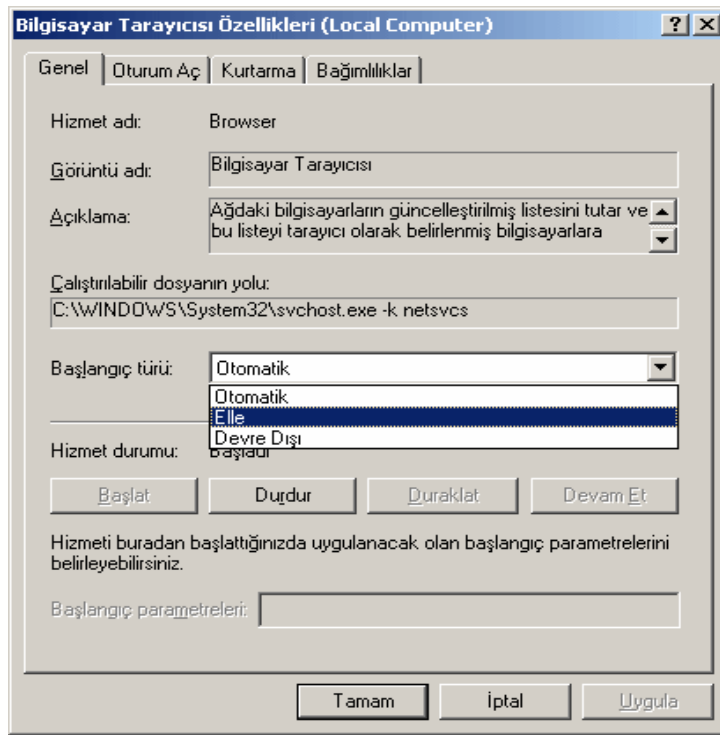
Tüm görevler (All Tasks) menüsü ise yukarıda sıralanan komutların bütün hizmetlere aynı anda uygulanması için kolaylık sağlar. Tabi, tüm hizmetler için aynı anda bu komutların uygulanmasının sistem sağlığı açısından pek faydalı olmayacağı ortadadır.

Yenile (Refresh) komutu ile hizmetlerin durumu o an için listede yenilenir. Özellikler (Properties) ise hizmet ile ilgili bilgilere ulaşılmasına ve bir takım ayarların yapılmasına olanak veren pencereyi açar. Seçilen bir hizmetin Başlangıç Türü (Startup Type) gibi ayarları

bu yönetim penceresinden yapılır. Yardım (Help) komutu ise bildiğiniz üzere hizmetler hakkında işletim sisteminin kendi yardım dosyalarına ulaşmanızı sağlar.

2.3.2. Özellikler (Properties) Penceresi

Bu pencerede seçilen hizmet ile ilgili bilgilerin yanı sıra, birtakım ayarlar yapabileceğinizi belirtmiştik. Genel (General) sekmesinde görülebilecek olan bilgiler Şekil 2.5'teki pencerede de takip edebileceğiniz gibi hizmetin adı, listede görünen adı, açılması, hizmetin gereksinim duyduğu program adı tarzında bilgilerden ibarettir. Bunların yanı sıra hizmetin **Başlangıç Türünü (Startup Type)** bu sekmeden belirleyebilirsiniz.



Şekil 2.5: Özellikler penceresi

2.3.3. Hizmetlere Ait Başlangıç Türü Özellikleri

➤ Genel sekmesi

Bir hizmetin başlangıç türü 3 şekilde belirlenebilir: Otomatik (Automatic), Elle (Manual) ve Devre Dışı (Disabled).

- **Otomatik / Automatic:** Otomatik olarak başlatılan hizmetler (servisler), işletim sistemi çalışmaya başlarken başlatılan hizmetlerdir. Genelde sistemin çalışabilmesi için şart olan hizmetler otomatik başlatılır. Zaten

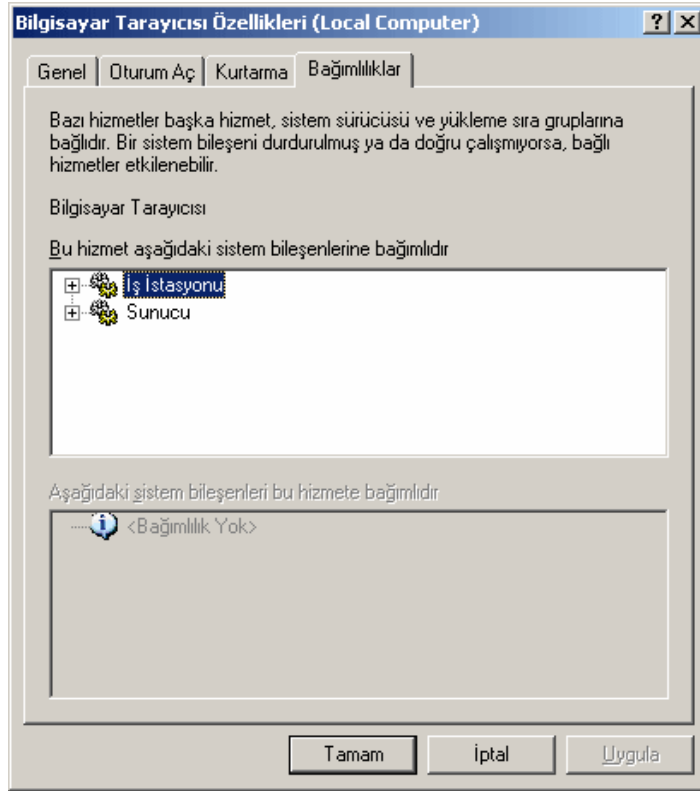
böyle gerekli bir hizmeti devre dışı bıraktığınızda sistem açılırken gerekli bir hizmetin başlatılamadığı uyarısını verecektir.

- **Elle / Manual:** Bu seçenek ile hizmetin sadece gerekli olduğunda çalışması sağlanır. Bir hizmeti tamamiyle devre dışı bırakmak yerine, başlangıcını manual yapmak çok daha doğru bir tercih, çünkü bu sayede, ilgili hizmet gerekli olduğunda tekrar çalıştırılabilir. Öte yandan, eğer bir hizmet, siz başlatılmasını manual hale getirseniz de her seferinde direkt çalışıyorsa, o servisin başlangıcını otomatikçe bağlamak daha sağlıklıdır. Böylece gerekli olduğunda hizmetin başlamasını beklemezsiniz.
- **Devre dışı / Disabled:** Devre dışı bırakılan bir hizmet, bir uygulama tarafından gerek duyulsa bile çalıştırılmaz. Çok gerekmedikçe hizmetleri devre dışı bırakmamanızı, manual seçeneğini kullanmanızı öneririz. Ama konu güvenlik ise, disabled seçeneği ile bir hizmetin tamamiyle kızağa çekilmesini sağlayabilir, böylece başka bir hizmet ya da uygulama tarafından çalıştırılmasını önlenilirsiniz. Bir hizmet devre dışı bırakılırsa o hizmet ne Windows XP tarafından ne de kullanıcı tarafından başlatılamaz. Eğer kritik bir uygulamayı devre dışı bırakırsanız bu Windows XP işletim sisteminizin sağlıklı olarak başlatılamamasına ve çalışmamasına sebep olabilir.

Genel sekmesinde gözümüze çarpan bir diğer alan ise Hizmet durumudur. Bu başlık altında yer alan düğmeler tamamıyla sağ tuş menüsünde bulunanlarla aynı işlemleri gerçekleştirdiğinden burada tekrar etmeye gerek yok.

Oturum Aç (Log On) ve Kurtarma (Recovery) ileri düzeyde veya uzman olarak nitelendireceğimiz kullanıcıların işine yarayan ayarları barındırdığından bize daha çok gerekli olan Bağımlılıklar (Dependencies) sekmesine atlıyoruz.

- **Bağımlılıklar (Dependencies) sekmesi:** Seçilen hizmetin bağımlı olduğu diğer hizmetlerin listesini bulundurur. Aşağıdaki resimde görebileceğiniz gibi Bilgisayar Tarayıcısı hizmetinin bağımlı olduğu iki tane hizmet var. Bunlar: İş İstasyonu ve Sunucu hizmetleri. Bu iki hizmet başlatılmadığı sürece Bilgisayar Tarayıcısı hizmeti devreye giremeyecektir. Bir hizmetin diğerine bağımlılığı bu şekilde gerçekleşir. Bir çok hizmet bu şekilde birbirine bağımlı olarak çalışır.. Bir hizmetin tümüyle devre dışı bırakılmamasının önemi burada bir kere daha karşımıza çıkıyor. Yerel ağ bağlantısı bulunan bir bilgisayarda Sunucu hizmetini devre dışı bırakırsanız, **İş İstasyonu** ve **Bilgisayar Tarayıcısı** hizmetleri de çalışamayacağından ağ erişimi işlemlerinde problem çıkması muhakkaktır.



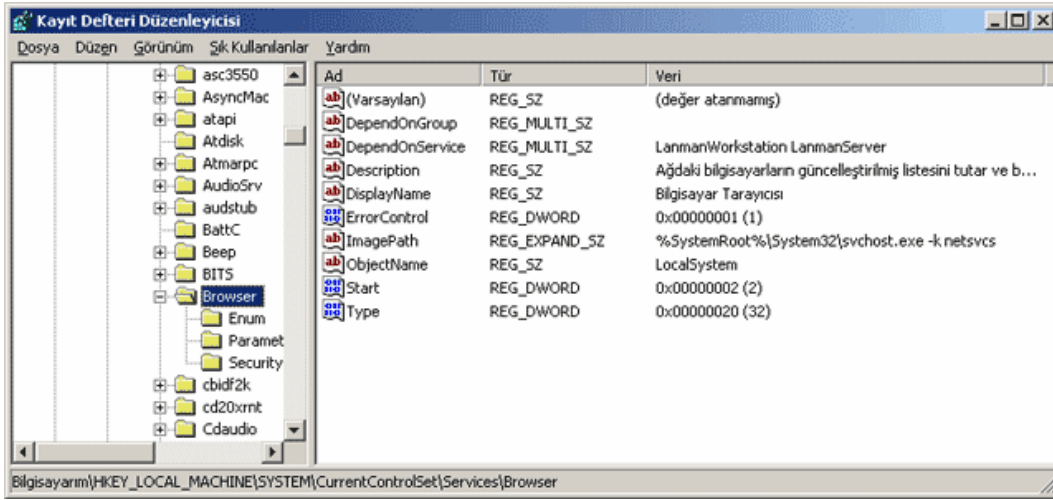
Şekil 2.6: Bir hizmetin bağımlı olduğu diğer hizmetleri gösteren sekme

2.3.4. Kayıt Defteri Düzenleyicisi (Registry Editor) ile Hizmet Ayarları

Bu noktada sizlere, acil durumlarda hizmet ayarlarına **Kayıt Defteri Düzenleyicisi** ile nasıl müdahale edebileceğinizden bahsedeceğiz. Tabi çok ince detaylara girmeden birkaç noktaya değineceğiz.

Devre dışı bıraktığınız bir hizmet sebebiyle işletim sisteminiz başlayamaz duruma geldiğinde, işletim sisteminiz açılırken F8 tuşuna bastıktan sonra Güvenli Kipi (Safe Mode) seçerek bilgisayarınızı Administrator yetkisi ile açınız.

[HKEY_LOCAL_MACHINE\SYSTEM\CurrentControlSet\Services] yolunu izleyerek çıkan listeden problem çıkardığınızı düşündüğünüz hizmeti seçiniz.



Şekil 2.7: Bir hizmete ait kayıt defteri görüntüsü

Şekil 2.7’de görebileceğiniz gibi **Özellikler** penceresindeki birçok değişken, kayıtlar arasından okunuyor. Bunlardan “**Start**”, hizmetin Başlangıç Türünü (Startup Type) tutan kayıttır. Üzerine sağ tuş ile tıklayıp **Değiştir** (Modify) komutu ile açılan pencerede bu sayıyı değiştirebilirsiniz. Aşağıdaki tabloda hangi sayının hangi başlangıç türüne denk geldiğini bulabilirsiniz.

Kayıt değeri	Karşılığı
2	Otomatik
3	Elle
4	Devre Dışı

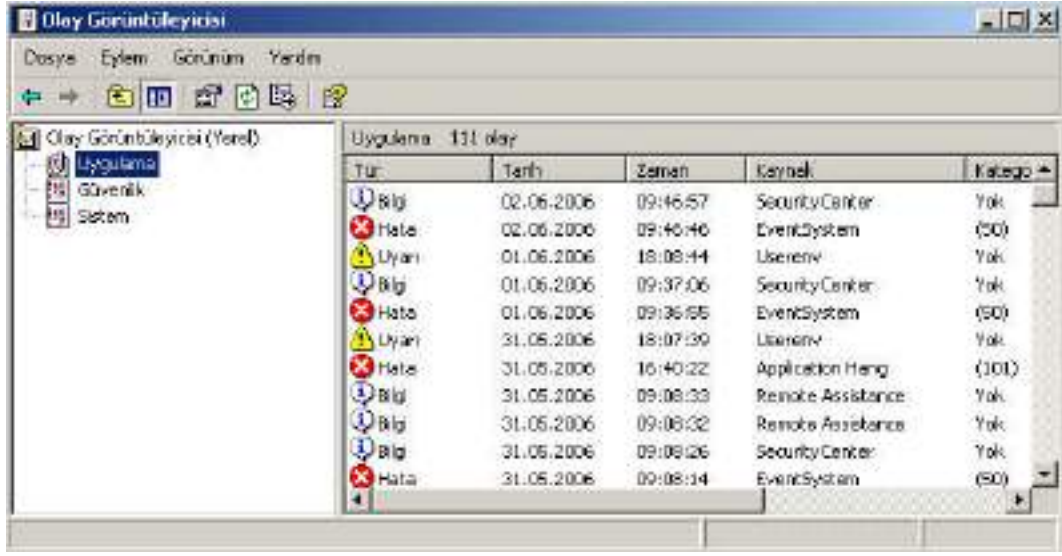
Hizmetin başlatılabilmesi için 2 veya 3 değeri girilirse işletim sisteminiz de problemsiz olarak başlatılabilir. Bu arada girilen sayılar hexadecimal, yani onaltılık tabandadır.

2.4. Olay Görüntüleyicisi

Windows XP, NT4 ve Windows 2000 gibi sistemde meydana gelen her bir "olayı" raporlayabilir. Windows açıldığı andan, kapandığı ana kadar birçok "olay (event)" gerçekleşir. Bir windows servisinin başlaması, bir program ile çalışırken programın geçersiz işlem yürütüp kapanması, ağ üzerinden bir kullanıcının sizin bilgisayarınıza bağlanması, bağlantınızı kesmesi... bunların hepsi bir olaydır.

Biz bunların birçoğunu görmeyiz, arka planda sessizce olup biter. Ancak bazen bir servisin başlayıp başlamadığını, şifresi doğru olmayan bir kullanıcının sisteme giriş yapmaya çalışıp çalışmadığını, DNS servisinin arka planda sürekli yaptığı bazı rutin işlemlerde başarılı olup olmadığını ve buna benzer aklımıza gelebilecek her türlü bilgiyi kontrol etme ihtiyacı duyabilirsiniz.

Özellikle bir problem varsa, problemin kaynağını tespit etmede bu kayıtlar çok işimize yarar. Windows olayların teker teker kayıt işlemini sürekli yapmaktadır. Bu kayıtları incelememizi sağlayan program **Olay Görüntüleyici**'dir. Bu programı açmak için **Denetim Masası→Yönetimsel Araçlar→Olay Görüntüleyici** seçilir.



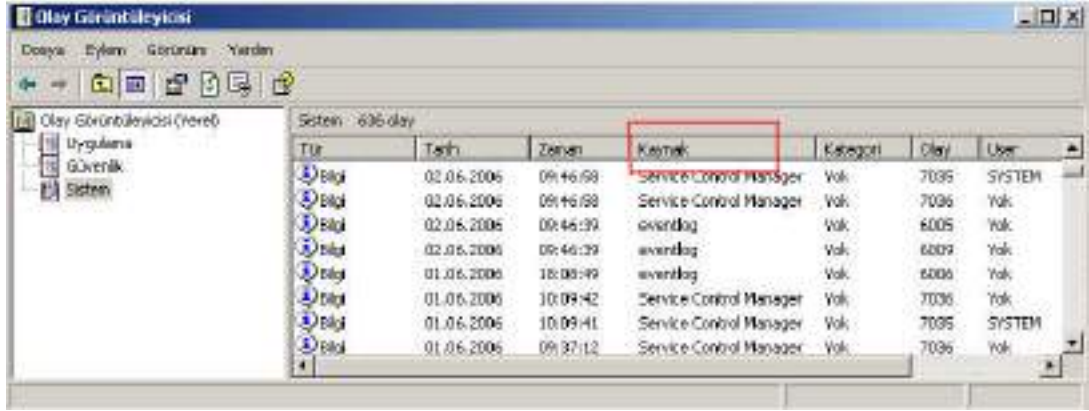
Şekil 2.8: Olay görüntüleyicisi penceresi

Üç farklı kayıt alanı söz konusudur.

- **Sistem** : Windows aygıtlarla ilgili her türlü olayı buraya kaydeder.
- **Güvenlik**: Güvenlikle ilgili olaylardır.
- **Uygulama** : Windows dışındaki diğer programlar, kendi işleyişleriyle ilgili kayıtları burada tutarlar.

Kayıt tipleri

	Bilgi amaçlı kayıtlar, rutin işlemler.
	Uyarı, kontrol edilmesinde fayda var.
	Hata, kesinlikle kontrol edilmeli.



Şekil 2.9: Sistemdeki olaylara ait bilgiler

Şekil 2.9'da Olay Görüntüleyici penceresinde **Kaynak** sütunu olayın oluştuğu uygulamayı belirtir.

Bilgi	02.06.2006	09:46:39	<u>eventlog</u>	Yok	<u>6005</u>
Bilgi	02.06.2006	09:46:39	eventlog	Yok	6009
Bilgi	01.06.2006	18:08:49	eventlog	Yok	<u>6006</u>

Kaynak alanında "eventlog" yazıyorsa, yani bu olaylar kayıtları tutan servisin kendisine ait demektir. Olayları kaydedebilmesi için önce bu servisin kendisinin başlaması gerekir. Kapanırken de son olay her zaman event servisinin durması olayıdır. Eğer bu olay kayıtların arasında yoksa bilgisayar normal yollardan kapanmamış demektir (mavi ekran veya direkt reset).



Windows XP açılırken ilk kaydedilen olay, 6005 kodlu **Olay günlüğü hizmeti başlatıldı** olayıdır.

Şekil 2.10: Bilgi özellikleri penceresi



Şekil 2.11: Bilgi özellikleri penceresi

Şimdi de **DHCP** servisinin verdiği bir uyarı mesajına bakalım.

	Uyarı	15.05.2006	17:17:56	Dhcp	Yok	1005	Yok
--	-------	------------	----------	------	-----	------	-----



Şekil 2.12: Bilgi özellikleri penceresi

Şimdi de W32Time'ın ürettiği bir hata mesajına bakalım.

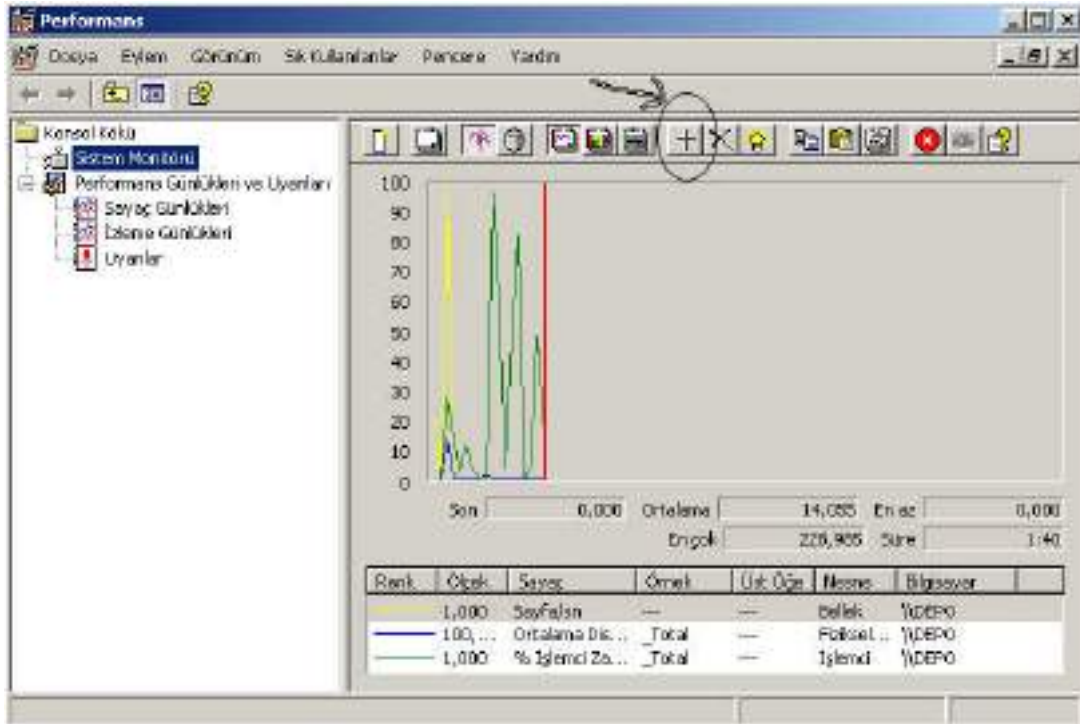
	Hata	12/31/2001	10:30:56 AM	W32Time	Yok	17
--	------	------------	-------------	---------	-----	----

Windows Internet üzerinden sistem saatini ayarlamaya çalışmış ve bağlantı gerçekleşmediği için bu hata mesajı oluşmuştur.

Olayları kaydeden servisin kendisinin ürettiği 6006 kodlu kayıt **Olay kayıt servisi durdu** olayıdır. Bilgisayar kapanmadan önce kaydedilen son olaydır.

IP'lerin ağ üzerindeki DHCP server'dan alındığı bir ortamda bağlı ağ kartı bu mesajı üretmiştir. DHCP sunucuya ulaşamıyor demektir.

2.5. Performans



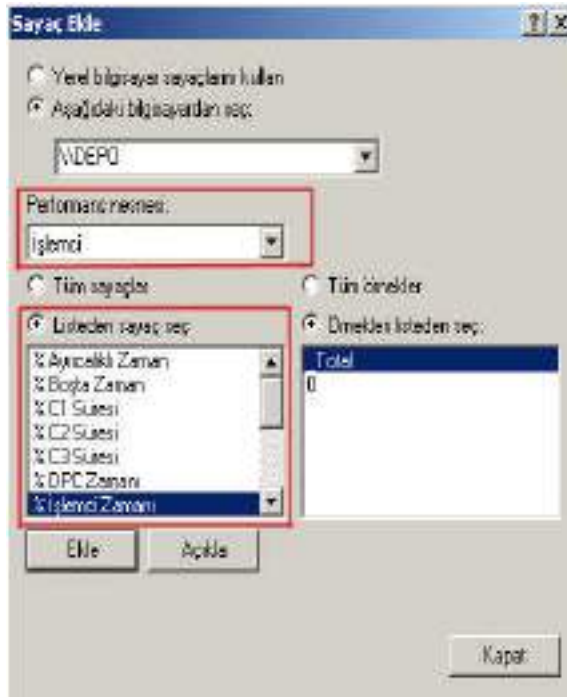
Şekil 2.13: Performans penceresi

Performans ile işletim sisteminin ve tüm donanım bileşenlerinin çalışmalarını çok değişik yönlerden inceleyebilir ve performans analizi yapabilirsiniz. **Denetim Masası→Yönetimsel Araçlar→Performans** seçtiğinizde yukarıdaki pencere ekrana gelecektir.

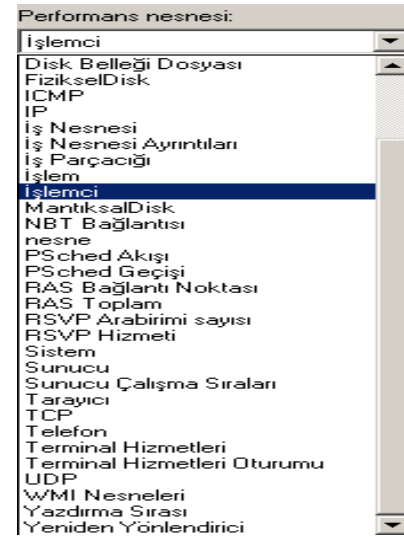
Sistem Monitörü size aktif durumu grafiksel olarak gösterir. Performans Günlükleri ve Uyarıları ile daha sonra incelemek üzere istediğiniz bir süre aralığının kaydının tutulmasını sağlayabilirsiniz. Örneğin, bir bilgisayarda 3 günlük ağ kartı üzerinden gönderilen ve alınan veri miktarı analizini yapmak istiyorsunuz. Üç gün boyunca bilgisayarın karşısında oturup, **Performans** ekranını seyretmek birinci çözüm; bir diğer çözüm de bu süre boyunca **Performans** programının sizin için günlük tutmasını sağlamak, daha sonra bu günlük dosyasını açıp, kısa bir zamanda ortalama değerleri ve neler olup bittiğini incelemektir.

İşletim sistemi içinde çalışan birçok nesneyi değişik kriterlere göre analiz etmenize olanak sağlar. Örneğin, **Network Interface** nesnesi altında, ağ kartında saniyede alınan, gönderilen, toplam alınan-gönderilen veri miktarı gibi değişik **Sayıcı-Sayıç'lar** vasıtası ile ağ kartının çalışmasını ve performansını izleyebilirsiniz.

İlk açtığınızda Sistem Monitör size CPU ile ilgili üç sayacı bilgisini gösterir durumdadır.

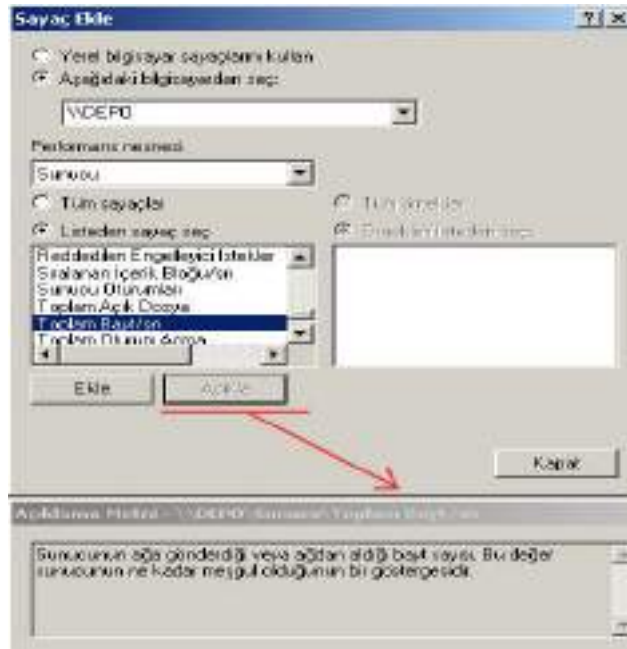


Şekil 2.13'teki araç çubuğundan “+” simgesine tıklayarak yeni bir sayaç eklenebilir. Performans Nesnesi alanından analiz etmek istediğimiz nesneyi seçilir.



Şekil 2.14: Sayaç ekleme penceresi

Nesne seçilince, o nesne ile ilgili sayaçların listesi gelir.



Örneğin Şekil 2.15'te ekranda **Sunucu** nesnesi seçilidir. Altında da **Sayaçlar** görünür. Bu sayacın ne anlama geldiğine ve onu izleyerek ne gibi bir sonuç çıkarmamız gerektiğine bakmak için, istediğimiz sayacı seçip **Açıkla** düğmesine basıyoruz. Sistem monitör penceresinde izlemek istediğiniz sayacı seçip **Ekle** düğmesine tıklıyoruz.

Birden fazla sayacın izlendiği durumlarda sayaçlar birbirine karışmasın diye bazı ayarlamalar (istediğimiz rengi istediğimize vermek gibi) yapılabilir. **Sistem Monitor** penceresinde herhangi bir yerde sağ tıklayıp **Özellikler** dersek ilgili ayar ekranı gelecektir.

Şekil 2.15: Sayaç ekleme penceresi

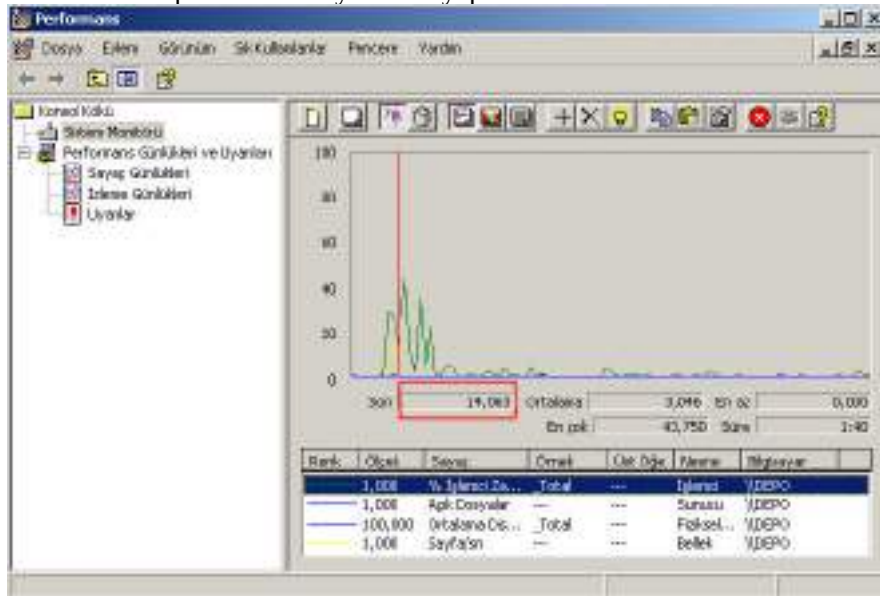


Şekil 2.16: Sistem monitor özellikleri penceresi

Bazen sıfıra yakın değerler üreten bir sayaç olabilir (mor renkli) veya tam tersi çok büyük değerler üreten bir sayaç(sarı) olabilir ve kendi içindeki değişimleri göremezsiniz. Yapılan ayarlarla grafiği kendinize göre özelleştirebilirsiniz.

Grafik: Grafiği biçimlendirebiliriz.

Görünüm: Arkaplan ve font ayarlarını yapabilirsiniz.



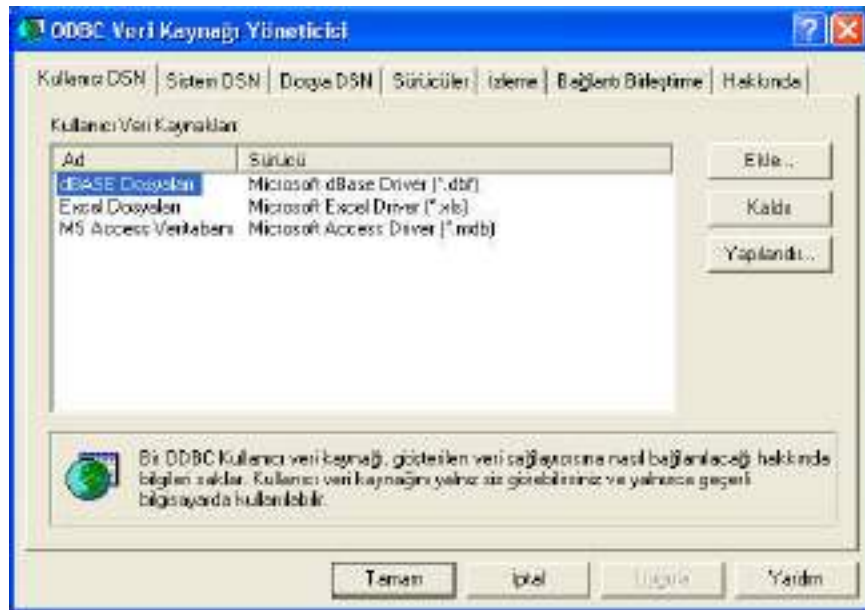
Şekil 2.17: Performans penceresi

Performans Monitör içinde sağ tıklayıp **Farklı Kaydet** ile ekran HTM dosyası olarak kaydedilebilirsiniz.

Bir bilgisayarın uzun süreli analizi yapılacaksa, **Performans Monitör**'ünden bu süre boyunca istenilen sayaçları kaydetmesi istenebilir, daha sonra bu kayıt (log) **Performans Monitör** içinden açılıp analiz edilebilir.

2.6. Veri Kaynakları (ODBC)

Değişik veri tabanı yönetim sistemlerine erişmek için Veri Kaynakları Açık Veri tabanı Bağlantısı'nı (ODBC) kullanabilirsiniz. Örneğin, SQL veri tabanındaki verilere erişen bir programınız varsa, Veri Kaynakları (ODBC) Visual FoxPro veri tabanındaki veriye ulaşmanız için aynı programı kullanmanıza olanak sağlar. Bunun için, sisteminize sürücüler denen yazılım bileşenleri eklemelisiniz. Veri Kaynakları (ODBC) bu sürücüler eklemenize ve yapılandırmanıza yardımcı olur.



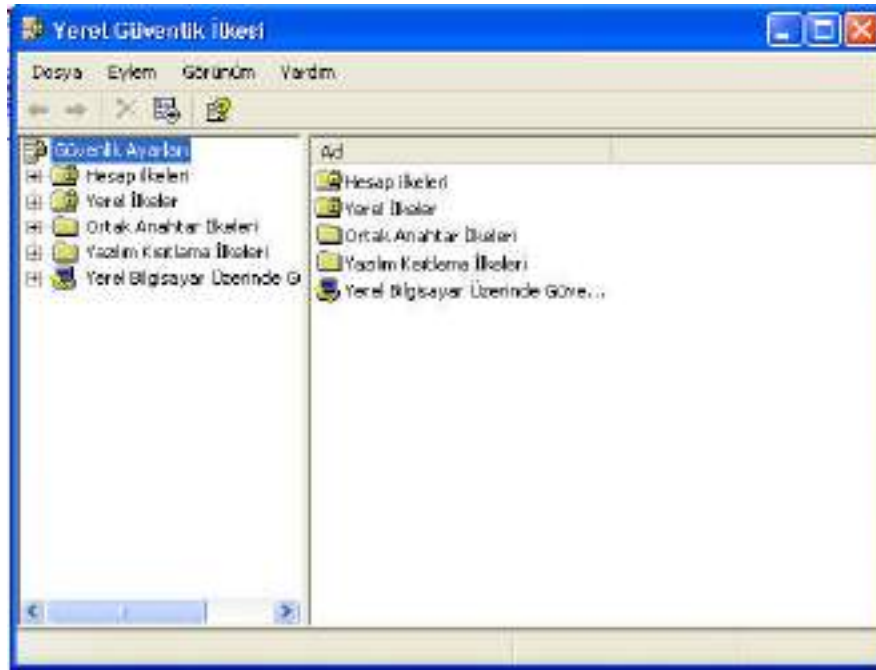
Şekil 2.18: ODBC veri kaynağı yöneticisi



Not : Veri Kaynakları (ODBC) öğesini açmak için, **Başlat**'ı tıklayınız, **Ayarlar**'ın üzerine gelip **Denetim Masası**'ı seçiniz. **Yönetimsel Araçlar**'ı, sonra da **Veri Kaynakları (ODBC)** öğesini çift tıklayınız.

2.7. Yerel Güvenlik İlkesi

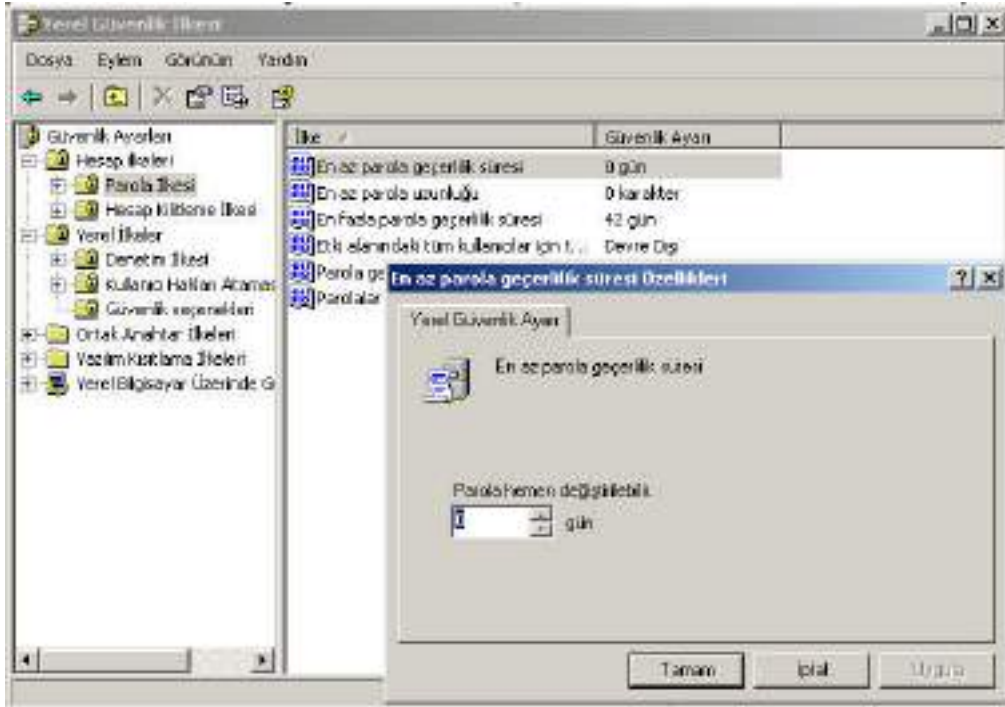
Yerel bilgisayar için güvenlik ayarlarının yapılandırılmasında kullanılır. Bu ayarlar, Parola ilkesi, Hesap Kilitleme ilkesi, Denetim ilkesi, IP Güvenlik ilkesi, kullanıcı hakları atamaları, şifrelenmiş veri için kurtarma araçları ve diğer güvenlik seçenekleridir. Yerel Güvenlik ilkesi, yalnızca etki alanı denetleyicisi olmayan bilgisayarlarda bulunur. Bilgisayar bir etki alanına üyeyse, bu ayarlar etki alanından gelen ilkelerce geçersiz kılınmış olabilir.



Şekil 2.19: Yerel güvenlik ilkeleri

Yerel güvenlik ayarlarını düzenlemek için,

- Yerel Güvenlik Ayarları'nı açınız.
- Aşağıdakilerden birini yapınız:
 - **Parola İlkesi**'ni veya **Hesap Kilitleme İlkesi**'ni düzenlemek için, konsol ağacında **Hesap İlkesi**'ni tıklayın.
 - **Denetim İlkesi**, **Kullanıcı Hakları Ataması** veya **Güvenlik Seçenekleri**'ni düzenlemek için, konsol ağacında **Yerel İlkesi**'i tıklayınız.



Şekil 2.20: Düzenlenecek dosyanın özellikler penceresi

- Ayrıntılar bölümünde, değiştirmek istediğiniz ilkeyi çift tıklayınız.
- İstedığınız değişiklikleri yapınız ve **Tamam**'ı tıklayınız.
- Diğer ilkeleri değiştirmek için, önceki iki adımı yineleyiniz.



Not: Yerel bilgisayarda dosya sistemi, kayıt defteri ve sistem hizmetlerine ilişkin güvenlik ayarlarını düzenlemek isterseniz, önce güvenlik şablonu biçiminde değişiklikleri düzenlemeli ve daha sonra, Güvenlik Yapılandırması ve Çözümlemesi'ni kullanarak bilgisayarı yapılandırmalısınız.

Güvenlik şablonunu yerel bir ilkeye uygulamak için,

- Güvenlik Yapılandırması ve Çözümlemesi'ni açınız.
- Konsol ağacında Güvenlik Yapılandırması ve Çözümlemesi'ni sağ tıklayınız, sonra Veritabanı Aç'ı tıklayınız.
- Veritabanını aç iletişim kutusunda, Dosya adı alanına bir dosya adı girip Aç'ı tıklayınız.
- Şablon Al iletişim kutusunda önce bir şablonu, ardından Aç'ı tıklayınız.
- Konsol ağacında önce Güvenlik Yapılandırması ve Çözümlemesi'ni sağ tıklayınız, sonra Bilgisayarı Şimdi Yapılandır'ı tıklayınız.
- Aşağıdakilerden birini yapınız:

- **Hata günlüğü dosyası yolu**'nda varsayılan günlüğü kullanmak istiyorsanız **Tamam**'ı tıklayınız..
- **Hata günlüğü dosyası yolu**'nda farklı bir günlük belirlemek istiyorsanız, geçerli bir yol ve dosya adı yazınız.



- Güvenlik Yapılandırması ve Çözümlemesi'ni açmak için, sırasıyla **Başlat**'ı ve **Çalıştır**'ı tıklayıp, **mmc** yazınız ve **Tamam**'ı tıklayınız. **Dosya** menüsünden sırasıyla **Aç**'ı, ardından açmak istediğiniz konsolu ve **Aç**'ı tıklayınız. Ardından, konsol ağacında **Güvenlik Yapılandırması ve Çözümlemesi**'ni tıklayınız.
- Bu yordamı tamamlayabilmek için, günlüğe yönetici olarak kaydedilmiş olmanız veya Yöneticiler grubunun üyesi olmanız gerekir. Bilgisayarınız ağa bağlıysa ağ ilke ayarları bu işlemi tamamlamanızı engelleyebilir.
- Günlük dosyasını denetlemek için, **Güvenlik Yapılandırması ve Çözümlemesi**'ni sağ tıklayıp, **Günlük Dosyası Görüntüle**'yi tıklayınız..
- Günlük dosyasının varsayılan yolu şudur:
Sistem kökü\Documents and Settings\Kullanıcı Hesabı\My Documents\Security\Logs\
- Yerel bilgisayardaki güvenlik ayarları hemen etkinleşir.

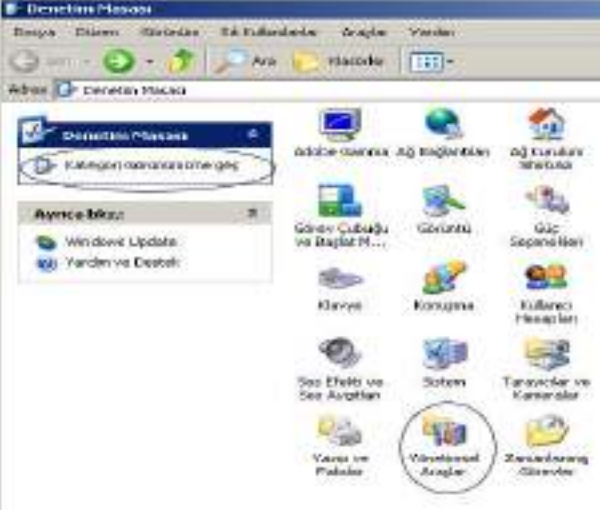
MMC konsoluna Güvenlik Şablonları eklemek için

- **Başlat**→ **Çalıştır**'ı seçiniz, **mmc** yazın daha sonra **Tamam**'ı tıklayınız.
- (İsteğe bağlı) Varolan bir konsolu açmak için, sırasıyla **Dosya** menüsünde **Aç**'ı, açmak istediğiniz konsolu ve daha sonra **Aç**'ı tıklayınız.
- **Dosya** menüsünde **Ek Bileşen Ekle/Kaldır**'ı tıklayınız.
- **Ek Bileşen Ekle/Kaldır** iletişim kutusunda **Ekle**'yi tıklayınız.
- **Kullanılabilir Tek Başına Ek Bileşenler**'in altında sırasıyla **Güvenlik Şablonları**'nı, **Ekle**'yi, **Kapat**'ı ve **Tamam**'ı tıklayınız.
- **Dosya** menüsünden, **Kaydet**'i tıklayınız.



Not : Bu yordamı tamamlayabilmek için, günlüğe yönetici olarak kaydedilmiş olmanız veya Yöneticiler grubunun üyesi olmanız gerekir. Bilgisayarınız ağa bağlıysa ağ ilke ayarları bu işlemi tamamlamanızı engelleyebilir.

UYGULAMA FAALİYETİ

İşlem Basamakları	Öneriler
16. İşletim sisteminde denetim masasını açınız. Yönetimsel Araçlar simgesini çalıştırınız.  17. Hizmetler sekmesini seçiniz. 18. Seçtiğiniz bir hizmetin üzerine gelip sağ tuşu kullanarak gereksiz olduğunu düşündüğünüz bir görevi durdurunuz. 19. Seçtiğiniz hizmetin özellikler penceresini kullanarak başlangıç türünü seçiniz. 20. Performans sekmesini seçiniz. 21. Performans Günlükleri ve Uyarıları altında bulunan Sayaç Günlükleri dosyasının üzerinde iken sağ tuşa tıklayıp Yeni Günlük Ayarları... seçiniz. 22. Günlüğe bir isim veriniz. Tamam düğmesine tıklayınız. 23. Ekranı gelen pencerede Nesne Ekle kısmından hangi sayacın kaydını tutmak istiyorsanız seçiniz.	27. Başlat → Ayarlar Denetim Masası 28. Pencerenin sol üst köşesinde Denetim Masası başlığının altında Klasik Görünüm'e ya da Kategori Görünümü'ne geç ifadesi yer alır. Bunlardan seçtiğiniz seçeneğe göre simge görünümleri değişir. İsteğe göre değiştirilir. Eğer pencere kategori görünümünde ise Performans ve Bakım seçeneğinden Yönetimsel Araçlar simgesi görüntülenir. Eğer klasik görünümde iseniz direkt Yönetimsel Araçlar simgesi görünecektir. Açmak için fare ile çift tıklayınız. 29. Seçmiş olduğunuz hizmetin başlangıç türüne göre açılış şeklini belirleyebilirsiniz. Otomatik seçerseniz bilgisayar açıldığında hizmette başlayacaktır. Aynı zamanda bu işlemi kayıt defteri düzenleyicisi ile de yapabilirsiniz. 30. Günlük dosyaları sekmesinde bulunan Yapılandır düğmesi ile kaydedilecek dosyanın türünü ve yerini değiştirebilirsiniz.

24. Zaman Aralığı ile kayıt süresini belirleyebilirsiniz. 25. Yönetimsel Araçlar penceresinden Yerel Güvenlik İlkesini seçiniz. 26. Hesap ilkeleri>Parola ilkesinde bulunan en az parola uzunluğunu 7 karakter yapınız.	31. Değişikliği yapacağınız dosya üzerinde çift tıklayarak özellikler penceresine ulaşabilirsiniz.
---	---

PERFORMANS TESTİ

DEĞERLENDİRME KRİTERLERİ (ÖLÇÜTLER)	Evet	Hayır
İşlem Basamakları		
Bileşen hizmetlerini kullanabildiniz mi?		
Bilgisayar yönetimi ile uzaktaki bir bilgisayarı yönetebildiniz mi?		
Gereksiz olduğunu düşündüğünüz bir hizmeti kapatabildiniz mi?		
Otomatik çalışan bir hizmetin başlangıç türünü “elle” olarak ayarlayabildiniz mi?		
Olay görüntüleyici ile meydana gelen bir hatanın nereden kaynaklandığını öğrenebildiniz mi?		
Performans penceresinden yararlanarak istenilen bir sayacın kaydını tutabildiniz mi?		
Sistem monitörünü kullanabildiniz mi?		
Yerel güvenlik ilkesi ayarlarını yapabildiniz mi?		
DÜZENLİ VE KURALLARA UYGUN ÇALIŞMA		
Çalışma alanını tertipli ve düzenli kullandınız mı?		
Zamanı iyi kullandınız mı?		
Çalışırken sabırlı, titiz ve güler yüzlü olabildiniz mi?		

DEĞERLENDİRME

Yaptığınız değerlendirme sonunda hayır şeklindeki cevaplarınızı bir daha gözden geçiriniz. Kendinizi yeterli görmüyorsanız öğrenme faaliyetini tekrar ediniz. Eksikliklerinizi araştırarak ya da öğretmeninizden yardım alarak tamamlayabilirsiniz.

Cevaplarınızın tamamı evet ise bir sonraki faaliyete geçiniz.

ÖĞRENME FAALİYETİ-3

AMAÇ

Görüntü özelliklerini ayarlayabileceksiniz.

ARAŞTIRMA

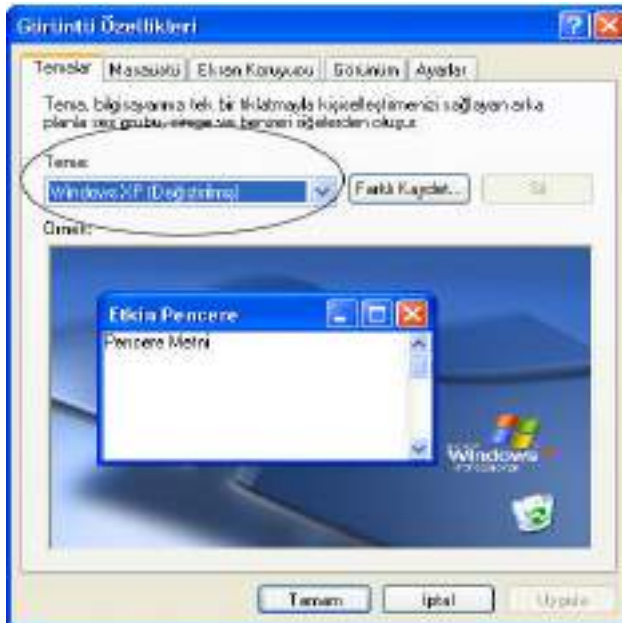
Bu faaliyet öncesinde yapmanız gereken öncelikli araştırmalar şunlardır:

- Görüntü özellikleri penceresiyle ilgili olarak mevcut bilgilerinizi yazınız, sınıf ortamında arkadaşlarınızla paylaşınız.

3. GÖRÜNTÜ ÖZELLİKLERİ

Bu bölümde Windows'un görsel ayarları yapılır. Bunlar; artalan renkleri, masaüstünün görüntüsü, duvar kâğıdı, ekran koruyucuları, pencere görüntüleri, ekranın çözünürlük ve renk sayısı ayarlarıdır. Bu seçeneğe denetim masasına girmeden de ulaşabilirsiniz. **Masa üstünde**, boş bir alanda Farenin **sağ tuşuna** basıp açılan menüden **Özellikler** komutunu seçerek buraya ulaşabilirsiniz.

3.1. Temalar Sekmesi



Metin kutuları, başlık çubukları ve seçili öğeler gibi diğer masaüstü öğelerinin görünümünü değiştirmek de kolaydır. Windows XP'de bir dizi renk uyumlu tema bulunur. Her öğeyi tek tek özelleştirmeyi de seçebilirsiniz. Bunun için;

- **Başlat→Ayarlar→ Denetim Masası → Görüntü'yü** seçiniz.
- Şekil 3.1'deki **Tema** sekmesinde, **Temalar** listesinde, önce istediğiniz temayı, ardından da **Tamam'**ı tıklayınız..

Şekil 3.1: Temalar penceresi

3.2. Masaüstü Sekmesi

Masaüstünüzün arka planını değişik renklerle boyayabilir; bir desen, görüntü veya sevdiğiniz bir resimle donatabilirsiniz. Windows XP’de aralarından seçim yapabileceğiniz çeşitli arka plan seçenekleri bulunur. Web ’ten de resim ve grafikler alabilirsiniz. Masaüstünüze yeni bir görünüm vermek için;



Şekil 3.2: Masaüstü penceresi

- Başlat → Ayarlar → Denetim Masası → Görüntü seçiniz.
- Masaüstü sekmesindeki araçlardan yararlanarak aşağıdakileri yapınız.
 - Renk kutusunda bir renk seçini.
 - Arka plan listesinden bir arka plan resmini tıklatın. Konum listesinde, Ortala, Döşe veya Uzat’ı tıklayarak, resminizin nasıl görüntüleneceğini belirleyiniz.
 - Diğer klasör veya sürücülerde arka plan resmi aramak için Gözet düğmesini tıklayınız.
 - Ekrana gelen pencereden uzantısı .bmp, .gif, .jpg, .dib, .png veya .htm. olan dosyaları seçip kullanabilirsiniz. Konum listesinde, Ortala, Döşe veya Uzat’ı tıklayarak resminizin nasıl görüntüleneceğini belirleyiniz ve Tamam veya Uygula’yı tıklayınız.
 - Bir Web sitesindeki resmi kullanmak istiyorsanız, resmin üstündeyken Farenin sağ tuşuna tıklayınız ve ardından da Masaüstü Arka Planı Olarak Ayarla seçeneğini seçiniz.



Şekil 3.3: Resmin arka plan olarak seçilmesi

Renkli bir arka plan görüntülememek için, **Arka plan** açılan menüsünden **hiçbiri** seçeneğini belirlemeniz gerekir. Ayrıca, .htm uzantılı bir belgeyi arka plan resmi olarak seçtiğinizde, **Konum** seçenekleri kullanılamaz; bunun yerine .htm uzantılı belge, tüm arka planı kaplayacak şekilde otomatik olarak uzatılır

Görüntü özellikleri penceresinin masaüstü kısmında yer alan **Masaüstünü Özelleştir** düğmesini kullanarak masaüstünü özelleştirebilirsiniz.



Şekil 3.4: Masaüstü öğeleri penceresi

3.3. Ekran Koruyucu Sekmesi

Ekran koruyucu uzun süre ekranda aynı görüntünün kalmasını önler. Uzun bir süre ekranda aynı görüntü kalırsa (Uzun bir süre hiçbir işlem yapmazsanız ekrandaki görüntü hep aynı kalacaktır) ekranda kalıcı izler bırakır yani elektronlar görüntünün bulunduğu noktaları aşındırır ve böylece iz kalmasına sebep olur.

Pencerenin bu kısmında, ekran koruyucunun belirlenmesi, ne zaman devreye gireceği, şifresi ve diğer ayarları yapılır. Ekran koruyucu devreye girdikten sonra herhangi bir tuşa basar veya Fareyi hareket ettirirseniz ekran koruyucu devreden çıkacak ve çalışmakta olduğunuz ekran görüntüsü aynen eski halini alacaktır.

Windows XP'de çok çeşitli ekran koruyucu seçenekleri vardır. Ekran koruyucu seçmek için,

Şekil 3.4'te yer alan masaüstü simgelerine ait seçenekleri işaretleyerek onların masaüstünde görünmelerini sağlayabilirsiniz.

Masaüstü simgelerinden birini seçerek Simgeleri değiştir düğmesi ile yeni bir simge atayabilirsiniz. Herhangi bir anda Windows'un kullandığı orijinal simgelere dönmek istiyorsanız ilgili simge seçili iken **Varsayılanı Yükle** düğmesini kullanmalısınız.

Ayrıca masaüstünde bulunduğu halde kullanılmayan simgeleri otomatik olarak belli bir sürenin sonunda bir klasöre taşıyabilirsiniz. Bunun için **Masaüstünü Şimdi Temizle** düğmesini kullanabilirsiniz.



Şekil 3.5: Ekran koruyucu penceresi

- **Başlat→Ayarlar→ Denetim Masası→Görüntüyü** seçiniz.
- **Ekran Koruyucusu** sekmesinde (Şekil 3.5), **Ekran koruyucusu** listesinden istediğiniz ekran koruyucusunu tıklayınız.
- Ekran koruyucusunu birkaç saniye görüntülemek için, **Önizleme**'yi seçiniz (önizlemeyi bitirmek için fareni hareket ettiriniz veya bir tuşa basınız) ve ardından da davranışını özelleştirmek için **Ayarlar**'ı tıklayınız.



Şekil 3.6: Ayarlar penceresi

Şekil 3.6'daki pencereden istenilen ayarlar yapılır.

- Seçiminizden memnun kaldığınızda, **Tamam**'ı tıklayabilirsiniz.

Ekran koruyucunun kaç dakika içinde devreye gireceğini belirlemek için penceredeki **Bekleme süresi** kutusundan bir değer seçilir. **Devamında parola korumasını** seçerek de ekran koruyucuya parola koyabilirsiniz.

Monitör gücü kısmında Güç düğmesini seçerek Şekil 3.7'deki pencereden monitörünüzün güç ayarını değiştirebilirsiniz.



Şekil 3.7: Güç seçenekleri özellikleri

3.4. Görünüm Sekmesi

Ekranda bulunan pencerelerin görünümlerini, renklerini ve yazı tipleri gibi özellikleri Şekil 3.8'deki pencereden yararlanarak değiştirebilirsiniz.



Şekil 3.8: Görünüm penceresi

Pencere öğelerinin görünümünü değiştirmek için,

- Denetim Masası'nda Görüntü'yü açınız.
- **Görünüm** sekmesinde **Gelişmiş**'i tıklayınız.
- **Öğe** listesindeki **Pencere**, **Menü** veya **Kaydırma Çubuğu** gibi öğeler arasından değiştirmek istediğinizi tıklayınız ve renk, yazı tipi veya yazı tipi boyutu gibi ayarları yapınız.
- Değişikliklerinizi kaydetmek için **Tamam**'ı veya **Uygula**'yı seçiniz.



Not

- Yaptığımız değişiklikler, başka bir değişiklik yapılınca veya farklı tema seçilinceye kadar yürürlükte kalır.
- Öğelerin görünümünü birbirinden bağımsız olarak değiştirebilmek için, **Görünüm** sekmesindeki **Pencere ve düğmeler** listesinde **Windows Klasik** seçeneğini belirlemeniz gerekir. Başka bir seçenek belirlerseniz, menülerinizin,

yazı tiplerinizin, simgelerinizin ve diğer pencere öğelerinizin görünümü tema tarafından belirlenir.

- **Yazı tipi** alanı, **Öğ**e listesindeki metin görüntülemeyen öğeler tarafından kullanılamaz.

Pencere yazı tiplerinizi değiştirmek için,

- Denetim Masası'nda Görüntü'yü açınız.
- **Görünüm** sekmesindeki **Yazı tipi boyutu** alanında yeni bir yazı tipini tıklayınız.



- Bu seçenek, pencere başlıklarında, simge etiketlerinde ve menülerde kullanılan yazı tiplerinin boyutunu büyütmenizi sağlar.
- Yazı tipi boyutu seçenekleri, geçerli temaya, görsel stile ve renk düzenine bağlıdır. Bazı temalar, stiller veya düzenler için tek bir yazı tipi boyutu seçeneği olabilir.

Masaüstü öğelerini tek tek değiştirmek için, yukarıda açıklandığı gibi **Görüntü Özellikleri** iletişim kutusuna gidiniz. Daha sonra:

- **Görünüm** sekmesinde, özelleştirilecek öğeleri açılan menülerden seçip, sonraki yönergeleri içeren pencereleri açmak için **Efektler** düğmesine tıklayarak bu öğeleri değiştiriniz.
- İstediğiniz gibi olduğunda, **Tamam**'ı tıklayınız.

3.5. Ayarlar Sekmesi

Ekran çözünürlük ayarları, monitörünüzün görüntüleyeceği bilgi miktarını belirler. Düşük ayarlarda ekran içeriği, yakın çekim yapan kamera merceğinden bakılıyormuş gibi görüntülenir; bilgilerin oldukça küçük bir kısmını görürsünüz (örneğin, elektronik tablo veya Web sayfasının küçük bir kısmını) ama öğeler (metin, resimler, vb.) oldukça büyük görüntülenir. Yüksek çözünürlük ayarları kuş bakışı bir görünüm sağlar; daha fazla bilgi görüntülenir ama görüntülenen öğeler daha küçüktür. Windows XP'de, ekran çözünürlüğünü tercihlerinize uyacak şekilde değiştirmek çok kolaydır.

Ekran çözünürlüğünü değiştirmek için,



Şekil 3.9: Ayarlar penceresi

- **Başlat →Ayarlar→ Denetim Masası →Görüntü'yü** seçiniz.
- **Ayarlar** sekmesinde, **Ekran çözünürlüğü** altında, kaydırma çubuğunu istediğiniz çözünürlüğe sürükleyiniz ve ardından da **Uygula**'yı tıklayınız.

Şekil 3.9'daki **Renk kalitesi** kutusundan kullanılabilecek renk sayısını, **Ekran çözünürlüğü** kutusundan da çözünürlüğü değiştirebilirsiniz.

Bu iki seçenek grafik kartınızın kapasitesine göre değişir. Normalde 1 MB belleğe sahip grafik kartları 1024x768 çözünürlüğe ve 16 milyon (24 bit) renge ulaşabilmektedir.

Resimleri ekranda görebilmek için en az 256 renkli modu kullanmanız gerekir. Daha kaliteli görüntü için ise en az 16, 24 veya 32 bit renk modlarını kullanabilirsiniz.

Çözünürlük ise ekrandaki nokta sayısını belirler. Ekran ne kadar çok noktadan oluşursa görüntü o kadar net olacaktır. Ancak küçük monitörlerle yüksek çözünürlük kullanmak mümkün değildir.

Grafik kartı ve monitörünüzle ilgili daha detaylı ayarlamalar için penceredeki **Gelişmiş** düğmesine basarak Şekil 3.10'daki pencereyi kullanabilirsiniz.



Şekil 3.10: Gelişmiş ayarlar

Gelişmiş düğmesi ile açılan pencerenin **Bağdaştırıcı** kısmı grafik kartınızla ilgili bilgileri verir ve görüntü tazeleme frekansını seçmenize imkân sağlar. Pencerenin **Monitör** sekmesindeki Ekran **yenileme sıklığı** kutusundan yüksek frekanslar seçerek göz yorulmasını engelleyebilirsiniz. Normalde 60Hz gibi çok düşük bir yenileme oranı kullanılır ve bir süre bilgisayar başında oturduktan sonra ekranın titrediğini hissedersiniz. En azından 85 Hz'i destekleyen çözünürlükler kullanmaya çalışınız. Eğer monitörünüz seçtiğiniz frekansı desteklemiyorsa ekrandaki görüntü bozulabilir.

Yanlışlıkla monitörünüzün desteklemediği bir çözünürlüğü aktif hale getirirseniz Windows'u güvenli kipte açmanız gerekir. Bilgisayarı yeniden başlatıp henüz Windows başlamadan F5 tuşuna basarak güvenli kipi açabilirsiniz. Güvenli kipe girdikten sonra ekranınızdaki görüntüyü görebilirsiniz. Bu moda girdikten sonra **Denetim Masasındaki Görüntü** simgesine gelip ayarı değiştirebilirsiniz.

UYGULAMA FAALİYETİ

İşlem Basamakları	Öneriler
32. İşletim sisteminde denetim masasını açınız.	42. Başlat → Ayarlar → Denetim Masası
33. Görüntü simgesini çalıştırınız.	43. Pencerenin sol üst köşesinde Denetim Masası başlığının altında Klasik Görünüme ya da Kategori Görünümü'ne geç ifadesi yer alır. Bunlardan seçtiğiniz seçeneğe göre simge görünümeleri değişir. İsteğe göre değiştirilir. Eğer pencere kategori görünümünde ise Görünüm ve Temalar seçeneğinden Görüntü simgesi görüntülenir. Eğer klasik görünümde iseniz direkt Görüntü simgesi görünecektir. Açmak için Fare ile çift tıklayınız.
34. Bilgisayarınızda yüklü olan bir resmi masaüstü arka planı olarak yerleştiriniz (Görüntü>Masaüstü).	• Beğendiğiniz bir Web sayfasındaki resimleri de masaüstü arka planı olarak yükleyebilirsiniz.
35. Masaüstünde bulunan Bilgisayarım ve Ağ Bağlantılarım simgelerini kaldırınız.	44. Görüntü → Masaüstü Masaüstünü Özelleştir Genel → Masaüstü Simgeleri
36. Geri dönüşüm kutusu simgesini başka bir simge ile değiştiriniz.	45. Görüntü → Masaüstü Masaüstünü Özelleştir Genel → Simge Değiştir
37. Şehrinizin günlük hava tahminlerinin sürekli olarak masaüstünde görüntülenmesini sağlayınız.	46. Görüntü → Masaüstü Masaüstünü Özelleştir Web → Yeni http://www.meteor.gov.tr2003illersset7ISTANBULS.aspx
38. Masaüstünün renk düzenini gümüş, yazı tipini büyük yazı tipi olarak değiştiriniz.	47. Görüntü>Görünüm
39. Parolalı ekran koruyucu yerleştiriniz.	48. Görüntü>Ekran Koruyucu

40. Ekranınızın çözünürlüğünü 800x600 olarak ayarlayınız. 41. Bilgisayarın on dakika kullanılmadığı zaman sistemi bekleme konumuna alıp monitörün kapatılmasını sağlayınız.	49. Ekran çözünürlüğünü artırdıkça kullanacağınız alan da genişleyecektir. (Görüntü→>Ayarlar). 50. Görüntü→Ekran Koruyucu→Güç
---	--

PERFORMANS TESTİ

DEĞERLENDİRME KRİTERLERİ (ÖLÇÜTLER)	Evet	Hayır
İşlem Basamakları		
Temaları kullanabildiniz mi?		
Masaüstü arka planı nı değiştirebildiniz mi?		
İstediğiniz bir resmi arka plan olarak ayarlayabildiniz mi?		
Masaüstündeki simgeleri kaldırabildiniz mi?		
Ekran koruyucu ekleyebildiniz mi?		
Güç seçeneklerini kullanabildiniz mi?		
Pencerelerin görünümünü, rengini, yazı tipini değiştirebildiniz mi?		
Ekran çözünürlüğünü değiştirebildiniz mi?		
DÜZENLİ VE KURALLARA UYGUN ÇALIŞMA		
Çalışma alanını tertipli ve düzenli kullandınız mı?		
Zamanı iyi kullandınız mı?		
Çalışırken sabırlı, titiz ve güler yüzlü olabildiniz mi?		

DEĞERLENDİRME

Yaptığınız değerlendirme sonunda hayır şeklindeki cevaplarınızı bir daha gözden geçiriniz. Kendinizi yeterli görmüyorsanız öğrenme faaliyetini tekrar ediniz. Eksikliklerinizi araştırarak ya da öğretmeninizden yardım alarak tamamlayabilirsiniz.

Cevaplarınızın tamamı evet ise bir sonraki faaliyete geçiniz.

ÖĞRENME FAALİYETİ-4

AMAÇ

İnternet Seçenekleri ile erişim ayarlarını yapabileceksiniz.

ARAŞTIRMA

Bu faaliyet öncesinde yapmanız gereken öncelikli araştırmalar şunlardır:

- İnternet Seçenekleri penceresine ait olan bilgilerinizi yazarak sınıf ortamında arkadaşlarınızla paylaşınız.

4. İNTERNET SEÇENEKLERİ

İnternet Seçenekleri'ni kullanarak internet tarayıcısı ayarlarınızı değiştirebilirsiniz. Burada, tarayıcı programınızı başlattığınızda görüntülenecek ilk Web sayfasını belirtebilir, bilgisayarınızdaki geçici İnternet dosyalarını silebilir, içerik danışmanını kullanarak istenmeyen içeriklere erişimi önleyebilir, renk ve yazı tiplerinin Web sayfalarında nasıl görüntüleneceğini belirtebilirsiniz. Ayrıca, güvenlik düzeyinizi ayarlayabilir, e-posta ve İnternet haber gruplarını okumak için kullanılacak programları belirtebilirsiniz.

- İnternet Seçenekleri'ni açmak için **Başlat→Ayarlar→Denetim Masası→İnternet Seçenekleri** seçilir.
- İnternet Seçenekleri, tarayıcınızın ayarlarını değiştirmenize izin verir, ancak başka Web tarayıcılarının ayarlarını değiştirmek için kullanılamaz.

4.1. Genel Sekmesi

Bu seçenekte İnternet tarayıcısı ile ilgili çok önemli özellikler yer alır:

Şekil 4.1'deki pencerenin **Genel** kısmının **Adres** bölümünde Giriş sayfanız olarak kullanacağınız sayfayı belirleyebilirsiniz.

Penceredeki **Dosyaları Sil** düğmesi ziyaret edilen ve o anda diskte saklı bulunan Web sitelerine ait dosyaları siler. Eğer aynı siteler sık sık ziyaret edilecekse bunların silinmesi doğru olmaz. Çünkü site ile bağlantı kurulduğunda sadece değişmiş kısımları yeniden alınır. Diğer kısımları ise direkt diskten okunarak hızlı bir şekilde alınır. Pencerede bulunan **Geçmiş sil** düğmesine basarak geçmişte ziyaret ettiğiniz bütün sayfaları silebilirsiniz. Bu işlem kaydedilmemiş adresleri de silecektir. **Geçmiş sil** düğmesi bilgisayarınıza yüklenmiş Web sayfalarına ait dosyaları silmez. Bu dosyaları da silmek isterseniz penceredeki Dosya sil düğmesini kullanınız. Web sayfalarına giriş hızlandıran bu dosyaları sildiğinizde belirli bir süre için Web sayfalarına girişiniz yavaşlayacaktır.



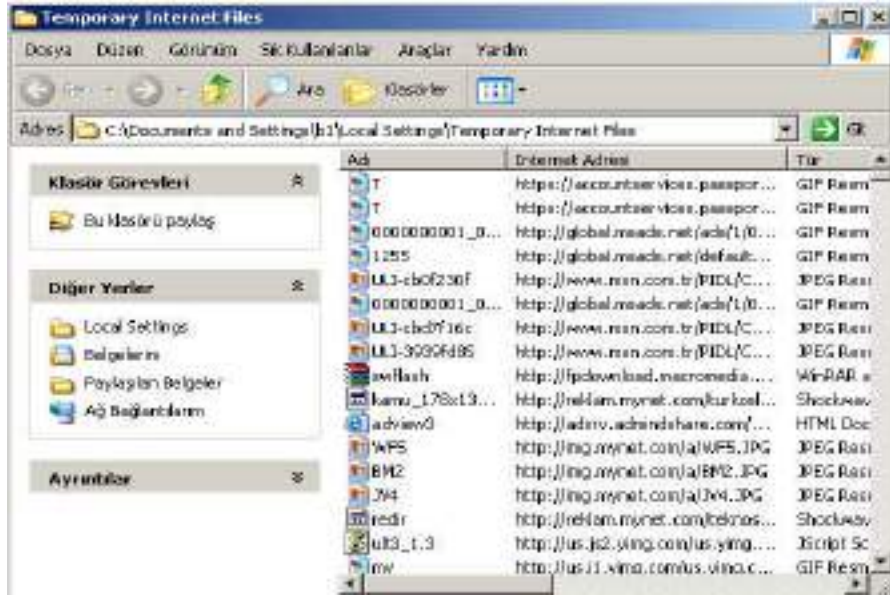
Şekil 4.1: İnternet Özellikleri

Eğer bu dosyaların tamamını değil de bazılarını silmek isterseniz penceredeki **Ayarlar** düğmesinden yararlanabilirsiniz. **Ayarlar** düğmesine basıldığında karşımıza Şekil 4.2'deki pencere gelecektir.



Şekil 4.2: Ayarlar penceresi

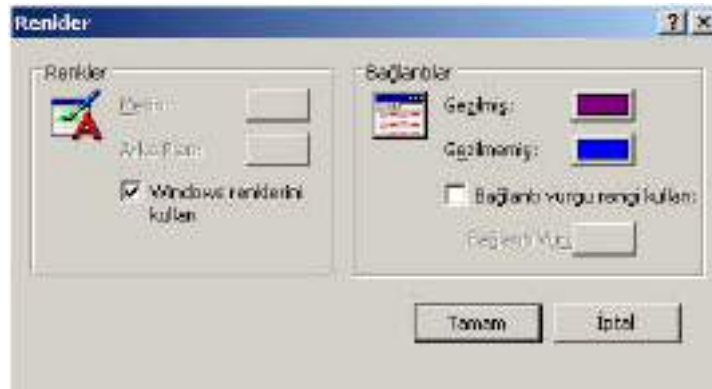
Pencerenin üst kısmında yer alan **Depolanan sayfaların daha yeni sürümlerini** denetle seçenekleri ziyaret sonucu diske kaydedilen dosyalarla ilgilidir. Birinci sayfa ziyaret edildiğinde diskteki dosyaların daha yenileri varsa kontrol edilir. İkinci seçenekle İnternet tarayıcısını her başlattığımız da yeni dosyalar kontrol edilir. Üçüncü seçenekle otomatik olarak işlemini yapar. Dördüncü seçenekte dosyalar kontrol edilmez.



Şekil 4.3: Geçici internet dosyaları klasörü

Geçici internet dosyaları klasörü bölümünde ziyaret edilen sayfalara ait dosyaların bulunduğu klasör ve bunun için diskte ayrılan bölge yer alır. Bu değerler istenirse azaltılıp artırılabilir. Klasörü taşı düğmesiyle dosyaların yerleri değiştirilir. Dosyaları göster düğmesiyle yanda açılan pencere açılır ve dosyalar görüntülenir. Bu dosyalar Web sayfalarını ziyaret ettiğinizde bilgisayarınıza kaydedilir ve aynı sayfaya tekrar girdiğinizde kullanılır. Bu işlem daha önce ziyaret edilmiş Web sayfalarının daha hızlı yüklenmesini sağlayan bir özelliktir. Nesneleri göster düğmesiyle nesneler görüntülenir.

Genel kısmında yer alan **Renkler...** düğmesiyle Şekil 4.4'teki pencere görüntülenir.



Şekil 4.4: Renkler penceresi

Burada gidilmiş (ziyaret edilmiş) ve gidilmemiş (henüz ziyaret edilmemiş) linklerin renklerini belirler.

Yazı Tipleri... düğmesi fontlar ve alfabeler ile ilgili ayarların yapıldığı Şekil 4.5'teki pencereyi görüntüler.



Şekil 4.5: Yazı tipleri penceresi

Diller... düğmesi sayfada kullanılacak olan dili belirler.



Şekil 4.6: Dil tercihi penceresi

Eğer istenirse **Ekle** düğmesi ile yeni diller eklenebilir. **Kaldır** düğmesi ile kaldırılabilir. Özellikle listede Türkçe seçeneği yoksa sayfalardaki harfleri doğru görebilmek için bunu eklemelisiniz.

4.2. Güvenlik



Şekil 4.7: Güvenlik penceresi

Dört farklı bölge vardır.

- **İnternet bölgesi:** Varsayılan olarak, bu bölgede bilgisayarınızda veya intranetinizde bulunmayan veya herhangi bir alana atanmış herşey bulunur. İnternet bölgesi için varsayılan güvenlik düzeyi orta'dır.
- **Yerel İnternet bölgesi:** Bu bölgede normal olarak, sistem yöneticisi tarafından tanımlandığı biçimiyle, proxy sunucu gerektirmeyen tüm adresler bulunur. Bu adreslerde, **Bağlantılar** sekmesinde belirtilen siteler, ağ yolları ve yerel intranet siteleri bulunur. Bu bölgeye site de ekleyebilirsiniz. Varsayılan güvenlik düzeyi Orta'dır.
- **Güvenilir Siteler bölgesi:** Bu bölgede bilgisayarınıza veya verilerinize zarar vermeyeceğine emin olarak dosya yükleyebileceğiniz veya çalıştırabileceğiniz siteler bulunur. Bu bölgeye site atayabilirsiniz. Güvenlik düzeyi Düşük'tür.
- **Sınırlı Siteler bölgesi:** Bu bölgede bilgisayarınıza veya verilerinize zarar vermeden dosya yükleyebileceğinizden veya çalıştırabileceğinizden emin olmadığınız siteler bulunur. Bu bölgeye site atayabilirsiniz. Güvenlik düzeyi Yüksek'tir.

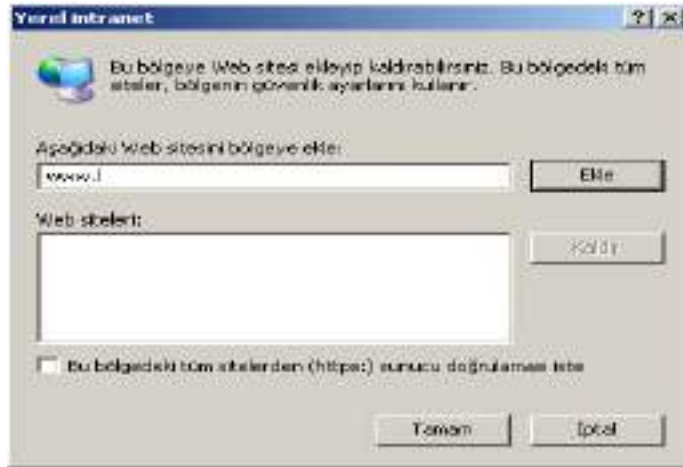
Web sitesini güvenlik alanına atamak için,

İnternet tarayıcısı, İnternet dünyanızı bölgelere ayırır, böylece bir Web sitesini uygun güvenlik düzeyindeki bir bölgeye atayabilirsiniz. İnternet tarayıcısında durum çubuğunun sağ tarafına bakarak geçerli Web sayfasının hangi bölge içinde bulunduğunu görebilirsiniz. Bir web sayfasına girmeye çalıştığınızda veya yüklemek istediğinizde, internet tarayıcısı Web sitesinin bölgesine ilişkin güvenlik ayarlarını denetler.

- İnternet tarayıcısının **Araçlar** menüsünde **İnternet Seçenekleri** seçeneğini tıklayınız.
- **Güvenlik** sekmesini seçiniz.
- **Bir güvenlik bölgesini** tıklayınız.
- Yerel İntaneti tıkladıysanız, **Siteler** seçeneğini seçiniz
- **Gelişmiş** düğmesini seçin
- Bu bölgeye eklemek istediğiniz Web sitesinin internet adresini yazın

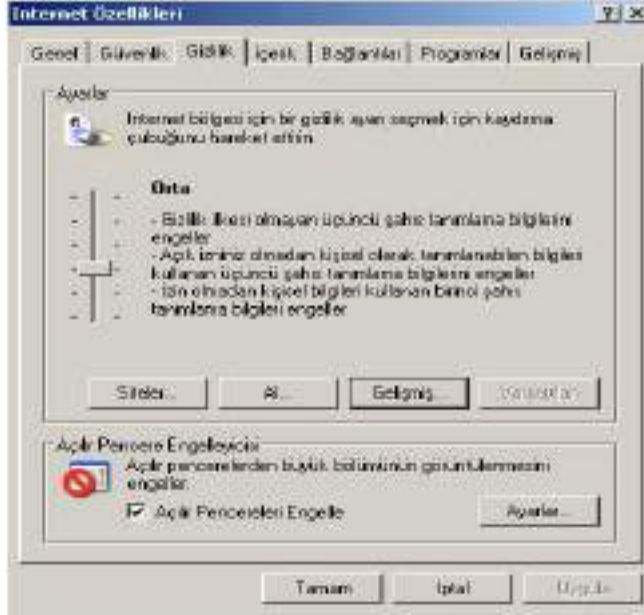


Not: Her ne kadar İnternet tarayıcısı güvenlik ayarlamaları koruma sağlasa da, etkin koruma için güvenlik programlarının kullanılması önerilmektedir.



Şekil 4.8: Gelişmiş ayarlar penceresi

4.3. Gizlilik



Şekil 4.9: Gizlilik penceresi

İnternet tarayıcısı gizliliğinizi korumaya yardımcı olan ve bilgisayarınızı ve kişisel olarak tanımlanmanıza neden olabilecek bilgilerinizi daha güvenli hale getiren bir dizi özellik sağlar.

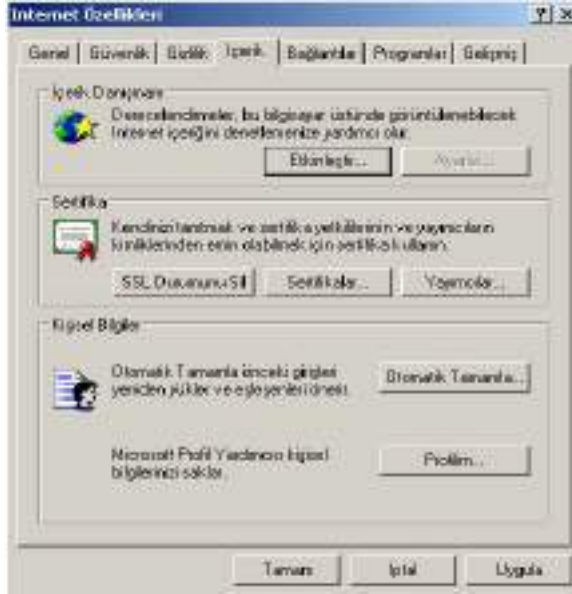
Gizlilik özellikleri, görüntülediğiniz Web sitelerinin kişisel olarak tanımlanmanıza neden olabilecek bilgilerinizi nasıl kullandığını anlamınıza yardımcı olarak ve web sitelerinin bilgisayarınıza tanımlama bilgileri kaydetmesine izin verip vermeyeceğinizi belirten gizlilik ayarları belirlemenize olanak sağlayarak kişisel tanımlama bilgilerinizi korur.

İnternet tarayıcısındaki gizlilik özellikleri aşağıdakileri içermektedir:

- Bilgisayarınızın tanımlama bilgileriyle nasıl işlem yaptığını belirten gizlilik ayarları;. Tanımlama bilgileri, Web sitesi tarafından oluşturulan ve siteyi ziyaret ettiğinizdeki tercihleriniz gibi bilgileri bilgisayarınızda depolamak için kullanılan dosyalardır. tanımlama bilgileri, adınız veya e-posta adresiniz gibi kişisel olarak tanımlanmanıza neden olabilecek bilgileri de depolayabilir.
- Gizlilik ayarlarındaki ölçütlere uymayan bir siteye erişmeye çalıştığınızı bildiren gizlilik uyarılarıdır.

4.4. İçerik

➤ İçerik Danışmanı



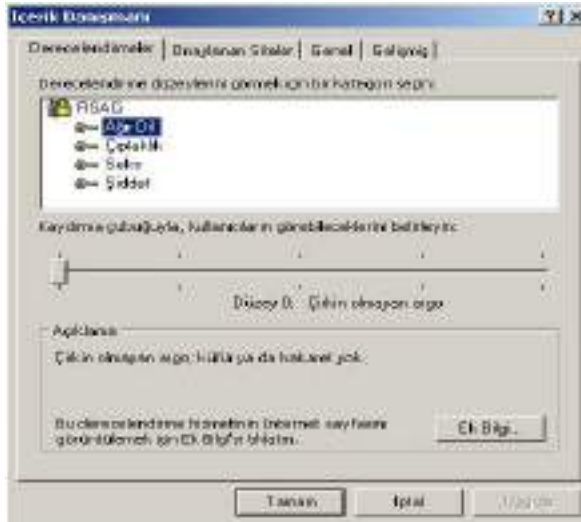
İnternet ortamında bol miktarda toplumu sosyal, ahlakî ve kültürel yönden kötü etkileyecek zararlı sayfalar bulunmaktadır. Bir yetişkin olarak çocuklarınızı veya diğer aile fertlerini bu sitelerden şifre koyarak koruyabilirsiniz.



Not: İçerik danışmanı da her zaman etkin bir koruma sağlayamamaktadır.

Şekil 4.10'da bulunan **Etkinleştir** düğmesine basarak, içerik danışmanını etkinleştirmenizi sağlayacak aşağıdaki pencereyi açınız. Burada zararlı eylemleri belirlemeniz istenecektir.

Şekil 4.10: İçerik penceresi



Şekil 4.11'deki pencerede bulunan dört kategori zararlı olabilecek sayfalara girişi engelleyecektir. Bunlar; açık resimler, kötü sözler, cinsel yazılar, şiddet içeren sayfalardır. Zararlı sayfaların seviyesini belirledikten sonra Tamam düğmesi ile pencereyi kapatınız. Ardından Şekil 4.12'deki pencere açılarak sizden bir şifre belirlemeniz istenecektir.

Şekil 4.11: İçerik danışmanı



Şekil 4.12: Parola oluşturma penceresi

Böylece içinde zararlı olabilecek görüntüler bulunan sayfalara girilmek istendiğinde bu şifre sorulacak ve şifre doğru girilmezse sayfaya erişim engellenecektir. Eğer bazı sitelere girişi engellemek isterseniz **Onaylanan Siteler** kısmına geçiniz.



Şekil 4.13: Onaylanan sitelerin seçilmesi

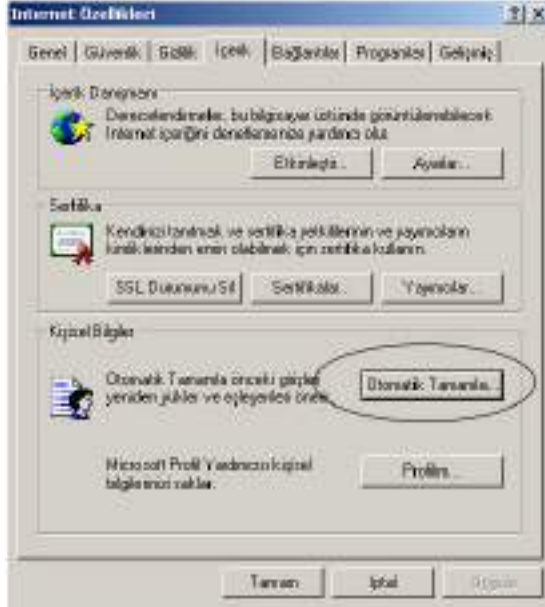
Girilmesini istemediğiniz adresi yazınız ve **Asla** düğmesine basınız. Yazdığınız adres listeye eklenecektir.

Pencerenin **Genel** kısmına geçip ilk seçeneği işaretleyiniz. Aksi takdirde derecelendirme sistemine sahip olmayan birçok siteye giremezsiniz.

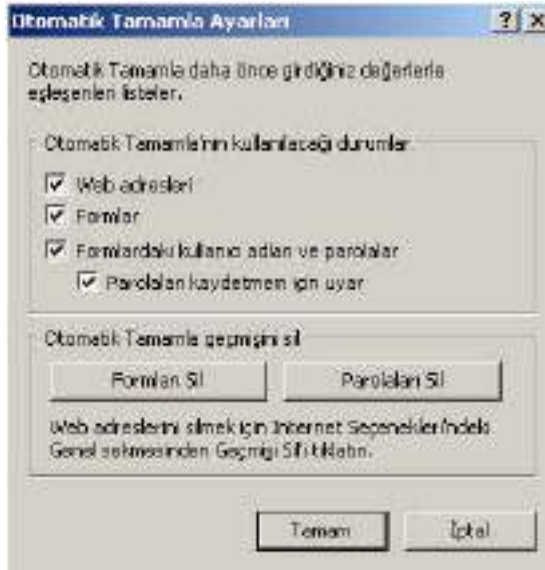


Şekil 4.14: Kullanıcı seçeneklerinin belirlenmesi

➤ Kişisel bilgiler



Şekil 4.15: Kişisel bilgilerin ayarlanması



Şekil 4.16: Otomatik tamamlama ayarları

Web sayfalarına girilen bilgileri tarayıcı saklar ve daha sonra tekrar bilgi girişi yapmak istediğinizde önceki girişlerinizden birini seçebilmenize imkân verir. Örneğin e-maillerinizi okumak için girdiğiniz bir sayfada kullanıcı adınız ve isterseniz parolanız kaydedilir. Daha sonra aynı bilgiyi girmek istediğinizde daha önceden girdiğiniz bilgiler açılır, bir listede karşınıza gelir. Bu oldukça kullanışlı bir işlemdir. Aynı şeyi tekrar yazmanıza gerek kalmaz ve size kolaylık sağlar. Bu bilgileri silmek isterseniz **Otomatik Tamamla...** düğmesi seçilir ve aşağıdaki pencere açılır.

Web adresleri seçeneği işaretliyse yazdığınız adresler kaydedilir. Bu adresleri silmek için **Genel** kısmındaki **Geçmiş Sil** düğmesini kullanabilirsiniz.

Formlar seçeneği işaretliyse Web sayfalarındaki formlara yazdığınız bilgiler kaydedilir. Bu bilgileri silmek için aynı penceredeki **Formları Sil** düğmesini kullanabilirsiniz.

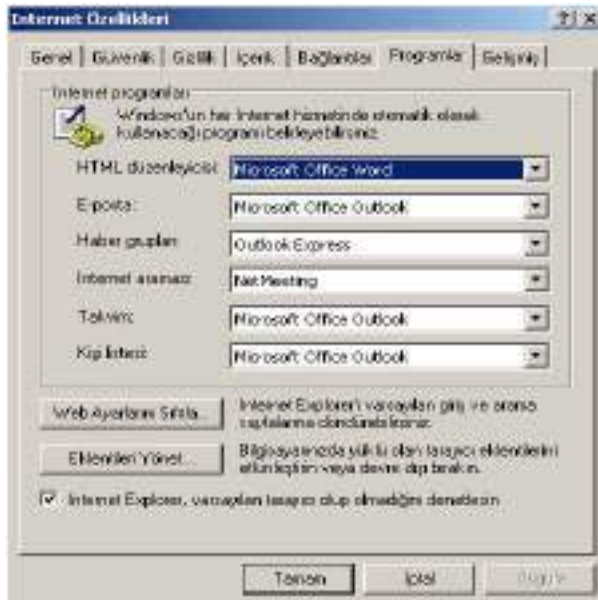
Formlardaki kullanıcı adları ve parolalar seçeneği işaretliyse Web sayfalarındaki formlara yazdığınız kullanıcı adı ve parola bilgileri kaydedilir. Bu bilgileri silmek için de **Parolaları Sil** düğmesini kullanabilirsiniz.

4.5. Bağlantılar



Şekil 4.17: Bağlantılar penceresi

4.6. Programlar



Şekil 4.18: Programlar penceresi

Şekil 4.17’de gösterilen **Bağlantılar** penceresinde İnternete bağlanma ile ilgili adımlar yer alır.

Kur düğmesi ile internete bağlanma sihirbazı devreye sokulur.

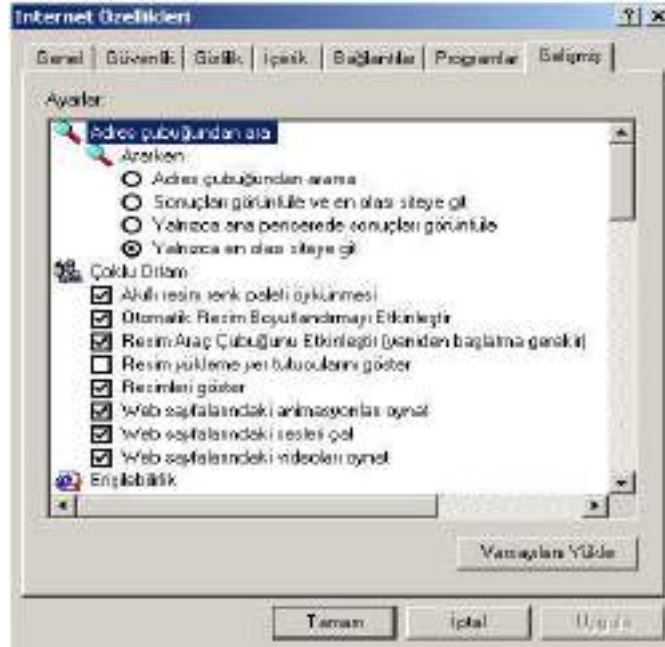
Ayarlar düğmesi ile İnternet modem ve ağ aracılığıyla bağlanılır.

Ekle düğmesi ile yeni bağlantılar yapılır.

Şekil 4.18’de Programlar penceresinden yararlanarak gerek mesajlaşma olayında ve gerekse kişisel bilgileri saklamada hangi programları kullanacağımızı belirleyebiliriz. Açılan kutulardan programları seçip **Uygula** dediğimizde programlar aktif olacaktır.

4.7. Gelişmiş

Bu bölümde İnternet tarayıcısı ile ilgili önemli ayarlar yapılır. Bunlar adres çubuğu, çoklu ortam, erişilebilirlik, http, güvenlik, tarama ve yazdır gibi seçeneklerden oluşmaktadır. Verilen seçeneklere göre istenilenler seçilerek tarayıcınızı kendinize göre özelleştirebilirsiniz.



Şekil 4.18: Gelişmiş penceresi

UYGULAMA FAALİYETİ

İşlem Basamakları	Öneriler
51. İşletim sisteminde denetim masasını açınız.	59. Başlat → Ayarlar Denetim Masası
52. İnternet seçenekleri simgesini çalıştırınız.	60. 61. 62. Pencerenin sol üst köşesinde Denetim Masası başlığının altında Klasik Görünüm'e ya da Kategori Görünümü'ne geç ifadesi yer alır. Bunlardan seçtiğiniz seçeneğe göre simge görünümleri değişir. Eğer pencere kategori görünümünde ise Ağ ve İnternet Bağlantıları seçeneğinden İnternet Seçenekleri simgesi görüntülenir. Eğer klasik görünümde iseniz direkt İnternet Seçenekleri simgesi görünecektir. Açmak için Fare ile çift tıklayınız.
53. İnternet tarayıcısının giriş sayfasını www.megep.meb.gov.tr olarak değiştiriniz.	63. İnternet Seçenekleri Genel → Adres
54. Adres çubuğunda görünen daha önce ziyaret etmiş olduğunuz İnternet sayfalarını siliniz.	64. İnternet Seçenekleri Genel → Geçmiş Sil
55. Bilgisayarınıza zarar verebileceğini düşündüğünüz sitelere girilmesini engelleyiniz.	65. İnternet Seçenekleri İçerik → İçerik Danışmanı
56.  Açılır pencerelerin görüntülenmesini engelleyiniz.	66. Bazı İnternet sayfalarını açtığımızda, beraberinde farklı pencereler de açılabilir. Bu sayfalara açılır pencere adı verilmektedir. Bu pencerelerin, güvenlik açısından tehdit doğurabilecekleri için

	engellenmeleri tercih edilir. İnternet Seçenekleri Gizlilik → Açılır Pencere Engelleyicisi
57. Bir İnternet bağlantınız yoksa İnternet sihirbazını çalıştırarak bağlantı kurunuz.	67. İnternet Seçenekleri Bağlantılar → Kur
58. Açmış olduğunuz Web sayfalarında yer alan seslerin çalınmasını engelleyiniz.	68. İnternet Seçenekleri Gelişmiş

PERFORMANS TESTİ

DEĞERLENDİRME KRİTERLERİ (ÖLÇÜTLER)	Evet	Hayir
İşlem Basamakları		
İnternet giriş sayfasını değiştirebildiniz mi?		
Daha önce ziyaret ettiğiniz sayfaları adres çubuğundan silebildiniz mi?		
Geçici İnternet dosyaları klasöründeki dosyaları silebildiniz mi?		
İnternet güvenlik ayarlarını yapabildiniz mi?		
Gizlilik ayarlarını yapabildiniz mi?		
İçerik danışmanını kullanarak istenilmeyen sayfalara girişi engelleyebildiniz mi?		
İnternet bağlantı sihirbazını çalıştırabildiniz mi?		
Gelişmiş özellikler ile tarayıcınızı kendinize göre özelleştirebildiniz mi?		
DÜZENLİ VE KURALLARA UYGUN ÇALIŞMA		
Çalışma alanını tertipli ve düzenli kullandınız mı?		
Zamanı iyi kullandınız mı?		
Çalışırken sabırlı, titiz ve güler yüzlü olabildiniz mi?		

DEĞERLENDİRME

Yaptığınız değerlendirme sonunda hayır şeklindeki cevaplarınızı bir daha gözden geçiriniz. Kendinizi yeterli görmüyorsanız öğrenme faaliyetini tekrar ediniz. Eksiklerinizi araştırarak ya da öğretmeninizden yardım alarak tamamlayabilirsiniz.

Cevaplarınızın tamamı evet ise bir sonraki faaliyete geçiniz.

ÖĞRENME FAALİYETİ-5

AMAÇ

Program ekle/kaldır işlemlerini gerçekleştirebileceksiniz.

ARAŞTIRMA

Bu faaliyet öncesinde yapmanız gereken öncelikli araştırmalar şunlardır:

- Yönetimsel Araçlar penceresine ait olan bilgilerinizi yazarak sınıf ortamında arkadaşlarınızla paylaşınız.

5. PROGRAM EKLE/KALDIR

Denetim Masası'ndaki Program Ekle/Kaldır'ı kullanarak gerçekleştirebileceğiniz çeşitli görevlerin başında CD-ROM veya disket sürücüsü gibi yerel bir ortamdan; şirket ağına atanmış ve yayımlanmış bir uygulama için tanımlanmış bir Active Directory konumundan veya İnternet'ten uygulama yükleyebilirsiniz. Ayrıca Program Ekle/Kaldır'ı, varolan bir uygulamayı kaldırmak veya değiştirmek, hasarlı bir uygulamayı onarmak ya da ilk kurulumu eklemeyi seçtiğiniz Windows bileşenlerini eklemek veya kaldırmak için de kullanabilirsiniz.



Şekil 5.1: Program ekle/kaldır penceresi



Not: Program Ekle/Kaldır'ı açmak için **Başlat→ Ayarlar→ Denetim Masası→ Program Ekle/Kaldır** seçilir.

5.1. Program Değiştirmek veya Kaldırmak

Bu kısımda Windows kurulduktan sonra kurulan programların listesi yer alacaktır. Listedeki bir programı kaldırmak için ilgili program seçili iken **Kaldır** düğmesini, güncellemek ya da yüklenmeyen bileşenleri yüklemek için **Değiştir** düğmesini kullanabilirsiniz. Eğer bir programı silmek için bu yolu kullanmazsanız, yani Windows gezgini veya diğer yollardan biriyle silerseniz programı sildiğinizi zannedersiniz ama programın birçok kalıntısı hala bilgisayarınızda kalmaya devam eder ve hem bilgisayarınızdaki boş yerin azalmasına hem de Windows'un yavaşlamasına sebep olur. Bu yüzden bir programı silmek istediğinizde bu pencereyi kullanınız.

- Denetim Masası→ Program Ekle veya Kaldır→Programları Değiştir veya Kaldır'ı



Şekil 5.2: Bir programın değiştirilmesi ya da kaldırılması

- Değiştirmek veya kaldırmak istediğiniz programı seçerek sağ alt köşesinde bulunan **Değiştir/Kaldır**'ı tıklayınız.



Değiştir veya **Kaldır**'ı tıkladığınızda, bazı programlar siz uyarılmadan kaldırılabilir.



Not

- Programları, **Sırala** kutusundaki farklı seçenekleri kullanarak sıralayabilirsiniz.
- Program Ekle veya Kaldır yalnızca Windows işletim sistemleri için yazılmış programları kaldırır. Diğer programlar için başvuru belgelerinize bakarak bazı dosyaları (.ini dosyaları gibi) kaldırıp kaldıramayacağınızı öğreniniz.

5.2. Yeni Program Ekle

Bu kısım Windows ortamına yeni programlar kurmak için kullanılır. Kurulacak program CD ya da disket ortamında olabilir. Ayrıca Windows'u güncellemek için de yine bu pencereden yararlanılır.

CD veya disketten program eklemek için,

- **Denetim Masası→Program Ekle veya Kaldır→Yeni Program Ekle→CD veya Disket'i seçiniz.**



Şekil 5.3: Yeni bir programın yüklenmesi

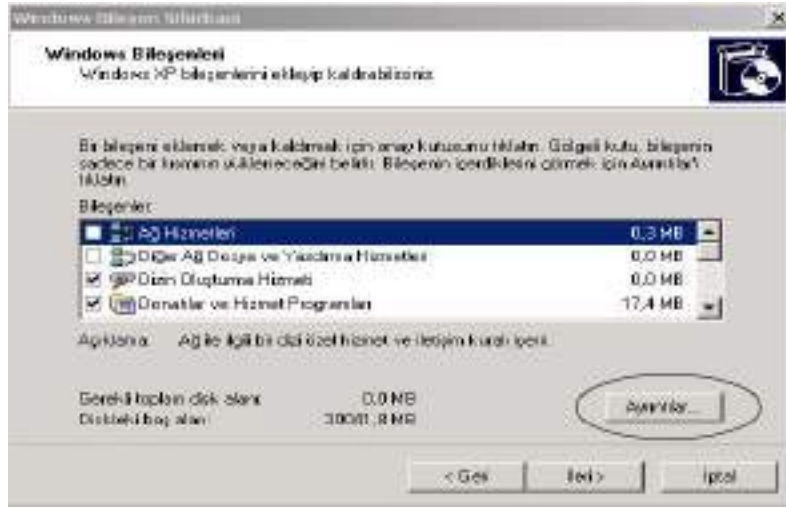
- Ekrandaki gelen pencerede sizden CD ya da disketi takmanızı isteyecektir. Daha sonra **Gözet** düğmesinden yararlanarak programı seçtikten sonra bilgisayarınıza kurmaya başlayacaktır.
- **Windows Update** düğmesi ile kullanmış olduğunuz işletim sistemindeki programları güncelleyebilirsiniz.



Not: Program Ekle veya Kaldır'ı kullanırken, yalnızca Windows işletim sistemleri için yazılmış programları yükleyebilirsiniz.

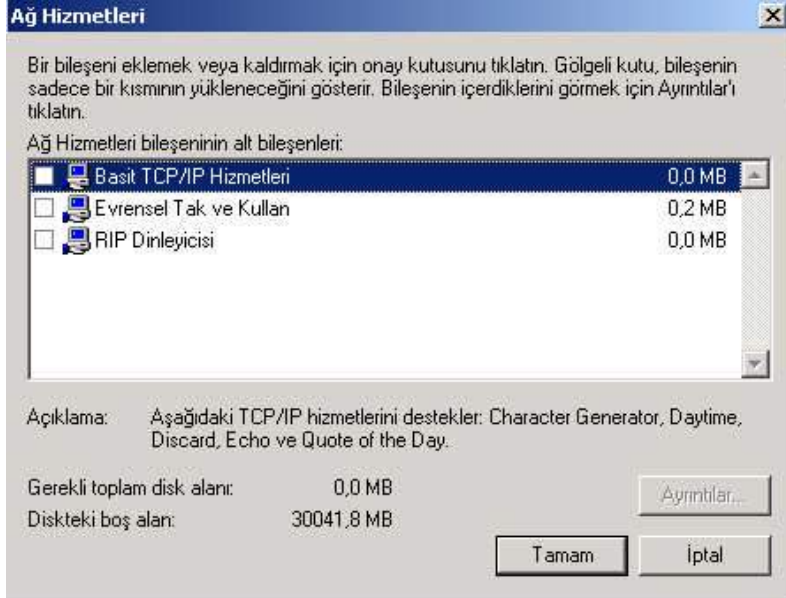
5.3. Windows Bileşenleri Ekle/Kaldır

Windows bileşenlerini kurmak ya da kurulu olanları kaldırmak için kullandığımız penceredir. Bu düğmeye tıkladığımızda Şekil 5.4'teki pencere gelecektir.



Şekil 5.4: Windows bileşenlerinin görüntülenmesi

Şekil 5.4'te yüklemek veya kaldırmak istediğimiz bileşeni seçtikten sonra ileri düğmesine tıklarız. Windows istenilen bileşeni bilgisayarınıza kurmaya başlar. Seçili program grubuna ait alt özelliklere ulaşmak için Şekil 5.5'teki **Ayrıntılar** düğmesini kullanabilirsiniz.



Şekil 5.5: Yüklü olmayan windows bileşenlerini seçilmesi

Bu yordamı tamamlayabilmek için, günlüğe yönetici olarak kaydedilmiş olmanız veya Yöneticiler grubunun üyesi olmanız gerekir. Bilgisayarınız ağa bağlıysa ağ ilke ayarları bu işlemi tamamlamanızı engelleyebilir.



- Windows bileşenlerini yapılandırmadan yüklediyseniz, bu bileşenlerin bir listesi görüntülenir.
- Windows Bileşeni Sihirbazı'nda bir öge seçiliyse, bu öge zaten kuruludur.

5.4. Program Erişim ve Varsayılan Ayarlama

Program Erişim ve Varsayılanlarını Ayarla, İnternet ortamında gezinme ve e-posta iletileri gönderme gibi etkinlikler için kullandığınız varsayılan programları belirtmenizi kolaylaştıran bir özelliktir. Ayrıca, Başlat menüsü, masaüstü ve diğer konumlarda hangi programların bulunacağını belirtebilirsiniz.

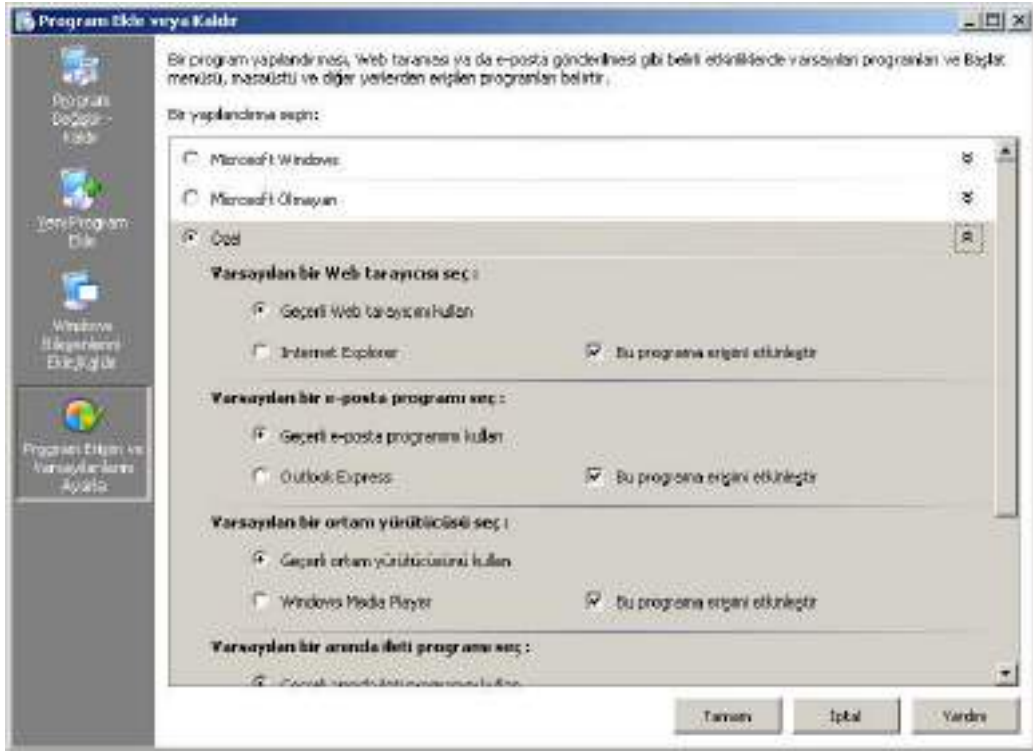
Windows tarafından kullanılan varsayılan ayar olarak sık kullanılan tarayıcınızı, ortam yürütücünüzü, e-posta programınızı, anında ileti programınızı veya Java için sanal makinenizi ayarlamak için, bilgisayarınızda yönetici olarak oturum açmanız gerekir.



Not: Windows XP 64 bit Edition'da Microsoft Windows Messenger, Microsoft Windows Media Player ve Microsoft Virtual Machine (VM) yüklenmez. Sonuç olarak bu programlar, Windows XP 64 bit Edition'ın Program Erişim ve Varsayılanlarını Ayarla özelliğinde görünmez.

İnternet ortamında gezinme ve bilgisayarınızdan e-posta iletileri gönderme gibi etkinlikler için varsayılan programları belirtmek üzere aşağıdakilerden birini yapınız:

Seçim	Amaç
Bilgisayar Üreticisi	Ayarlarınızı, bilgisayarınızın üreticisi tarafından seçilen değerlere geri alma. Bu seçenek yalnızca, bilgisayarın üreticisi bilgisayarınıza Windows XP Service Pack 1 yükleyip, bu özellikle ilgili ayarları yapılandırdıysa kullanılabilir.
Microsoft Windows	Windows'la birlikte yüklenen programları varsayılan olarak kullanma. Varsayılan olarak Microsoft programları kullanılacak olsa da, bilgisayarınızda yüklü olan tüm programlara erişmeye devam edebilirsiniz.
Microsoft Dışı	Bilgisayarınızda yüklü Microsoft dışındaki programları varsayılan olarak kullanma: Bu seçeneği belirlerseniz, belirtilen Microsoft Windows programlarına erişim kaldırılır. Bununla birlikte, herhangi bir anda Program Erişim ve Varsayılanlarını Ayarla seçeneğini kullanarak programlara erişimi ayarlayabilirsiniz.
Özel	Microsoft dışı ve Microsoft Windows programlarının birleşimini varsayılan olarak kullanma. Özel yapılandırma, her etkinliğin varsayılan programlarını belirlemenize olanak sağlar. Bir programın Başlat menüsünde, masaüstünde veya programların genelde göründükleri diğer konumlarda görünmesini istemezseniz, program adının yanındaki Bu programa erişimi etkinleştir onay kutusunun işaretini kaldırınız.



Şekil 5.6: Program erişim ve varsayılanlarını ayarla seçenekleri



Not:

- **Program Erişimi ve Varsayılanlarını Ayarla**'yı her açtığınızda **Özel** seçeneği varsayılan olarak seçilidir.
- **Özel** bölümünde **Geçerli ... kullan**'ı seçerseniz, bu kategoriye ilişkin geçerli varsayılan program kullanılmaya devam eder.
- Yazılım üreticileri, ürünlerini Program Erişim ve Varsayılanlarını Ayarla özelliğiyle çalıştıracak yöntemleri belirler. İlgili **Bu programa erişimi etkinleştir** onay kutusunun işaretini kaldırırsanız da **Başlat** menüsü veya başka bir yerde bazı Microsoft dışı programların simgeleri görüntülemeye devam edebilir.
- Farklı kullanıcılar için farklı varsayılan programlar belirtmez ve yalnızca bazı kullanıcılar için programlara erişimi kaldıramazsınız. **Program Erişim ve Varsayılanlarını Ayarla**'da ayarladığınız seçenekler, bilgisayarınızdaki tüm kullanıcılar için geçerli olur.

5.4.1. Program Erişim ve Varsayılanlarını Ayarla Sorunlarını Giderme

Aşağıdaki listede, Program Erişim ve Varsayılanlarını Ayarla özelliğini kullandığınızda karşılaşılabileceğiniz bilinen sorunlar açıklanmaktadır.

- *Program Erişim ve Varsayılanlarını Ayarla'da ayarları değiştirmeyi denediğimde, "Program erişim ve varsayılanlarını ayarlama izniniz yok" iletisini alıyorum.*

Bu özellik yalnızca, bilgisayarınızda yönetici olarak oturum açtığınızda kullanılabilir. Bilgisayarınızda yönetici olarak oturum açınız ve ardından ayarlarınızı değiştiriniz.

- *Farklı kullanıcılar için farklı varsayılan programlar belirtmeye çalıştım, ancak işe yaramadı.*

Program Erişim ve Varsayılanlarını Ayarla'da seçtiğiniz varsayılan programlar, bilgisayarınızı kullanan herkes için geçerlidir. Farklı kullanıcılar için farklı varsayılan programlar belirtmez ve belirli kullanıcılar için programlara erişimi kaldıramazsınız.

- *Program Erişim ve Varsayılanlarını Ayarla listesinde, tercih ettiğim Microsoft dışı programları görmüyorum.*

Program Erişim ve Varsayılanlarını Ayarla'da görünebilmesi için programların kayıtlı olması gerekir. Programınız listede görünmüyorsa, program kayıtlı değildir ve Program Erişim ve Varsayılanlarını Ayarla kullanılarak varsayılan program olarak ayarlanamaz. Yardım için, programı üreten şirketle görüşünüz.

- *Bir Microsoft dışı programı **Başlat** menüden kaldırdığımı sanmıştım, ancak aynı yerde görmeye devam ediyorum.*

Yazılım üreticileri, ürünlerinin Program Erişim ve Varsayılanlarını Ayarla özelliğiyle nasıl çalışacağını belirler. Bazı Microsoft dışı programların simgesi, **Bu programa erişimi etkinleştir** onay kutusunun işaretini kaldırırsanız da **Başlat** menüsü veya başka bir yerde görüntülemeye devam edebilir.

- *Program Erişim ve Varsayılanlarını Ayarla'yı her açtığımda neden **Özel** seçeneği işaretli geliyor?*

Varsayılan olarak özellik, **Özel** seçeneği belirlenmiş olarak açılır.

UYGULAMA FAALİYETİ

İşlem Basamakları	Öneriler
69. İşletim sisteminde denetim masasını açınız.	75. Başlat → Ayarlar Denetim Masası
70. Program Ekle/Kaldır simgesini çalıştırınız.	76. Pencerenin sol üst köşesinde Denetim Masası başlığının altında Klasik Görünüm'e ya da Kategori Görünümü'ne geç ifadesi yer alır. Bunlardan seçtiğiniz seçeneğe göre simge görünümleri değişir. İsteğe göre değiştirilir. Her iki seçenekte Program Ekle/Kaldır direk simge halinde görünmektedir. Açmak için Fare ile çift tıklayınız.
71. Bilgisayarınızda yüklü olmayan bir Windows bileşenini yükleyiniz.	77. İnternet Bilgi Servisi (IIS) bileşenini yükleyebilirsiniz.
72. Bilgisayarınızda yüklü olan bir programı Program Ekle/Kaldır penceresini kullanarak kaldırınız.	78. İşletim sistemi haricinde kurmuş olduğunuz bir programı kaldırabilirsiniz.
73. İhtiyacınız olan bir programı Program Ekle/Kaldır kullanarak yükleyiniz.	79. Program Ekle/Kaldır → Yeni program ekle → CD veya disket
74. Varsayılan ortam yürütücüsünü Windows Media Player olarak ayarlayınız.	80. Program Erişim ve Varsayılanlarını Ayarla → Özel Varsayılan Ortam Yürütücüsü

PERFORMANS TESTİ

DEĞERLENDİRME KRİTERLERİ (ÖLÇÜTLER)	Evet	Hayır
İşlem Basamakları		
İhtiyacınız olan programı bilgisayarınıza yükleyebildiniz mi?		
Bilgisayarınızda olmayan bir Windows bileşenini yükleyebildiniz mi?		
Kullanmadığınız ve bilgisayarda gereksiz yere alan işgal eden bir programı kaldırabildiniz mi?		
Program eğişim ve varsayılan ayarlarını yapabildiniz mi?		
DÜZENLİ VE KURALLARA UYGUN ÇALIŞMA		
Çalışma alanını tertipli ve düzenli kullandınız mı?		
Zamanı iyi kullandınız mı?		
Çalışırken sabırlı, titiz ve güler yüzlü olabildiniz mi?		

DEĞERLENDİRME

Yaptığınız değerlendirme sonunda hayır şeklindeki cevaplarınızı bir daha gözden geçiriniz. Kendinizi yeterli görmüyorsanız öğrenme faaliyetini tekrar ediniz. Eksikliklerinizi araştırarak ya da öğretmeninizden yardım alarak tamamlayabilirsiniz.

Cevaplarınızın tamamı evet ise bir sonraki faaliyete geçiniz.

ÖĞRENME FAALİYETİ-6

AMAÇ

Zamanlanmış görevleri kullanarak sistemin özel ayarlamalarını yapabileceksiniz.

ARAŞTIRMA

Bu faaliyet öncesinde yapmanız gereken araştırmalar şunlardır:

- Zamanlanmış Görevler penceresine ait olan bilgilerinizi yazarak sınıf ortamında arkadaşlarınızla paylaşınız.

6. ZAMANLANMIŞ GÖREVLER

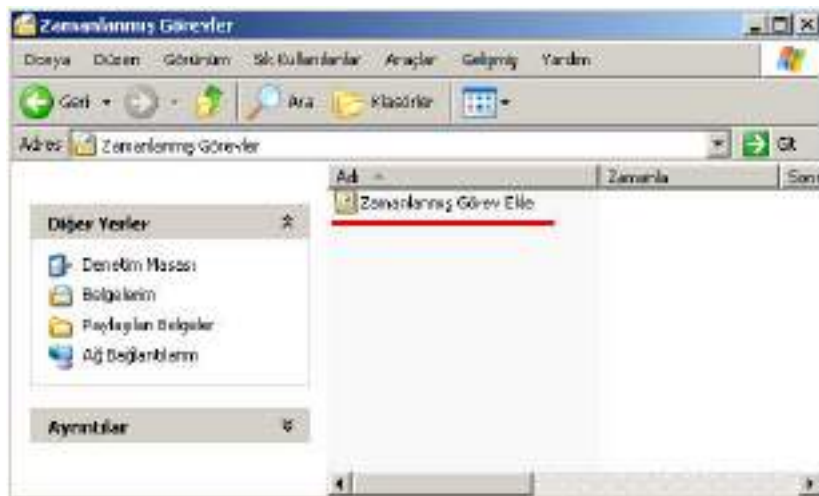
Zamanlanmış Görevler'i kullanarak, komut dosyalarını, programları veya belgeleri sizin için en uygun zamanda çalışacak şekilde zamanlayabilirsiniz. Zamanlanmış Görevler, işletim sistemini her başlattığınızda başlar ve arka planda çalışır.

Zamanlanmış Görevler ile aşağıdakileri de yapabilirsiniz:

- Bir görevi günlük, haftalık, aylık veya belirli bir zaman için (sistem başlangıcı gibi) zamanlayabilirsiniz.
- Bir görev için zamanı değiştirebilirsiniz.
- Zamanlanan bir görevi durdurabilirsiniz.
- Görevin zamanlanan saatteki çalışma şeklini özelleştirebilirsiniz.

Yeni görev zamanlamak için,

Başlat→Ayarlar→Denetim Masası→Zamanlanmış Görevler seçilir.



Şekil 6.1: Zamanlanmış görev ekleme

Zamanlanmış Görev Ekle'yi çift tıklayınız. (Şekil 6.1).



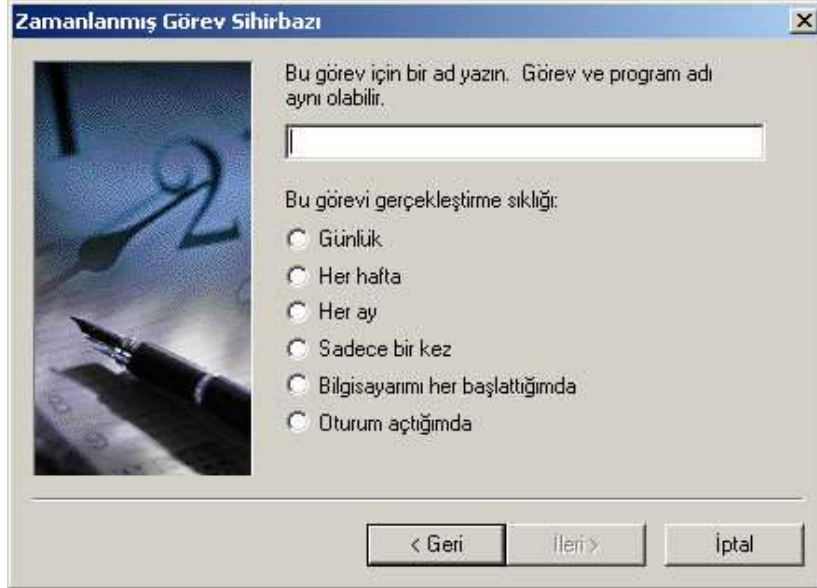
Şekil 6.2: Zamanlanmış görev sihirbazının çalıştırılması

İleri düğmesine tıklayınız (Şekil 6.2). Şekil 6.3'teki pencere ekrana gelecektir. Buradan hangi program ile ilgili işlem yapmak istiyorsanız o seçilir. Verilen listede aradığınız program yoksa **Gözet** düğmesi ile istenilen program seçilebilir.



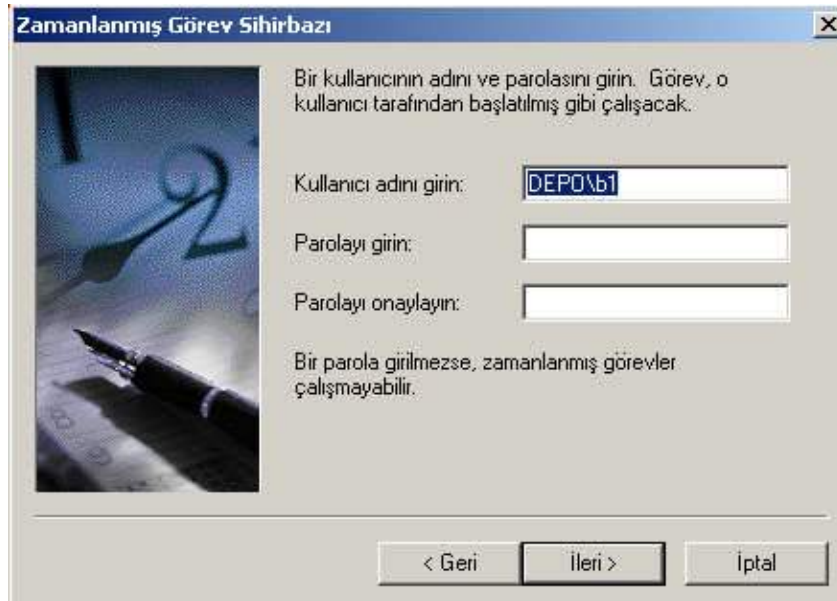
Şekil 6.3: Programın seçilmesi

Programı seçtikten sonra **İleri** düğmesini seçtiğinizde bu göreve bir ad vermeniz ve görevi gerçekleştirme sıklığını seçebilmeniz için şekil 6.4 ekrana gelecektir. Seçtiğiniz zamana göre ilgili program çalışacaktır.



Şekil 6.4: Görev için ad belirlenmesi

Gerekli işlemleri yaptıktan sonra **İleri** düğmesine tıklayınız. Kullanıcı adı ve parola girilerek tekrar **İleri** düğmesi seçilir (Şekil 6.5).



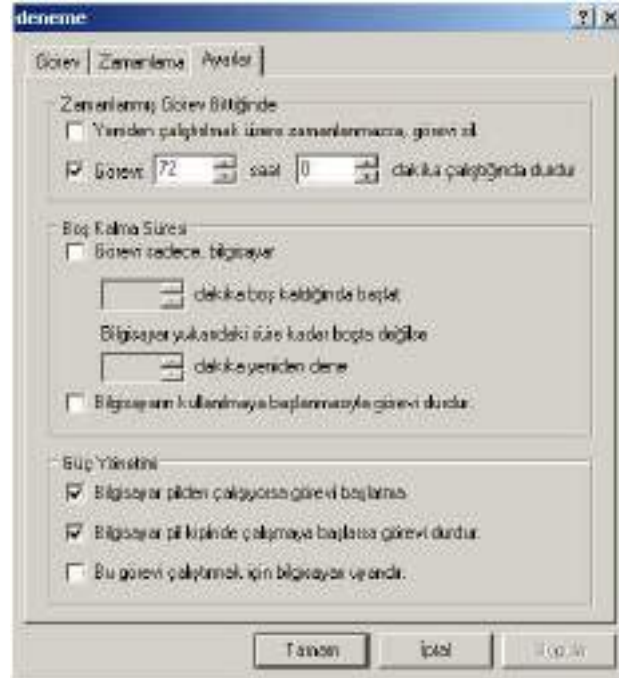
Şekil 6.5: Kullanıcı adı ve parolası girilmesi

Artık istenilen görevi başarıyla zamanlamış oldunuz (Şekil 6.6). Eğer ayarlamış olduğunuz görevle ilgili gelişmiş ayarlar yapılandırmak isterseniz ekrandaki pencerede bulunan **Pencerede Son'u tıklattığınızda bu görevin gelişmiş özelliklerini aç** seçeneği seçilip **Son'a** tıklanır.



Şekil 6.6: Zamanlanmış görev sihirbazının sonlandırılması

Şekil 6.7'deki pencere ile ayarlamış olduğunuz göreve ait işlemler yer almaktadır. İstenilen değişiklikler bu pencere yardımı ile yapılabilir.



Şekil 6.7: Zamanlanmış görev ayar penceresi



Not

- Zamanlanmış Görevler uygulaması, zamanlanmış görevleri çalıştırmak için bilgisayarınızdaki sistem tarih ve saatine göre hareket edeceğinden, bu bilgilerin doğru olmasına dikkat ediniz. Bu bilgileri doğrulamak veya değiştirmek için, görev çubuğu üstündeki saat göstergesini çift tıklayınız.
- Parola alanını boş bırakırsanız ve görevin oturum açtığınızda çalışmasını istiyorsanız, görevi açınız. **Görev** sekmesinde, **Yalnızca oturum açıldığınızda çalıştır** onay kutusunu işaretleyiniz. Görevi oluşturan kullanıcı bilgisayarda oturum açıldığında, artık zamanlanmış görev aktifleşecek ve ayarladığı zamanlarda çalışacaktır.



BİLGİ

Bilgisayarınızın kendi kendine bekleme modundan çıkmasını sağlayabilirsiniz. “Denetim Masası > Zamanlanmış Görevler” ile bu görevi bilgisayara atayabilirsiniz. “Zamanlanmış Görevler”e çift tıkladıktan sonraki pencereyi “ileri” seçeneği ile geçiniz ve böylece program listesine ulaşınız. “Gözet”, sırasıyla “%windir%[Enter]”, “System32[Enter]”, “defrag[Enter]” yazarak, “Defrag” komutuna ulaşabilirsiniz. Saat ve günü belirledikten sonra parolanızı girmeniz gerekiyor. En son pencerede “**Sonu tıkladığım zaman bu görevin gelişmiş özelliklerini aç**” kutucuğunu işaretleyip, görev eklemeyi tamamlayınız. Karşınıza gelecek olan gelişmiş penceresinde ise “Ayarlar” sekmesinde “**Bu görevi çalıştırmak için bilgisayarı uyandır**”ı işaretlemelisiniz. Örneğin “Defrag” fonksiyonunu görev olarak tanımlamış olsaydınız, “Görev” sekmesinde “defrag.exe c:” diyerek sadece C sürücünüzün birleştirilmesini sağlayabilirdiniz. “Denetim Masası > Zamanlanmış Görevler” penceresinde, atamış olduğunuz göreve sağ tuşla tıklayarak görevi silebilir veya çalışıp çalışmadığını deneyebilirsiniz.

UYGULAMA FAALİYETİ

İşlem Basamakları	Öneriler
81. İşletim sisteminde denetim masasını açınız.	84. Başlat→Ayarlar→Denetim Masası
82. Zamanlanmış Görevler simgesini çalıştırınız.	85. Pencerenin sol üst köşesinde Denetim Masası başlığının altında Klasik Görünümüne ya da Kategori Görünümü'ne geç ifadesi yer alır. Bunlardan seçtiğiniz seçeneğe göre simge görünümleri değişir. İsteğe göre değiştirilir. Eğer pencere kategori görünümünde ise Performans ve Bakım seçeneğinden Zamanlanmış Görevler görüntülenir. Eğer klasik görünümde iseniz direkt Zamanlanmış Görevler simgesi görünecektir. Açmak için Fare ile çift tıklayınız.
83. Windows Messenger programını zamanlanmış görev olarak ekleyiniz.	86. Bilgisayarınız çalıştırıldığı anda bu program da otomatik olarak çalışacaktır.

PERFORMANS TESTİ

DEĞERLENDİRME KRİTERLERİ (ÖLÇÜTLER)	Evet	Hayır
İşlem Basamakları		
İşlem yapmak istediğiniz programa zamanlanmış görev ekleyebildiniz mi?		
Kayıt düzenleyicisinde, zamanlanmış görevlerle ilgili ayarlar yapabildiniz mi?		
DÜZENLİ VE KURALLARA UYGUN ÇALIŞMA		
Çalışma alanını tertipli ve düzenli kullandınız mı?		
Zamanı iyi kullandınız mı?		
Çalışırken sabırlı, titiz ve güler yüzlü olabildiniz mi?		

DEĞERLENDİRME

Yaptığınız değerlendirme sonunda hayır şeklindeki cevaplarınızı bir daha gözden geçiriniz. Kendinizi yeterli görmüyorsanız öğrenme faaliyetini tekrar ediniz. Eksiklerinizi araştırarak ya da öğretmeninizden yardım alarak tamamlayabilirsiniz.

Cevaplarınızın tamamı evet ise bir sonraki faaliyete geçiniz.

MODÜL DEĞERLENDİRME

A. OBJEKTİF TESTLER (ÖLÇME SORULARI)

Aşağıdaki sorularda doğru olduğunu düşündüğünüz bir seçeneği işaretleyizi.

1. Bilgisayarınızla ilgili ayarları yapmak için aşağıdaki pencerelerden hangisini seçmeniz gerekir?
A) Ayarlar
B) Denetim Masası
C) Çalıştır
D) Programlar
2. Aşağıdaki seçeneklerden hangisi ile bilgisayarınızı bir etki alanına üye yapabilirsiniz?
A) Sistem>Bilgisayar Adı
B) Yönetimsel Araçlar>Hizmetler
C) İnternet Seçenekleri
D) Görüntü>Ayarlar
3. Aşağıdaki pencerelerden hangisi ile bilgisayarınızdaki donanımlar arasında bir çıkışma olup olmadığını anlayabilirsiniz?
A) Zamanlanmış Görevler>Donanım
B) Yönetimsel Araçlar>Olay Görüntüleyici
C) Sistem>Donanım
D) Program Ekle/Kaldır
4. Aşağıdakilerden hangisi ile işletim sisteminde bir sorun çıktığında kişisel veri dosyalarınızı kaybetmeden bilgisayarınızı bir önceki duruma geri yüklemeye kullanabilirsiniz?
A) Güncelleştirme
B) Sistem Geri Yükleme
C) Kayıt Defteri
D) Güvenli kip
5. Windows XP diğer bir XP makinesine yardım için başvurma için diğer makinedeki kullanıcının sizin bilgisayarınıza bağlanarak, kontrol etmesini ve problemi çözmesini sağlayan bileşen aşağıdakilerden hangisidir?
A) Sistem>Uzak
B) Yönetimsel Araçlar>Bileşen Hizmetleri
C) Yönetimsel Araçlar>Bilgisayar Yönetimi
D) Sistem>Gelişmiş
6. Bellek yetmediğinde Windows harddiskinizi bellek gibi kullanır. Buna sanal bellek denir. Bu belleğin boyutunu nereden artırabiliriz?
A) İnternet Seçenekleri>Gelişmiş
B) Zamanlanmış Görevler>Bellek
C) Sistem>Gelişmiş
D) Görüntü>Özellikler

7. Windows kendi yapılandırma bilgilerini.....denilen bir veri tabanında tutar. Burada her bir kullanıcının profili, sistem donanımı, yüklü programlar ve özellik ayarları ile ilgili bilgiler bulunur. Buraya ulaşmak için.....seçilir. Boşluklara aşağıdakilerden hangisi gelmelidir?
A) Msconfig, Başlat>Ayarlar>Denetim Masası
B) System, Başlat>Çalıştır>System
C) Regedit, Başlat>Ayarlar>Denetim Masası
D) Kayıt defteri, Başlat>Çalıştır>Regedit
8. İşletim sistemi başlatılırken yüklenecek olan dll dosyalarını, aygıt sürücülerini, başlangıç anında ve MSDOS tabanlı programlarda kullanılacak olan ayarların kaydedildiği dosya aşağıdakilerden hangisidir?
A) Boot.ini
B) Win.ini
C) Msconfig
D) System.ini
9. Windows açıldığı andan kapandığı ana kadar birçok olayı kaydeden birim aşağıdakilerden hangisidir?
A) Olay Görüntüleyicisi
B) Bileşen Hizmetleri
C) Bilgisayar Yönetimi
D) Hizmetler
10. Yerel bilgisayarlar için parola, hesap kilitleme, denetim, IP güvenlik, kullanıcı hakları atama gibi güvenlik ayarlarının yapıldığı yer aşağıdakilerden hangisidir?
A) Veri Kaynakları
B) Sistem
C) Yerel Güvenlik İlkesi
D) Ağ Yönetimi
11. Aşağıdakilerden hangisi ile ekran çözünürlüğü değiştirilebilir?
A) Görüntü>Masaüstü
B) Görüntü>Görünüm
C) Görüntü>Temalar
D) Görüntü>Ayarlar
12. Bilgisayarınıza yüklenmiş Web sayfasına ait dosyaları aşağıdakilerden hangisi ile silebilirsiniz?
A) İnternet Seçenekleri>Güvenlik
B) İnternet Seçenekleri>Genel
C) İnternet Özellikleri>Bağlantılar
D) İnternet Seçenekleri>Gelişmiş

13. Zararlı olan sitelere kişilerin erişmesini önleyen bileşen aşağıdakilerden hangisidir?
A) İnternet Seçenekleri>Gizlilik
B) İnternet Seçenekleri>İçerik
C) İnternet Seçenekleri>Güvenlik
D) İnternet Seçenekleri>Bağlantılar
14. Bilgisayarınızda kurulu olan bir programı kaldırmak için en iyi yol aşağıdakilerden hangisidir?
A) Sistem
B) Zamanlanmış Görevler
C) Yönetimsel Araçlar
D) Program Ekle\Kaldır
15. Aşağıdakilerden hangisi ile komut dosyalarını, programları veya belgeleri sizin için en uygun zamanda çalışacak şekilde ayarlayabilirsiniz?
A) Zamanlanmış Görevler
B) Sistem>Gelişmiş
C) Yönetimsel Araçlar>Zaman Ayarı
D) Program Ekle\Kaldır>Yeni Görev

DEĞERLENDİRME

Cevaplarınızı cevap anahtarı ile karşılaştırınız. Doğru cevap sayınızı belirleyerek kendinizi değerlendiriniz. Yanlış cevap verdiğiniz ya da cevap verirken tereddüt yaşadığınız sorularla ilgili konuları faaliyete geri dönerek tekrar inceleyiniz. Tüm sorulara doğru cevap verdiyseniz performans testine geçiniz.

B. PERFORMANS TESTİ (YETERLİK ÖLÇME)

Modülün Adı	İşletim Sistemleri Gelişmiş Özellikleri	Öğrencinin Adı...:			
Amaç	Bu modül ile, işletim sisteminin gelişmiş ayarlarını yapabilecek, ileri seviye uygulamalarını gerçekleştirebilecek ve sisteme her türlü müdahaleyi gerçekleştirebileceksiniz.	Soyadı:			
		Sınıfı :			
		No....:			
AÇIKLAMA: Aşağıda listelenen davranışların her birinde öğrencide gözleyemediyseniz (0), Zayıf nitelikli gözlediyseniz (1), Orta düzeyde gözlediyseniz (2) ve iyi nitelikte gözlediyseniz (3) rakamın altındaki ilgili kutucuğa X işareti koyunuz.					
DEĞERLENDİRME KRİTERLERİ		0 (kötü)	1 (zayıf)	2 (orta)	3 (iyi)
Sistem Özellikleri					
A) Bilgisayara bir ad verip workgroup üyesi yapabilme					
B) Bilgisayarı bir etki alanına katabilme					
C) Bilgisayara yeni bir donanım tanıtmak					
D) Sistemi oluşturduğunuz bir tarihe geri yükleme					
E) Başka bir bilgisayara bağlantı yapıp masaüstünü kullanma					
F) Kayıt defterinde istenilen değişikliği yapabilme					
G) MSCONFIG menüsünü kullanma					
H) Bilgisayarı güvenli kipte başlatma					
Yönetimsel Araçlar					
A) Bileşen Hizmetlerini kullanma					
B) Bilgisayar Yönetimini kullanma					
C) Hizmetler penceresini kullanma					
D) Olay Görüntüleyicisi penceresini kullanma					
E) Performans penceresini kullanma					
F) Veri Kaynakları penceresini kullanma					
G) Yerel Güvenlik İlkesi penceresini kullanma					
Görüntü Özellikleri					
A) Windows temalarını değiştirebilme					
B) Masaüstü arka planını değiştirme					
C) Ekran koruyucu ekleme					
F) Ekran çözünürlüğünü değiştirme					
İnternet Seçenekleri ile Erişim					
A) Explorer her açıldığında varsayılan adres ayarlama					
B) Ziyaret edilen sayfaları silme					
C) Güvenlik ayarları yapabilme					
D) İstenilmeyen sitelere girilmesini engelleme					
E) İnternet bağlantısı yapabilme					
F) Gelişmiş özellikleri kullanma					

Program Ekle/Kaldır				
A) Yeni bir programı kurabilme				
B) Bilgisayardan bir programı kaldırma				
C) Windows bileşenlerini ekleyip kaldırma				
D) Program erişim ve varsayılan ayarları yapabilme				
Zamanlanmış Görevler				
A) Yeni bir görev ekleme				
TOPLAM PUAN				

DEĞERLENDİRME

Yaptığınız değerlendirme sonucunda eksikleriniz varsa öğrenme faaliyetlerini tekrarlayınız.

Modülü tamamladınız, tebrik ederiz. Öğretmeniniz size çeşitli ölçme araçları uygulayacaktır. Öğretmeninizle iletişime geçiniz.

CEVAP ANAHTARLARI

MODÜL DEĞERLENDİRME ÖLÇME SORULARI CEVAP ANAHTARI

Sorular	Cevaplar
1-	B
2-	A
3-	C
4-	B
5-	A
6-	C
7-	D
8-	D
9-	A
10-	C
11-	D
12-	B
13-	B
14-	D
15-	A

Cevaplarınızı cevap anahtarları ile karşılaştırarak kendinizi değerlendiriniz.

KAYNAKÇA

- Bilgisayar. Öğrtetmeni KAÇAR Emel, **Ders Notları**
- www.pratikbilgisayar.com/zip/DENETİM%20MASASI.doc
- <http://support.microsoft.com/default.aspx?scid=kb%3Btr%3B307855>
- <http://www.programmarket.com/ekranlar.asp?UrunID=Winxppro&SayfaNo=10>
- [http://sistemim.com/Editor/XpTour/start_control.htm\(önemli\)](http://sistemim.com/Editor/XpTour/start_control.htm(önemli))
- [hpc://services/layout/fullwindow?topic=MS-ITS%3A%2525HELP_LOCATION%2525%5Carticle.chm%3A%3A/ap_intro.htm](http://services.layout/fullwindow?topic=MS-ITS%3A%2525HELP_LOCATION%2525%5Carticle.chm%3A%3A/ap_intro.htm)
- <http://www.microsoft.com/technet/prodtechnol/windowsserver2003/tr/library/ServerHelp/a3c728cf-20d0-497d-a259-f2713edf0acb.mspx?mfr=true>
- <http://bilgisayardershanesi.com/isletmenlik1.htm>
- <http://kocbeym.sitemynet.com/register.html>
- <http://www.dicle.edu.tr/~aipek/teknik/Office/win-021.html>
- <http://www.bilgisayardershanesi.com/windowsgezinti.htm>
- <http://www.bilgisayardershanesi.com/win.PDF>
- [http://www.tahribat.com/doc.asp?docid=74\(msconfig\)](http://www.tahribat.com/doc.asp?docid=74(msconfig))
- <http://www.winnetmag.com.tr/dergi/newsletters/aylikcozum/ekim2003.htm>
- <http://www.zaman.com.tr/2001/02/08/bilisim/yenibas.htm>
- <http://stu.inonu.edu.tr/~y120085006/windows.htm>
- http://www.mutasyon.net/ho_yazioku.asp?id=100
- http://www.darkhardware.com/st.php?u=articles/windowsxp_hizmetler
- http://www.turkcenet.org/wown_html/wxprmass.htm
- http://www.turkcenet.org/wown_html/wxprmdtp.htm